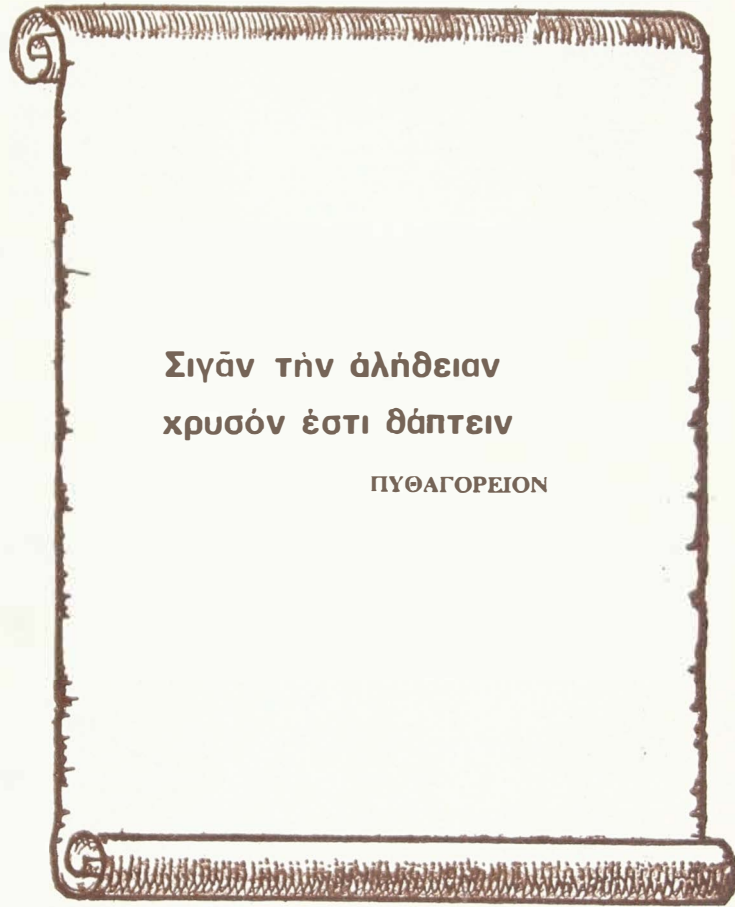

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Σιγᾶν τὴν ἀλήθειαν
χρυσόν ἐστι δάπτειν

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΝ

ΕΤΟΣ 18ον

ΤΕΥΧΟΣ 101

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1973

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 8)

(Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 10 - 12)

		Δρχ.
H. P. Blavatsky	Τό Κλειδί της Θεοσοφίας.	δδ. 70, δεμ. 90
"	Στή χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν	30
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως	δεμ 80
"	Κάρμα	20
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποῦ πιεθοῦν	10
C. Jinarajadasa	Ἐπίκριτος ἐξέλιξις Ἀνθρωπότητος	100
N. Sri Ram	Προσέγγιξις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
"	Αἱ βαθύτεροι ὄψεις τῆς Ζωῆς	30
"	Εἰς ἀναζητήσιν τῆς Σοφίας	50
Ed. Arnold	Τό Φῶς τῆς Ἀσίας	40
"	Φῶς στήν Ἀτραπό	20
Krishnamurti	Στά πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἐκδ. 1966)	20
"	Στοχασμοὶ πάνω στή Ζωή (Β' σειρά)	100
"	Ἐκπαιδεῦσι καὶ σημασίᾳ Ζωῆς	60
Ἄντ. Ἀδριανόπουλος	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωή	80
"	Ἀρχαῖοι Ἑλληνες Φιλόσοφοι δδ. 150 δεμ.	170
K. Κιτρινιάρης	Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς	40
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια	50
K. Μελισσαρόπουλος	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς δδ. 30, δεμ.	50
"	Μελετήματα δδ 60, δεμ.	80
"	Εἰσαγωγή στή Θεοσοφίαν δδ. 70, δεμ.	90
"	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας δδ 50, δεμ.	70
"	ΜΗΤΙΣ (Τό βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	90
"	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισνομοῦρτι δδ 50, δεμ.	70
"	Ὁ Ἰησοῦς	50
"	Ὁ Κομήτης (θέατρο ἰδεῶν)	30
"	Ἄγνωστος Θεῶν	10
«ΙΛΙΣΟΣ»,	Ἐπιλογή ἐτῶν 1959 - 58 καὶ 1959 - 61, ἐκάστη χρυσῶς	100
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικῶ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	80
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»,	Τόμοι χαρτόδετοι	δρχ. 80

Ἀποστέλλετε τὸ ἀντίτιμον, διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 15

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» » 80

Αἱ ὡς ἄνω τιμαὶ ἰσχύουν μέχρι τέλους 1973

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυδμῶνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΤΛΟΣ
Ἐπιμελητής ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΤΛΟΣ

ΕΤΟΣ 18ον * Σεπτέμβριος—Ὀκτώβριος 1973 * ΤΕΥΧΟΣ 101

Ἡ χρυσὴ ἀλυσίδα

Εἶμαι ἓνας κρίκος στὴ χρυσῇ ἀλυσίδα τῆς Ἀγάπης ποὺ περιβάλλει ὅλον τὸν κόσμον καὶ θὰ διατηρήσω τὸν κρίκο μου καθαρὸ καὶ δυνατὸ.

Γι' αὐτὸ θὰ προσπαθῶ νὰ εἶμαι εὐγενικὸς καὶ καλὸς σὲ κάθε ὄν ποὺ συναντῶ καὶ θὰ προστατεύω καὶ θὰ ὑπερασπίζω κάθε ἓναν ποὺ εἶναι πιὸ ἀδύνατος ἀπὸ μένα.

Θὰ προσπαθῶ νὰ ἔχω ἀγνὲς καὶ ὁμορφες σκέψεις, νὰ λέγω ἀγνοὺς καὶ ὁμορφους λόγους, νὰ κάνω ἀγνὲς καὶ ὁμορφες πράξεις.

Εἶθε κάθε κρίκος τῆς χρυσῆς ἀλυσίδας νὰ εἶναι καθαρὸς καὶ δυνατός!

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Ο Ϊ Ξ Υ Λ Ο Κ Ο Π Ο Ι

Συνειδησιακός διάλογος

«Εἶμαι ἐλεύθερος νὰ πείθωμαι
στήν πειθῶ τοῦ Θεοῦ μου»

(ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ)

- Ἔνας ξυλοκόπος : Ἐὰ δέντρα λένε ὅτι ἔχουν ζωὴ
Ἄλλος ξυλοκόπος : Βέβαια, ἔχουν ζωή..
Ἄλλος ξυλοκόπος : Γι' αὐτὸ σκοτώνουμε τὰ δέντρα;
Ἄλλος ξυλοκόπος : Δὲν σκοτώνουμε τὰ ζῶα;
Ἔνας ξυλοκόπος : Κάνουν οἱ ἄνθρωποι ἐπιπλὰ μ' αὐτὰ, θερμότητα.
(Ἀκούγεται ὁ χτύπος τῶν τσεκουριῶν τους)
- Ἔνας ξυλοκόπος : Τὰ χρόνια μᾶς ἴσκαψαν τὸ πρόσωπο.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Λένε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ζυμνάζεται ν' ἀντεχί στὴν κακοτυχία.
Ἔνας ξυλοκόπος : Εἴμαστε τὰ γράμματα, τ' ἀμετρητὰ γράμματα σ' ἓνα ἀλφάβηταριο τοῦ Θεοῦ.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Προφερῆται μιὰ συλλαβὴ στὰ χεῖλη του καὶ γεννιέται ἓνας ἄνθρωπος. Κλείνεται μιὰ συλλαβὴ καὶ πάλι μιὰ νεὰ συλλαβὴ γεννιέται.
Ἔνας ξυλοκόπος : Φαίνεται ὅτι θ' ἀλλάξει ὁ καιρὸς.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Λέτε νὰ χιονίσει, εἶναι πάλι ἐνωρίς ἄκομα νὰ χιονίσει.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Ναι, χιονίζει, θὰ περασεῖ ὁμως, χιόνι τέτοιο καιρο, πρέπει νὰ ναι περαστικό.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Τὸ χιόνι ἀγριεύει, πᾶμε νὰ φύγουμε πᾶμε νὰ φύγουμε.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Εἴμαστε ἀπὸ τὴν καλύβα μας μακριὰ. Τὸ χιόνι ἴσως σταματήσῃ.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Τὸ χιόνι πιά δὲ σταματᾷ.
Ἔνας ξυλοκόπος : Πᾶμε νὰ φύγουμε.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Ποῦ νὰ φύγουμε τώρα. Δὲν ὑπάρχουν δρόμοι.
Ἄλλος ξυλοκόπος : Θὰ μᾶς σκεπασουν λοιπὸν ἐδῶ τὰ χιόνια.

- *Ενας ξυλοκόπος : *Α, τί γοργό χιόνι, νά κλείνει τόσο γοργά τὰ μονοπάτια τῶν γιδιών, νά φιμώνει τὴ δίοδο τῶν πηγῶν, καί τίς μικρὲς βοῆς τῶν χειμάρρων.
 *Άλλος ξυλοκόπος : *Ακούω τὸν ἦχο ἀπὸ τὸ χιόνι.
 *Ενας ξυλοκόπος : Σάν τὸν ἦχο που κάνουν τὸ θέρος τὰ μυρμήγκια.

(Σκεπάζονται σιγά-σιγά ἀπὸ τὸ χιόνι)

- *Ενας ξυλοκόπος : Κάποτε εἶχα γυναίκα.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Κι ἐγὼ μιὰ θυγατέρα.
 *Ενας ξυλοκόπος : Εἶχες μιὰ κόρη.
 *Ο ξυλοκόπος : Ναι, μιὰ κόρη τὴν πάντρεψα μ' ἕναν ὑδραυλικό.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Μ' ἕναν ὑδραυλικό;
 *Ο ξυλοκόπος : Ναι, μὰ τὸν πῆραν ὄμηρο.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Δὲ γυρίσει μετὰ.
 *Ενας ξυλοκόπος : *Εγὼ δὲν εἶχα τίποτε.
 *Όλοι μαζί : Κι ἐμεῖς μήπως εἶχαμε τίποτε;
 *Ενας ξυλοκόπος : Τίποτε δὲν ἔχουμε, ποτε τίποτε δὲν ἔχουμε.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Τώρα μᾶς σκεπάζει τὸ μεστωμένο, τὸ ἀφθονο τὸ αἰφνίδιο τὸ χιόνι ἐδῶ πάνω στο ψηλὸ μας τὸ βουνό, στο ψηλὸ μας τὸ βουνό.
 *Ενας ξυλοκόπος : Σὲ λίγο θά 'ρθει, ἐρχεται ὁ λαμπρὸς φίλος μας ὁ θάνατος.
 *Ενας ξυλοκόπος : Μιὰ μέρα θυμᾶμαι, πηγαμὲ ἐκδρομὴ, πρωτομαγιά, λουλουδιὰ πολλὰ, ὅλοι γελοῦσαμε. Βγάλιαμὲ καὶ μιὰ φωτογραφία.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Μιὰ μέρα ἤμουν σκοπὸς στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ μετώπου. Κινητὸς σκοπὸς. Μολοῖς εἶχαμε καταλάβει τὴν τοποθεσία κι εἶχε πολλοὺς σκοτωμένους.
 *Άλλος ξυλοκόπος : *Όλη μου ἡ ζωὴ μου πέρασε σὰ νὰ ἐκτελοῦσα μιὰ προκαθορισμένη ποινὴ.
 *Ενας ξυλοκόπος : Σκοτώνουμε τὰ δέντρα, γιὰ νὰ ζεσταίνουμε τοὺς ἀνθρώπους, νὰ στολιζοῦνε τὰ σπιτία μας. Ντυνομάστε με τὸ θάνατο.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Σὲ λίγο θὰ 'ρθει τὸ βῆμα τῆς νυχτὸς.
 *Ενας ξυλοκόπος : Θὰ 'μαι μεσα στὸ χιόνι ζεστός μεσα στὸ καταστικτὸ δερμὰ τοῦ θανάτου μου, σαν καρπὸς φυλαγμένος ἀπὸ τὸ κελεφὸς του.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Θὰ οὐρλιάξουν οἱ λυκοὶ πάνω μου.
 *Άλλος ξυλοκόπος : Θὰ μᾶς φωναξοῦν τῶν ματιῶν τοὺς οἱ ἀναμμενὲς οἱ φωνες, μα ποῦ νὰ μᾶς βροῦν, νὰ μᾶς βροῦνε ντυμένους με χιόνι καὶ με θάνατο.

ΜΙΑ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ

Παράκελσος

Philippus Aureolus Paracelsus Theophrastus
Bombastus von Hohenheim ὁ ἰατρός-φυσιο-
δίφης καὶ φιλόσοφος ἀλχημιστής

Τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μᾶς ΜΗΝΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

Ὁ ἰατρός, φυσιοδίφης καὶ φιλόσοφος - ἀλχημιστής Theophrastus Bombastus von Hohenheim ἐγεννήθη τὴν 10 Νοεμβρίου 1493 εἰς Einsiedeln τῆς Ἑλβετίας πλησίον τῆς Ζυρίχης. Ὡς ἐκ τούτου ὑπὸ πλείστον συγγραφέων ἀναφέρεται ὡς Ἑλβετός.

Ἐν τούτοις, οὗτος ἐγεννήθη ἐκ Γερμανοῦ πατρός, ἱατροῦ καὶ μεταλλουργοῦ, καταγομένου ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Σουαβίας (Schwaben), τοῦ Wilhelm Bombastus von Hohenheim.

Οὗτος, καίτοι εὐγενής, ἐνυμφεύθη ἐν Ἑλβετίᾳ τὴν προισταμένην τοῦ νοσοκομείου τῆς μονῆς Einsiedeln, κόρην ἀστικῆς οἰκογενείας, κατοικοῦσης πλησίον τῆς ἐν λόγῳ μονῆς. Ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ

Theophrastus Bombastus von Hohenheim και ἔζησε τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του.

Τὸ 1502 ἀπέθανεν ἡ μήτηρ τοῦ μόλις δεκαετοῦς Θεοφράστου, φαίνεται δὲ ὅτι ὁ μετ' αὐτῆς σύνδεσμός του ἦτο λίαν ἰσχυρός, διότι ἀργότερον ἔλεγεν: «Οὐδενὸς ἀστερισμοῦ καὶ οὐδενὸς πλανήτου ἔχει ἀνάγκη τὸ παιδί. Ἀστερισμὸς καὶ πλανήτης του εἶναι ἡ μήτηρ του».

Ὁ πατήρ του ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλληνικοῦ φυσιοδίφου καὶ φιλοσόφου Θεοφράστου, τὸν ὁποῖον μεγάλως ἐτίμα, θέλων ἴσως μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν υἱὸν του τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ. Πρόκειται προφανῶς περὶ τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους Θεοφράστου τοῦ ἐξ Ἐφέσου (327-287 π.Χ.) ἀσχοληθέντος καὶ μὲ τὴν Βοτανικὴν.

Ἡ προέλευσις τῶν ἄλλων ὀνομάτων (Philippus, Aureolus), τὰ ὁποῖα μᾶλλον ἀργότερον συνεδέθησαν μὲ τὸ κυρίως ὄνομά του (Theophrastus Bombastus von Hohenheim), εἶναι ἀβεβαία. Κατὰ τινες συγγραφεῖς, ὁ ἴδιος ἔδωκε τὰ ὀνόματα ταῦτα εἰς ἑαυτὸν, ὡς καὶ τὸ γενικῶς γνωστὸν καὶ ἐν χρήσει ὄνομα Παράκελσος (Paracelsus). Ἐκ τῶν πολλῶν ἐρμηνειῶν τοῦ τελευταίου τούτου ὀνόματος, ἐπικρατεστέρα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ γράφοντος, εἶναι ἡ συσχετιζούσα τοῦτο πρὸς τὸν Αὐλὸν Κορινθίου Κέλσον ἡ διάσημον συγγραφέα ἀρίστης ἰατρικῆς ἐγκυκλοπαιδείας. Οὕτως ἐδηλοῦτο ὅτι ὁ ἀποκαλούμενος Παράκελσος ἦτο ἐφάμιλλος τοῦ ἐπιφανοῦς ἰατροῦ-συγγραφέως Κέλσου.

Ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι ὁ Παράκελσος αὐτοαπεκλήθη οὕτω, δὲν εἶναι ὅμως γνωστὸν ἀν' τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὸ διάστημα τῆς καθηγεσίας του ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βασιλείας ἢ μετ' αὐτήν. Πάντως ὁ ἴδιος ἀπεκάλεῖ ἑαυτὸν μόνον (Θεοφράστου).

Περὶ τοῦ Παρακέλσου καὶ τοῦ ἔργου του ἐγράφησαν τόμοι ὀλόκληροι καὶ διευτυπώθησαν γινῶμαι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι. Οἱ μὲν συγκαταλέγονται τοῦτον μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐρευνητῶν καὶ φιλοσόφων, οἱ δὲ τὸν θεωροῦν αἰρετικόν, μάγον, ἀγύρτην καὶ ψευδοίατρόν.

Πράγματι, ὅμως, ὁ Παράκελσος ὑπῆρξεν εἰς ἰδιοφυῆς ἰατρός, φυσιοδίφης, ἐρευνητῆς καὶ φιλόσοφος, ἀλχημιστῆς καὶ ἐν τῶν πρωτοπόρων πνευμάτων τῶν ἀρχῶν τοῦ 16ου αἰῶνος. Γὰρ ἰατρικά, ἀλχημιστικά, φαρμακευτικά, φιλοσοφικά, θεολογικά καὶ θρησκευτικοφιλοσοφικά ἔργα του ἦσαν λίαν καρποφόρα, εἰσαγαγόντα νέας, τολμηρὰς ἰδέας εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Πολλὰ τούτων ἀναγνωρίζονται καὶ ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης. Θεωρεῖται, ἄλλως τε, καὶ ὁ ἰδρυτῆς τῆς Φαρμακευτικῆς Χημείας, εἰσαγαγὼν τὴν ἔρευναν πρὸς ἀνακάλυψιν θεραπευτικῶς δραστῶν οὐσιῶν ἐκ βοτάνων, μετάλλων, ἄρκετων καὶ γενικῶς φυσικῶν οὐσιῶν καὶ ἐφαρμοσὰς πρῶτος ἐπιτυχῶς φάρμακα ὑπ' αὐτοῦ εὐρεθέντα.

1. Aulus Cornelius Celsus, Ρωμαῖος ἐγκυκλοπαιδικός, συγγραφέας μέγα ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον «Artes» ἢ «Cestus» (1ος αἰὼν μ.Χ.) ἐνθα ἐπραγματεύετο περὶ γεωπονίας, ἰατρικῆς, ρητορικῆς, φιλοσοφίας κ.λ.π. Ἐξ αὐτοῦ ἐσώθη τὸ περὶ ἰατρικῆς τμήμα, ἀποτελοῦν μίαν τῶν ἀρίστων ἰατρικῶν συγγραφῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Πρῶτος ἀνεγνώρισεν ὡσαύτως τὴν σημασίαν τῶν φυσικοχημικῶν βάσεων τοῦ ζῶντος ὀργανισμοῦ καὶ ἐχαρακτήρισεν αὐτὸν ὡς χημικὸν φαινόμενον. Τὰς νόσους ἔβλεπεν ὡς σφαλερὰς ἐξελίξεις τοῦ χημικοῦ τούτου φαινομένου, αἱ ὁποῖαι πάλιν διὰ χημικῶν μέσων εἶναι δυνατὸν νὰ παραμερισθοῦν.

Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Ἱατρικὴν ἤνοιξεν ὁ Παράκελσος νέους δρόμους καὶ δικαίως ἔλεγεν: «Ὅτι εἶναι εὐλογημένος ὁ ἰατρός ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἠσχολήθη μετὰ τὰ φάρμακα (Arcana) καὶ ἔζησεν ἐν τῷ Θεῷ καὶ ἐν τῇ φύσει, ὡς εἷς μεγάλος διδάσκαλος τοῦ ἐπιγείου φωτός».

Αἱ φιλοσοφικαὶ καὶ ἀλχημιστικαὶ ἰδέαι τοῦ ἀπετέλουν πηγὴν διὰ τοὺς ροδοσταύρους, λέγεται δὲ ὅτι καὶ ὁ Johann Valentin Andrea (περὶ οὗ λέγεται ὅτι συνέγραψε τὴν *Uama Fraternitatis*, τὴν *Confessio Fraternitatis* καὶ τοὺς χημικοὺς γάμους τοῦ Christian Rosenkreuz) ὑπῆρξε μαθητὴς του. Καὶ ἡ ἐν Κλάγκενφурτ τῆς Αὐστρίας κατὰ τὸ 1931 ἰδρυθεῖσα τεκτονικὴ στοὰ ἐτίμησε τὴν μνήμην τοῦ ἐξόχου τούτου φιλοσόφου, λαβοῦσα τὸ ὄνομά του καὶ ἐκδηλώσασα οὕτω διὰ πρώτην φοράν τὸν πνευματικὸν σύνδεσμον τοῦ Παρακέλσου μετὰ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ Τεκτονισμοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός, ὁ πατὴρ τοῦ Παρακέλσου μετώκησε τὸ 1502 εἰς Villach τῆς Καρινθίας (Αὐστρίας) ὡς ἰατρός, ἐνθα ὁ δεκάετης υἱὸς ἀνεπτύχθη ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ πατρὸς του καὶ Βενεδικτινῶν μοναχῶν τῆς ἐκεῖ πλησίον εὐρισκομένης μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἀναφέρει ὁ ἴδιος ὁ Παράκελσος ὡς διδασκάλους του τοὺς λίαν πεπαιδευμένους ἐπισκόπους Eberhard Paumgartner, Mathias Scheidt von Seckach, Matheus Schacht κ.λ.π.

Ἄλλὰ τὸν σημαντικώτερον ρόλον εἰς τὴν ὅλην ζωὴν τοῦ Παρακέλσου ἐπαιξεν ἡ στοργὴ καὶ ἡ φροντίς τοῦ πατρὸς του. Οὗτος ἦτο, ὡς ἐλέγητο, ἰατρός καὶ μεταλλουργός, ἀλλὰ δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς τὰς διὰ τὴν ἐπιστήμην του ἀναγκαίας γνώσεις. "Ἦθελε νὰ εἰσδύσῃ βαθύτερον εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὀνόμαζον τότε *Philosophia Adepta*². Τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην μετέδωσε καὶ εἰς τὸν υἱόν του.

Πράγματι, ἤδη ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας διαφαίνεται ἡ πρὸς μάθησιν δίψα καὶ ἡ πρὸς ἔρευναν κλίσις τοῦ Παρακέλσου. Ὁ πατὴρ του, κατέχων διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀξιολόγους καὶ σπανίας γνώσεις, ἐκπλήσσεται διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του τιθέμενα εἰς αὐτὸν ἐρωτήματα καὶ διδάσκει αὐτὸν μετὰ ζήλου.

Καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του ἐπαναλαμβάνει συνεχῶς ὁ Παράκελσος τί ὀφείλει εἰς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα. Πρῶτον, ὡς λέγει, τὴν ἀγάπην, τὸ κυριώτερον ὅλων, ἀκολούθως δὲ τὴν διδασκαλίαν ξένων γλωσσῶν, ὡς καὶ τῆς φαρμακευτικῆς, τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς ἀλχημείας.

Ἐν Ἑλβετίᾳ ἤδη ἐξέμαθεν ὁ Παράκελσος παρὰ τοῦ πατρὸς του τὰ φυτὰ τῆς χώρας ἐκείνης καὶ τὴν θεραπευτικὴν τῶν δρᾶσιν.

2 Adepti: ὁ εἰσδύσας εἰς τὰ μυστικὰ τῶν μυστηρίων ἢ τῆς ἀλχημείας δηλ. μεμυρημένος.

Εἰς Villach ἐτέθησαν ἀκολούθως αἱ βάσεις τῶν χημικῶν σπουδῶν τοῦ Παρακέλσου. Ἡ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ διδασκαλία εἰς τὴν τέχνην ταύτην ἀπὸ τῶν πατέρων του καὶ τοὺς προμνησθέντας μοναχοῦς, κατέστησαν αὐτὸν ἰκανὸν νὰ ἐργασθῆ εἰς πολλὰ ὄρυχεῖα τῆς περιουχίης τοῦ Villach ἐρευνῶν καὶ σπουδάζων τὰ μέταλλα καὶ τὰ ὄρυκτά.

Κυρίως ἡ χημικὴ τέχνη συνέκειτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν ὄρυκτῶν. Ἐν τούτοις, ἀσφαλῶς ὁ Παρακέλσος συνέλαβεν ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῶν σπουδῶν του τὴν ἐννοίαν τῆς ἀληθοῦς Ἀλχημείας ἣτις δὲν ἠσχολεῖται μόνον μὲ ὑλικά σώματα καὶ μὲ τὴν μετατροπὴν τῶν ἀγεγῶν μετὰλλων εἰς χρυσόν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲ τὸν ἐξυγενησμόν τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν μετατροπὴν τοῦ ἀνθρώπου - μολύβδου εἰς ἄνθρωπον - χρυσόν, τοῦ γήινου δεσμευμένου εἰς οὐράνιον ἐλεύθερον ἄνθρωπον.

Ἀργότερον ὁ πατήρ του διέμενον εἰς Schwaz τοῦ Tyrolου ὡς μεταλλουργός. Καὶ ἐδῶ ἠσχολήθη ὁ Παρακέλσος μὲ τὴν μεταλλουργίαν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Siegmund von Fugger.

Τὸ ὅτι ὁ Παρακέλσος ἤδη ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν ἀλχημιστικὴν παράδοσιν καταφαίνεται καὶ ἀπὸ ὅσα γράφει οὗτος εἰς τὴν νεκρολογίαν τοῦ πατρὸς του:

« Ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ἐμελέτησα τὰ πράγματα καὶ ἐδιδάχθην παρὰ καλῶν διδασκάλων εὐρισκομένων μέσα εἰς τὴν Philosophia Adepta, κατὰ πρῶτον δὲ ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου Wilhelmus von Hohenheim ὁ ὁποῖος οὐδέποτε μὲ ἐγκατέλειψε, κατόπιν δὲ (μαζὶ μὲ αὐτὸν) καὶ παρ' ἄλλων πολλῶν οἱ ὁποῖοι πολὺ ἐκρίπασαν. Ἐπίσης ὑπῆρξεν ἀπὸ μακροῦ χρόνου καὶ μία μεγάλη πείρα δουλεύεισα ὑπὸ τῶν ἀλχημιστῶν τῶν ἐρευνῶντων τὰς τέχνας αὐτάς, ὡς ὁ σύγγενής πολιτῆς von Schwarz μετ' ἄλλων μαθητῶν του».

Κατὰ τινὰς συγγραφεῖς ὁ Παρακέλσος διετέλεσε μαθητῆς καὶ τοῦ περιφήμου ἀλχημιστοῦ Johannes Trithemius, ἡγουμένου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς μονῆς τοῦ Σπονχάιμ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐδιδάχθη ὑπ' αὐτοῦ ὅχι μόνον Ἱστορίαν, Θεολογίαν, Μαθηματικά, Φυσικὴν, Χημείαν καὶ Ἱατρικὴν ἀλλ' ἐπίσης καὶ Ἀστρολογίαν καὶ ἄλλας ἀποκρύφους ἐπιστήμας.

Λέγεται ἀκόμη περὶ αὐτοῦ ὅτι ἀνέγνωσεν ἐπισταμένως τὸ Liberum Magicum, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν ὁ Χριστιανὸς Rosenkrenz ἐκ τῆς Ἀραβικῆς εἰς τὴν Λατινικὴν ὅτε ἦτο εἰς Δαμασκόν, καὶ ὅτι διὰ τῆς σπουδῆς τοῦ βιβλίου τούτου ἀπεκόμισεν τὸ πνεῦμα του πολὺ τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀποφασιστικά διὰ τὴν μετέπειτα δρᾶσιν του.

Ὁ Παρακέλσος ἐσπούδασε Ἱατρικὴν εἰς πολλὰ Πανεπιστήμια τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστά. Ἰδιαιτέρον ρόλον φαίνεται ὅτι ἔπαιζαν τὰ Πανεπιστήμια τῆς Βολωνίας καὶ τῆς Φερράρα, εἰς τὸ

3 Johannes Heidenberg ὀνομασθεὶς καὶ Tritheim ἢ Trithemius ἐκ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του Tritenheim, διάσημος φυσιοδίφης καὶ ἀλχημιστῆς ἠσχολήθη ἐπίσης μὲ τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας

τελευταῖον δὲ τοῦτο ἔλαβε καὶ τὸν τίτλον τοῦ Διδάκτορος ὡς καὶ ὁ ἴδιος ἀναφέρει μᾶλλον κατὰ τὴν δευτέραν δεκαετηρίδα τοῦ 16ου αἰῶνος.

Βεβαίως καὶ ὁ πατήρ του ἐδίδαξεν εἰς τὸν Παράκελσον τὴν Ἱατρικὴν ὡς προανεφέρθη καὶ ὁ ἴδιος ἠσχολήθη ἰδιαιτέρως μὲ τὴν ἐπιστήμην αὐτήν. Γεγονὸς εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην περιορίζετο ἡ Πανεπιστημιακὴ διδασκαλία τῆς Ἱατρικῆς εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καὶ Ἀραβικὰς πηγὰς. Μόλις τὸ 1569 ἀπέκτησε τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χαιδελβέργης τὸν πρῶτον ἀνθρώπινον σκελετόν. Μέχρι τότε δὲν ἐδιδάσκετο ἡ Ἀνατομία. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τριακόσια ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ Mondini de Luzzi, προσωπικὸς ἰατρός τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου II, εἶχε διενεργήσει δημοσίᾳ δύο νεκροτομὰς.

Πάντως ὁ Παράκελσος δὲν ἔμεινεν ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὰς ἀκαδημαϊκὰς του σπουδὰς καὶ ἐζήτει καὶ αὐτός, ὡς ὁ πατήρ του, νὰ εἰσδύσῃ βαθύτερον εἰς τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Μία ἀκαταμάχητος δύναμις τὸν ὠθεῖ νὰ μάθῃ ἀκόμη περισσότερα, νὰ ἐρευνήσῃ περαιτέρω τὴν φύσιν. Ἰδιαιτέρως τὸν ἐνδιαφέρει ὁ ἄνθρωπος.

Ἀρχίζει τότε μία περιπετειώδης περιοδεία τοῦ Παρακέλσου, καθ' ἣν οὗτος ἐπεσκέφθη πλῆθος χωρῶν. Περὶ τῶν ταξιδιῶν του λέγει ὁ Παράκελσος: «Ἐσκέφθην ἐπανειλημμένως νὰ ἐγκαταλείψω τὴν τέγην αὐτὴν (ἐννοεῖ τὴν Ἱατρικὴν), δὲν ἠκολούθησα ὅμως τὴν σκέψιν ταύτην, ἀλλὰ ἐπὶ μακρὰ ἔτη μετέβην εἰς τὰς ὑψηλὰς σχολὰς τῶν Γερμανῶν, τῶν Ἰταλῶν, τῶν Γάλλων καὶ ἐζήτησα τὴν βάσιν τῶν φαρμάκων. Δὲν ἠρέκησθην εἰς τὴν σοφίαν τῶν βιβλίων καὶ τῶν συγγραμμάτων, ἀλλ' ἐταξείδευσα περαιτέρω εἰς Γρανάδαν, Λισσαβόνα, Ἀγγλίαν, Ἰσπανίαν, Πρωσσίαν, Πολωνίαν, Οὐγγαρίαν, Βλαβίαν, Σερβίαν καὶ ἄλλας χώρας καὶ ἡρώτων μὲ ἐπιμέλειαν καὶ δραστηριότητα εἰς ὅλους τοὺς τόπους καὶ τὰς χώρας». Καὶ περαιτέρω: «Οὐδεὶς ἔχει τὸν διδάσκαλόν του ἔτοιμον εἰς τὴν οἰκίαν του, οὔτε ὁπισθεν τῆς θερμάστρας. Πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν ἐκεῖ ὅπου ὁ Θεὸς ἀπέθεσε τὴν τέγην. Εἶναι μία μεγάλη γνῶσις κρυμμένη μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι πρέπει νὰ ἀναζητήσῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ὅπου κεῖνται αὐτά, ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐρευνήσωμεν διὰ νὰ τὰ ἀνεύρωμεν. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ περιφρονῆθῃ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ αὐτὸν τὸν δρόμον; Βέβαια περισσότεροι εἶναι οἱ μὴ ἀκολουθοῦντες αὐτόν. Προτιμοῦν νὰ μείνουν πλησίον τῆς θερμάστρας των καὶ νὰ τρώγουν ἀκριβὰ φαγητά, ἐνῶ οἱ ταξιδευόντες καὶ ἐρευνῶντες δὲν δύνανται νὰ ἀποκτήσουν οὔτε ἐν εὐτελεῶς ὕφασμα».

Καὶ ἀκόμη: «Λί τέχνηαι δὲν εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὴν πατρίδα ἐνὸς ἐκάστου, ἀλλὰ καταμερισμένοι εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Δὲν εὐρίσκονται αὐτὰ εἰς ἓνα ἄτομον ἢ εἰς ἓνα τόπον ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκονται. Ἡ τέγην δὲν ἀκολουθεῖ κανένα, ἡμεῖς πρέπει νὰ τὴν ἀκολουθήσωμεν. Τοῦτο κατενόησα καλῶς ὅτι ἐγὼ πρέπει νὰ τὴν ἀναζητήσω καὶ ὄχι ἐκεῖνη ἐμένα.

Ἐπομένως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ μάθῃ πολλά,

πρέπει να έρευνήση πρὸς ἀνέυρεσιν τῆς τέχνης, ἀκόμη καὶ ἂν πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀλλάσῃ τὸπον καὶ νὰ ταξιδεύῃ περαιτέρω καὶ περαιτέρω. "Ὅσον περισσότερον ἐρευνᾷς καὶ ὅσας περισσοτέρας γνώσεις ἀποκομίζεις, τόσον μεγαλυτέρα θὰ εἶναι ἡ διανόησίς σου εἰς τὴν πατρίδα σου).

Ὁ Παράκελσος ἐργάζεται κατὰ τὰ ταξείδια του καὶ ὡς στρατιωτικὸς ἰατρός καὶ ὁμιλεῖ περὶ «νετικῶν, δανικῶν καὶ ὀλλανδικῶν πολέμων» εἰς τοὺς ὁποίους ἔλαβε μέρος.

Διὰ τοὺς ὀλλανδικούς πολέμους πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ ἔτος 1519, διὰ δὲ τοὺς δανικούς τὸ ἔτος 1520 (πολιορκία τῆς Στοκχόλμης). Ὅμιλεῖ ἀκόμη καὶ περὶ θεραπείας πλείστων ἀσθενειῶν τὴν ὁποῖαν ἐπέτυχε συνοδεύων τὰ ὀλλανδικὰ στρατεύματα.

Φθάνει λοιπὸν ὁ Παράκελσος μέχρι τῆς Σκανδιναβίας, πρὸς βορρᾶν, τῆς Ἰσπανίας πρὸς νότον, τῆς Ἀγγλίας πρὸς δυσμὰς καὶ τῶν βλκλανικῶν χωρῶν πρὸς ἀνατολάς. Κατ' ἄλλους ὅμως ἔφθασε καὶ μέχρι Ρόδου (1517 ἢ 1521 μ.Χ.).

Σημειωτέον ὅτι ὁ Παράκελσος ἀναφέρει «ὡσαύτως καὶ εἰς ἄλλας χώρας». Δὲν εἶναι γνωστὸν τί ἐνόσῃ διὰ τῆς φράσεως ταύτης. Ἐνδεχομένως ἐγκατέλειψε καὶ τὴν Εὐρώπην μεταβάς εἰς Ἀσίαν καὶ ἀποκομίσας νέας πολυτίμους γνώσεις, τὰς ὁποίας ἐπεξεργάσθη κατόπιν.

Ὁὕτως ἀναφέρεται ὅτι ὁ Παράκελσος ἔφθασε καὶ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, ἐνθα ἐξέμαθε τὴν ἀλχημιστικὴν τέχνην παρὰ τοῦ Salomon Trismosin⁴, παρὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβε καὶ τὴν «φιλοσοφικὴν λίθον» (Lapis Philosophorum), καὶ ὅτι μετέβη εἰς Αἴγυπτον καὶ Ἀραβίαν. Δὲν γνωρίζομεν πάντως τίποτε τὸ ὀριστικὸν περὶ τῶν «ἄλλων χωρῶν» ἃς ἀναφέρει ὁ Παράκελσος.

Τὰ συνέγη καὶ περιπετειώδη ταξείδια τοῦ Παρακέλσου ἐδημιούργησαν τὴν φήμην ὅτι οὗτος κατεδιώκετο καὶ ἐξεδιώκετο πανταχόθεν ὡς μάγος καὶ δαιμονισμένος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εὐσταθεῖ διότι μόνον ἡ δίψα τῆς γνώσεως τὸν παρεκίνηει, διὰ τὰ ταξείδια αὐτά.

Κατὰ τὰ ταξείδια του αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πραγματικὴν ὁδύσειαν, ὁ Παράκελσος με ὅλας του τὰς αἰσθήσεις ἐν ὑπερλειουργίᾳ, με τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὴν καρδίαν ἐν ἐγρηγόρσει, ἀποκτᾷ νέας γνώσεις ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς συναδέλφους του ἰατροὺς (ἐπεσκέφθη τότε καὶ τὰς ἰατρικὰς σχολὰς τῆς Βιέννης, τῆς Κολωνίας, τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Μονπελλιέ), ἀλλὰ συναναστρέφεται καὶ ἀνθρώπους πάσης τάξεως, στρατιώτας, κηπουροὺς, μάγους, ἀμαξηλάτας, μεταλλωρύχους, κουρεῖς, ποιμένας, ἀθιγγάνους, δημίους (παρὰ τῶν ὁποίων λαμβάνει ἔναντι χρημάτων τὰ πτώματα τῶν θανατωθέντων καταδίκων τὰ ὁποῖα νεκροτομεῖ μυστικῶς τὴν

4. Salomon Trismosin, ἀλχημιστής, γεννηθεὶς ἐν Γερμανίᾳ (1490), συγγραφεὺς τοῦ «Aureum Vellus» χρυσομάλλον δέρας). Τὸ πραγματικὸν τοῦ ὀνομα ἦτο Pfeiffer Ἰσχυρίζετο ὅτι κατέχευε τὴν φιλοσοφικὴν λίθον.

νύκτα), συλλέκτας βοτάνων (παρά τῶν ὑποίων μανθάνει συνταγὰς φαρμάκων), ἐρευνᾷ δὲ καὶ τὰς βιβλιοθήκας ἀρχαίων μονῶν.

Προικισμένος μὲ τεραστίαν θέλῃσιν καὶ ἐργατικότητα, μὲ ὕψυ-
τάτην ἀντίληψιν καὶ φαντασίαν, μὲ μίαν καταπληκτικὴν δίψαν μα-
θήσεως, ἐργάζεται ἀκούραστος.

Περὶ αὐτῶν λέγει ὁ Παράκελσος: «Παντοῦ ἤρηνθησα ἐπισταμέ-
νως καὶ συνέλεξα ἐμπειρίαν εἰς τὴν ἀληθῆ ἰατρικὴν τέχνην, ὅχι μόνον
ἀπὸ ἰατροῦς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κουρεῖς, γυναῖκας, μάγους, ἀλχημιστάς,
εἰς μονὰς, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀπλοῦς καὶ εὐγενεῖς, ἀπὸ ἐξύπνου καὶ
ἀφελείας».

Δέκα ὀλόκληρα ἔτη διήρκεσαν τὰ ταξείδια τοῦ Παρακέλσου,
δέκα ἔτη ἀναζητήσεων, ἐρευνῶν καὶ προσκλήσεως νέων γνώσεων.
Ψῶγος καὶ ζέστη, καταγιγίδες καὶ πείνα, ἐπιδημίαι, πόλεμοι δὲν τὸν
ἠμπόδισαν νὰ προσπαθῇ ὡς ἰατρός καὶ ἀλχημιστής, ὡς φιλόσοφος
καὶ ἀστρολόγος νὰ εὕρῃ ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα «Πῶς εἶναι δυνα-
τὸν νὰ θεραπεύεται ὁ ἄνθρωπος».

Ἐπακριβῶς δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ ἡ δεκαετία τῆς περιπε-
τειώδους αὐτῆς περιόδου τοῦ Παρακέλσου. Πάντως φαίνεται ὅτι
τὸ 1524 ἔφθασεν εἰς Σαλτσμπουργκ, ἔνθα καὶ ἤθελε νὰ ἐγκατασταθῇ.
Παρέμεινεν ὅμως μόνον ἓν ἔτος ἐκεῖ καὶ τὸ 1525 ἐγκατέλειψε τὴν
πόλιν αὐτήν. Μετὰ περιοδείαν ἐνὸς ἔτους εἰς Κόλμαρ, Στουτγάρδην,
Μόναχον, Νυρεμβέργην, Οὐλμ φθάνει τὸ 1526 εἰς Στρασβούργον,
τοῦ ὑποίου ἔργου καὶ δημότης. Ἐν τούτοις δὲν παρέμεινεν ἐπὶ πολὺν
χρόνον ἐκεῖ. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1527 μεταβαίνει εἰς Βασιλείαν, ὅπου
εἰς ἡλικίαν τριακοντα τεσσάρων ἐτῶν ὀνομάζεται ἀστυάτρος καὶ
καθηγητῆς τῆς Φυσικῆς, Ἰατρικῆς καὶ Χειρουργικῆς τοῦ Πανεπι-
στημίου. Ἐδίδασκε δύο ὥρας ἡμερησίως τὴν χειρουργικὴν τῶν τραυ-
μάτων, τὸν ἵκτερον καὶ δεκατέσσαρας ἄλλας νόσους ὡς καὶ τὰς ἐν-
τός τῶν μετᾶλλον καὶ τῶν φυτῶν ὑπαρχούσας δυνάμεις καὶ τὴν θε-
ραπευτικὴν ἰκανότητα τούτων.

Ἡ αἴθουσα τῆς διδασκαλίας του ἦτο πάντοτε πλήρης, αἱ δὲ νέαι
περὶ Ἰατρικῆς ἀντιλήψεις του ἐπροξένησαν μεγάλην ἐντύπωσιν.

Ὁ Παράκελσος ἐδίδασκεν εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν καὶ ὅχι
εἰς τὴν Λατινικὴν. Τοῦτο ἦτο πρόγνῃσις εἰς ἑπαναστατικὸς νεωτερι-
σμὸς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βασιλείας. Ἀφ' ἐτέρου διεκήρυξεν
ἀπὸ τῆς πρώτης διδασκαλίας του ὅτι σκοπεύει νὰ μεταρρυθμιστῇ τὴν
Ἰατρικὴν Πανεπιστημιακὴν διδασκαλίαν καὶ νὰ φέρῃ νέας ἀντιλή-
ψεις τὰς ὁποίας ἐσημάτισεν ἐκ τῆς πείρας (τῆς ὑψηλοτέρας διδα-
σκαλίσσης) καὶ τῆς ἰδίας του ἐργασίας καὶ ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης.
Κατηγόρησε τοὺς ἰατροὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοὺς προσκεκολλη-
μένους σχολαστικῶς εἰς τὸν Γαληνὸν καὶ τὸν Ἀβικέννα(Avicenna)⁵
ὡσὰν νὰ προήρχοντο αἱ γνώμαι των ἐν τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος

5 Abu Ali Ibn Sina ἦτο τὸ πραγματικὸν ὄνομα τοῦ Ἄραβος τούτου περιφήμου ἰατροῦ,
καρρακτηριζομένου ὡσαύτως καὶ ὡς ἁ'Αριστοτέλους τῶν Ἀράβων» καὶ ἠγεμόνος
τῶν ἰατρῶν».

καί ἔλεγεν ὅτι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἀποφοιτοῦν ἐκ τῶν Πανεπιστημίων φορεῖς ἀκαδημαϊκῶν καὶ διδασκαλικῶν τίτλων, ὅχι ὅμως ἰατροί. Ἐνεφανίζετο μὲ ἀπλῆ σχεδὸν πτωχικὰ ἐνδύματα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς φέροντας πολυτελῆ ἐπίσημα ἐνδύματα ἰατροὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, λέγων ὅτι τὸν ἰατρὸν δεικνύουσι αἱ γνώσεις καὶ ὅχι τὰ ἐνδύματα.

Διὰ τὴν καταδειξὴν δὲ παραστατικώτερον τὴν πίστιν του εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις τὰς ὁποίας ἤθελε νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἱατρικὴν, ἔκαστε δημοσίᾳ μερικὰ παλαιὰ ἰατρικὰ βιβλία εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν τῆς Βασιλείας τὴν 24ην Ἰουνίου 1527, εἰς τὰς κατὰ τὴν ἐροτὴν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου ἀναπτομένας πυράς.

Ἐγραφεν ὁ Παράκελσος:

«Ἀντίπαλοί μου τῆς σήμερον σεῖς θὰ μὲ ἀκολουθῆτε, δὲν θὰ σῶς ἀκολουθῶ ἐγώ. Σεῖς ἀπὸ τὴν Βιέννην, τὸ Μονπελιέ, τὴν Σουαβίαν, τὴν Κολωνίαν, τοὺς Παρισίους, ἀπὸ τὰ πλησίον τῶν ποταμῶν Ρήνου καὶ Δουνάβεως μέρη. Νῆσοι εἰς τὴν Θάλασσαν καὶ σὺ Ἰταλία, σὺ Ἑλλάς, σὺ Ἰσραήλ, σὺ Ἀραβία, τὸ ἐπαναλαμβάνω σεῖς θὰ ἀκολουθῆτε ἐμένα καὶ ὅχι ἐγὼ ἐσᾶς. Ἐγὼ θὰ ὁδηγῶ, θὰ γίνω μονάρχης καὶ θὰ περιζῶσω τὰ σώματά σας. Καὶ σεῖς Γαλλνέ, Ἀλβιέννα, Montagnana, Rhasis θὰ μὲ ἀκολουθῆσετε».

Μόνον τὴν φύσιν ἐθεώρει ὑπερτέραν αὐτοῦ, τὸ πολὺ-πολὺ δὲ καὶ τὸν Ἱπποκράτην.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔτεινε πρὸς βαθείας μεταβολάς, καὶ ἄνεμος μεταρρυθμίσεως ἔπνεεν εἰς τὴν Εὐρώπην. Φωτεινὰ πνεύματα ταμῶντα νέας ὁδοὺς, δημιουργὰ μιᾶς νέας ἐποχῆς ἐζήσαν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὡς λ.χ. ὁ Φίλιππος Μελάγχθων (Γερμανὸς μεταρρυθμιστῆς καὶ οὐμανιστῆς), ὁ Ἰβρασμος Ντεζιντέριος ἐκ Ρότεντερдам (Ὁλλανδὸς, οὐμανιστῆς), οἱ Χριστόφορος Κολόμβος καὶ Βάσκο Ντὲ Γκάμα Ἰταλὸς καὶ Πορτογάλος (Θαλασσοπόροι), ὁ Μαρτίνος Λούθηρος (Γερμανὸς θρησκευτικὸς μεταρρυθμιστῆς), ὁ Ἰερώνυμος Καρδᾶνος (Ἰταλὸς μαθηματικὸς), ὁ Νικόλαος Κοπέρνικος (Πολωνὸς ἀστρονόμος) κλπ. Εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων τούτων μεταρρυθμιστῶν δέον νὰ συγκαταλεχθῇ καὶ ὁ Παράκελσος, ὁ ὁποῖος διήνοιξε νέους ὀρίζοντας διὰ τὴν Φαρμακευτικὴν καὶ τὴν Ἱατρικὴν καὶ διεμόρφωσε νέα πεδία ἐρεῦνης.

Ὡς εἶναι φυσικὸν ἢ ἐμφάνισις τοῦ νέου αὐτοῦ ἰατροῦ μὲ τὰς νέας ἰδέας καὶ μεθόδους, ἀνατρεπούσας τὴν μέχρι τότε καθιερωμένην ἐν τῇ Ἱατρικῇ τάξιν, ἔφεραν ἀναστάτωσιν εἰς τοὺς συντηρητικὸς κύκλους τοὺς προσηλωμένους εἰς τὴν παράδοσιν. Ἦρχισε τότε μία ἄνευ προηγουμένου ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ Παρακέλσου, ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τῶν σχολαστικῶν ἀντιπροσώπων τῆς παλαιᾶς σχολῆς καθηγητῶν, θεωρουμένων μάλιστα γενικῶς καὶ ὡς κορυφαίων ἐπιστημόνων.

Οὗτοι, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω λόγων, ἐστράφησαν ἐναντίον τοῦ Πα-

ρακέλσου καὶ διότι ἠγνοήθησαν καὶ δὲν ἐζητήθη ἡ γνώμη των κατὰ τὸν διορισμὸν του ὡς Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῆς Βασιλείας. Ἀσφαλῶς ὅμως ἐθίγησαν καὶ τὰ συμφέροντα τούτων, λόγῳ τῶν ἐν Βασιλείᾳ Θεραπευτικῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Παρακέλσου. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθεράπευσεν ἐκεῖ καὶ τὸν προαναφερθέντα Ὀλλανδὸν οὐμανιστὴν "Ερασμον.

Ἐθεωρήθη πρῶτον ὡς ἐπαναστατικὴ ἢ χρησιμοποίησις ὑπ' αὐτοῦ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης ἀντὶ τῆς Λατινικῆς κατὰ τὴν Πανεπιστημιακὴν διδασκαλίαν.

Τὸν κατηγοροῦν ἀκόμη διότι, ὡς ἔλεγον, τὰ ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιούμενα Θεραπευτικὰ μέσα ἦσαν δηλητηριώδη (μετεχειρίζετο ὑδράργυρον ἐναντίον τῆς συφιλίδος καὶ ἐχορήγει σκευάσματα ὑδραργύρου καὶ ἀντιμονίου δι' ἐσωτερικὴν χρῆσιν, ὅπερ οἱ ἀντίπαλοί του ἐχαρκτηρίζον ὡς ἐσκεμμένην δηλητηρίασιν) καὶ τὸν ἐχλεύαζον διὰ λιβέλλων κυκλοφορούντων εἰς τὴν Βασιλείαν καὶ τοιχοκοληθέντων εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ὡς μάγον, τυχοδιώκτην, ἀγύρτην καὶ ψευδοιατρὸν.

Ὡς ἀστυάτρος ἐτόλμησεν ὁ Παράκελσος νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ὅπως ὑποβάλλῃ εἰς ἐξέτασιν ὅλους τοὺς φαρμακοποιούς τῆς πόλεως, ἵνα ἐξακριβωθῇ ἐὰν οὗτοι κατεῖχον τὰς ἀναγκαίας διὰ τὸ ἐπάγγελμα τῶν γνώσεις ἀφ' ἐνὸς καὶ ἐὰν ἐξεμετελλεύοντο τὸν λαὸν ἀφ' ἑτέρου. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ ποίαν θύελλαν διαμαρτυριῶν τῶν θιγομένων ἐπαγγελματιῶν προσέκαλεσε τοῦτο.

"Ὅτε δὲ ἐμήνυσε τὸν κληρικὸν Cornelius von Lichtenfels διότι ἤρνετο νὰ τοῦ καταβάλλῃ τὴν συμφωνηθεῖσαν ἀμοιβὴν διὰ τὴν Θεραπείαν ἐκ βαρείας παθήσεως τοῦ στομάχου ἐκ τῆς ὁποίας οἱ λοιποὶ ἱατροὶ δὲν ἠδύνατο ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ τὸν ἀπαλλάξουν, ἡ δὲ μήνυσις του ἀπερρίφθη, ἐξεφράσθη μὲ τὴν δριμυτιᾶ ἐναντίον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὥστε, καίτοι ἦτο ἐν δικαίῳ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ νύκτωρ τὴν Βασιλείαν ἵνα μὴ συλληφθῇ καὶ δικασθῇ διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ προσβολὴν τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς τῆς πόλεως.

Ἡ ἐκδίωξις του ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν, αἱ συκοφανταί καὶ ὕβρεις τῶν ἀντιπάλων του ἠξίωσαν περισσώτερον τὴν ἐπιθυμίαν του πρὸς ἐτι ἐντονωτέραν δράσιν. Πῶς νὰ ἀντήχησῃ ἡ φωνὴ του ἰσχυροτέρα καὶ ἐπιβλητικότερα. Εἰς τὰ ἐπόμενα ἐτι αὐξάνεται συνεχῶς ἡ συγγραφικὴ του δραστηριότης.

Καταφεύγει, τῇ συμβουλῇ τῶν φίλων του, εἰς τὴν Ἀλσατίαν. Τὸ 1528 διαμένει εἰς Κόλμαρ, τὸ 1529 εἰς Ἐσλινγκεν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς Νυρεμβέργην. Οἱ ἐκεῖ ἱατροὶ τὸν κατηγοροῦν ὡς ἀγύρτην. Ζητεῖ τότε ἀπὸ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον νὰ τοῦ δοθοῦν μερικοὶ ἀσθενεῖς πάσχοντες ἐξ ἀνιάτων νόσων καὶ Θεραπεύει δωρεὰν ἀρκετοὺς πάσχοντας ἐκ βαρείας μορφῆς ἐλεφαντιάσεως ὡς ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς Νυρεμβέργης ἀποδεικνύεται.

Τὸ Μόναχον, Bertzhausen, Regensburg, Amberg, Innsbruck καὶ Meran εἶναι οἱ ἐπόμενοι σταθμοὶ του. Τὸ 1531 ἐπιστρέφει εἰς

Ἐλβετιάν ἔπου καὶ διαμένει εἰς St. Gallen, φιλοξενούμενος τοῦ φίλου του δημάρχου τῆς πόλεως καὶ συναδέλφου του ἱατροῦ Joachimi von Watt, εἰς τὸν ὅποιον ἀφιερώνει καὶ τὸ περίφημον βιβλίον του «Opus Paramirum des tribus Substantiis». Ἀκολουθῶς ἐξαφανίζεται ὁ Παράκελσος. Λέγεται ὅτι διέμεινε ἐπὶ τρία ἔτη εἰς τὴν Ζυρίχην καὶ τὰ περίχωρα.

Τὸ 1538 ἐργάζεται ὡς ἱατρός εἰς Στέρτσαιγκ τοῦ Ἰουρόλου ἔθθα ἐσημειώθησαν κρούσματα πανώλους. Τὸ 1535, εἰς ἡλικίαν 42 ἐτῶν,

Ο ΙΑΤΡΟΣ Ἐυλογγραφία τοῦ Χανς Χολμπαϊν (1538)
στὴ σελίδα «Ὁ γυρός τοῦ θανάτου»

φθάνει εἰς Pfeffers συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν μαθητῶν του, θεραπεύων ἀσθενεῖς καὶ συγγράφων συνεχῶς. Τὸ 1536 εἰς Μυνχερόντε καὶ Ἄουξμπουργκ δημοσιεύει τὸ ἔργον του «Chirurgia Magna», τὸ ὅποιον ἀφιερώνει εἰς τὸν μετέπειτα βασιλέα Φερδινάνδου I. Ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἔργα του τὰ ὅποια ἠδυνήθη νὰ δημοσιεύσῃ ζῶν ἔτι.

Μεταβαίνει ἀκολουθῶς εἰς Αὐστρίαν καὶ ἐπισκεπτεται τὸν πατέρα του ὁ ὅποιος ἀποθνήσκει κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος. Ὁ Παράκελσος γράφει τὴν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσαν νεκρολογία εἰς τὴν ὅποιαν με εὐγνωμοσύνην ἀναφέρει τί ὀφείλει εἰς τὸν πατέρα του.

Τὸ 1537, μετὰ διαμονὴν εἰς Ἐφερδικὴ τῆς Αὐστρίας, φθάνει εἰς Κρουμάου τῆς Μοραβίας ἔπου ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ στρατάρχου τῆς Βοημίας Johann von Leirnik, τὸν ὅποιον θεραπεύει. Γαζειδεύει ἐν συνεχείᾳ εἰς Βιέννην καὶ διὰ τῆς Οὐγγαρίας φθάνει εἰς τὸ Villach τῆς Καρινθίας. Τὴν 24ην Αὐγούστου 1538 ἀφιερώνει τρεῖς σπουδαίαις

συγγραφάς του εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἐκδήλωσιν σεβασμοῦ πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔνθα διῆλθε τοὺς νεανικούς του χρόνους, εἰς τελευτὴν γενομένην εἰς St. Veit an der Glan.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ἡ προσφορά ἐγένετο τότε ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Καρινθίας ἀλλ' ὅτι ἡ ταυτοχρόνως μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς προσφοράς δοθεῖσα ὑπόσχεσις ἐκτυπώσεως τῶν τριῶν τούτων ἔργων τοῦ Παρακέλσου, ἐξεπληρώθη ὑπὸ τῆς ἐν λόγῳ κυβερνήσεως μόλις τὸ 1955.

Ἐν Καρινθίᾳ παρέμεινε μέχρι τοῦ ἔτους 1540. Καταβεβλημένους πλέον καὶ κουρασμένους ζῆτεῖ αὐτὸς ὁ ἀνήσυχος καὶ συνεχῶς ταξειδεύων, ἕνα τόπον ἡσυχίας. Καὶ ἡ μοῖρα ἡ καταδικάσασα τοῦτον εἰς συνεχὴ περιπλάνησιν καὶ φυγὴν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, τοῦ χαρίζεῖ ἐπὶ τέλους τὴν ἡρεμίαν ἐν Σάλτσμπουργκ, ἔνθα τὸν ἐφιλοξένησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς πόλεως ταύτης. Ἐκεῖ γεύεται τοὺς καρπούς τῶν πολυετῶν ἐργασιῶν του καὶ τῆς συνεχῶς ἐπεκτεινομένης φήμης του.

Δὲν ἔζησεν ὅμως εἰμὴ μόνον ἐπὶ βραχὺ χρονικὸν διάστημα.

Τὴν 21 Σεπτεμβρίου συντάσσει τὴν διαθήκην του, ἡ ὁποία εἶναι ἐν ἐνδιαφέρον κοινωνικὸν καὶ πολιτιστικὸ-ἱστορικὸν ἔγγραφο. Πρὸς τοὺς πτωχοὺς στρέφεται ὅλη ἡ σκέψις του. Ὅριζει (μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν του) κληρονόμους του «τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι οὐδαμῶθεν ἔχουν εἰσόδημα ἢ κοινωνικὴν περίθαλψιν». Εἰς αὐτούς, τοὺς πρὸ τῶν ἐκκλησιῶν ἐπαιτοῦντας ἀποκλήρους τῆς τύχης, ἐπιθυμεῖ νὰ διαμοιρασθοῦν τὰ ἐλάχιστα χρήματα καὶ πράγματα τὰ ὅποια κατέλιπε καὶ νὰ μὴ ὑπάρξουν κατὰ τὴν διανομὴν αὐτὴν εὐνοσημεῖον καὶ μὴ ἀλλῶ νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν μόνον αἱ ἀνάγκαι καὶ ἡ κατὰστάσις τῆς ὑγείας τῶν πτωχῶν αὐτῶν ἀνθρώπων.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης του, τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1541 ἀπέθανεν ὁ Παρακέλσος εἰς ἡλικίαν μόλις 48 ἐτῶν.

Εἰς τὸ μνημα του εὐρισκόμενον εἰς τὰ προπύλαια τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ ἐν Σάλτσμπουργκ εἶναι κεραραγμένα αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς ἀνησυχίου καὶ ἀκουράστου αὐτῆς ὑπάρξεως: PAX VIVIS — REQUIES AETERNA SEPELTIS (εἰρήνη εἰς τοὺς ζῶντας, αἰωνία ἀνάπαυσις εἰς τοὺς ἐνταφιασμένους). Μία νοσηθεσία εἰρήνης κληροδοθεῖσα εἰς τὴν ἀλλήλοσπαρασσομένην ἀνθρωπότητα ἀπὸ ἕνα ἀνθρώπου μαθησάντα ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή εὐρίσκειται ἐπίσης ἐπὶ τοῦ μνημάτος τοῦ Παρακέλσου: Ὁ Ἐδῶ κεῖται ἐνταφιασμένος ὁ Φίλιππος Θεόφραστος, ὁ ἄριστος διδάτωρ τῆς Ἰατρικῆς, ὁ ὅποιος ἐθεράπευε μετὰ θαυμαστῆν τέχνην τὰς κακὰς πληγὰς, τὴν λέπρα, τὴν ποδαγρᾶν, τὸν ὕδρωπα καὶ ἄλλας κινύτους νόσους τοῦ σώματος καὶ ὁ ὅποιος κατέλιπε τὰ ἀγαθὰ του πρὸς διανομὴν καὶ δωρεὰν εἰς τοὺς πτωχοὺς. Τὸ ἔτος 1541 τὴν 24ην ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου, ἀντήλλοξε τὴν ζωὴν μετὰ τὸν θάνατον».

7. Paracelsus, die Kärntner Schriften. Ausgabe des Landes Kärnten, Klagenfurt 1955.

Ἡ αἰτία τοῦ προώρου θανάτου του δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστή. Μερικοὶ ἀποδίδουν τοῦτον εἰς τὰς μακροχρονίους ἐργασίας του μὲ σκευάσματα ὑδραργύρου, ἄλλοι ὁμιλοῦν περὶ βιαίου θανάτου, βάσει εὐρεθέντος ρήγματος ἐπὶ τοῦ κρανίου του κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ von Sommering ἐξέτασιν τούτου τὸ 1812.

Ἀκόμη τὸν 19ον αἰῶνα ἐπεσκέπτοντο ἰδίως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς χολέρας τὸν τάφον τοῦ Παρακέλσου ἐκατοντάδες πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι τὸν ἐκάλουν ὡς ἅγιον σωτήρα.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Παρακέλσος ἔζησε τελείως μόνος.

Ὁ πατήρ του ἔζη εἰς τὴν Κερυνθίαν καὶ ὄλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς τοῦ Παρακέλσου. Ἄλλ' ὁ Παρακέλσος ἦτο πάντοτε μακρὰν του.

Γυναῖκα καὶ τέκνα οὐδέποτε εἶχε, φαίνεται δὲ ἦτι δὲν εἶχεν οὔτε συνοδοὺς κατὰ τὰ μακρὰ ταξιδιά του.

Εἶχεν ὅμως τὴν δύναμιν καὶ τὸ θάρρος νὰ εἶναι μόνος. Διότι πραγματικῶς χρειάζεται θάρρος πρὸς τοῦτο καὶ θέλησις καὶ δύναμις. Δύναμις διὰ νὰ ὑφίσταται τὰς τάλαιπωρίας ἐξωτερικῶς, δύναμις διὰ νὰ ἀυξάνῃ τὰς γνώσεις του ἐσωτερικῶς παρὰ τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους.

Ἀπέθανε μόνος, ἀλλὰ πιστὸς εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὄλον τὸν βίον του διακηρυσσόμενος: «Non alterius sit qui suis esse potest». «Εἰς οὐδένα νὰ ἀνήκῃ ἐκεῖνος ὁ ὅποιος δύναται νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του» ἢ «Οὐδενὸς νὰ εἶναι δοῦλος ἐκεῖνος ὁ ὅποιος δύναται νὰ εἶναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του».

Τοῦτο δεικνύει τὴν αὐτοπεποίθησίν του καὶ τὴν θέλησιν τῆς ἐλευθερίας τὴν ὁποίαν εἶχε καὶ ἡ ἵπσις τὸν ἐβαρῆσεν νὰ βαδίσῃ τὸν δύσκολον δρόμον πρὸς τὰ ἔσω, τὴν γεμάτον ἀπὸ θαυμασία μυστικῶν καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ὁ ἐπετέλεσεν ἔργον: «Δὲν πρέπει νὰ φυγομαχοῦμεν διὰ νὰ σώσωμεν τὴν ζωὴν μας, ἀλλὰ νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ νὰ τελειώσωμεν τὸ ἔργον μας καὶ νὰ φέρωμεν καρποὺς».

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι παρήγγειλε νὰ ψαλοῦν κατὰ τὴν κηδείαν του τρεῖς ψαλλοὶ τοῦ Δαυὶδ Α' 1, 3, 2/7, 15 καὶ Α' 11, 12, «Εὐτυχῆς ὁ ἄνθρωπος ὁ ὅποιος δὲν περιεπάτησε κατὰ τὴν βούλην τῶν ἀσθεβῶν καὶ εἰς ὁδὸν ἀμαρτωλῶν δὲν ἐστάθη καὶ ἐπὶ κἀθέδρας γλευσαστῶν δὲν ἐκάθησεν, ἀλλ' ἐντροφεῖ εἰς τὸν νόμον τοῦ Κυρίου καὶ μελετᾷ τὸν νόμον του ἡμέραν καὶ νύκτα».

Διότι εἶναι ὡς δένδρον φυτευμένον πλησίον ῥεόντων ὑδάτων, τὸ ὅποιον παράγει τὸν καρπὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐποχὴν του καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ δὲν μαραίνεται καὶ οὐδέποτε παραγεῖ φθίνει εἰς ὀριμότητα». «Ἀνάστα Κύριε καὶ ἐλέησόν με, Κύριε γίνου βοηθός μου. Μετέβαλες τὸ πένθος μου εἰς χορὸν, ἀφῆρες τὸν σάκκον μου καὶ μὲ περιέζωσες μὲ χαράν».

Ἴσως ἐκ τῶν προεκτεθέντων νὰ θεωρηθῇ ὁ Παρακέλσος ὡς ἐπιρρομένος, ἀλατῶς καὶ ὑπερόπτης. Ἀσφαλῶς ὅμως πρέπει νὰ τοῦ συγχωρηθῶν ὀριμμένοι τοιαῦται ἐκδηλώσεις καὶ ἐκφράσεις, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀδυσώπητος δίωξις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν συναδέλφων του - ἢ

όποια μάλιστα ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ἦτο καλόπιστος - οἱ κυκλοφοροῦντες ὑβριστικοὶ ἐναντίον τοῦ λίβελλοι καὶ τὸ ἀσβεστον κατ' αὐτοῦ μῖσος τῶν ἀντιπάλων του. "Ἦθ' εἶπε καὶ ἑαυτὸν νὰ ὑπερασπίσῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς του νὰ συναγεῖρη.

Ὀλίγοι ἐσυκοφαντήθησαν, ὑβρίσθησαν, κατεδιώχθησαν ὡς ὁ Παράκελσος. Ἄλλως τε ὑπερόπτης ἦτο ἐναντι τῶν μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν, οὐδέποτε ἐναντι τῶν ἀσθενῶν καὶ πτωχῶν.

Ὁ Παράκελσος ἔγραψε πολλὰ ἔργα ὑπερβαίνοντα εἰς ἕκτασιν καὶ ἐκεῖνα τοῦ Γκαίτε. Ὅμως παρὰ τὰς προσπάθειάς του καὶ τὴν διακαῆ ἐπιθυμίαν του δὲν κατόρθωσε νὰ δημοσιεύσῃ ζῶν ἔτι, ὅλα τὰ ἔργα του. Μικρὸν μέρος τούτων ἐδημοσίευσε λόγω καὶ τῆς ἐχθρικῆς στάσεως τῶν συναδέλφων του ἐν Νυρεμβέργῃ, Λειψία, Βιέννη κ.λ.π. Πολλὰ τῶν ἔργων του ἐκυκλοφόρουν ὡς χειρόγραφα εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ Λατινικὴν γλῶσσαν, ἀρκετὰ ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του.

Ζῶντος τοῦ Παρακέλσου ἐδημοσιεύθησαν μόνον μερικαὶ ἰατρικαὶ συγγραφαὶ περὶ τῆς «ἀσθενείας τῶν Γάλλων» (σύφιλις) ἐν Νυρεμβέργῃ (1529 καὶ 1530) ὡς καὶ τινὰ «προγνωστικὰ» πολιτικῆς μάλλον μορφῆς. Ὡσαύτως μία «ἐκκλησιαστικὴ συγγραφή», μία πραγματεία περὶ τῆς «λουτροπόλεως Pfeffers» (1535) ὡς καὶ ἐν τῶν κυριωτέρων ἔργων του «τὸ μέγα φάρμακον τῶν τραυμάτων» (1536 καὶ 1537) εἰς δύο ἐκδόσεις εἰς Οὐλμ καὶ Ἀουξμπουργκ. Ὡσαύτως τὸ ἔργον του Chirurgia Magna (1536) εἰς Μύνχεροντεκαὶ Ἀουξμπουργκ.

Ἡ πρώτη ἐκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Παρακέλσου ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Johann Huser ἐν Βασιλείᾳ τὸ 1589-90 εἰς 11 τόμους⁸. Τὸ 1603 καὶ τὸ 1616 ἐκυκλοφόρησεν ἐν Στρασβούργῳ ἡ δευτέρα καὶ τρίτη ἐκδοσις τῶν ἐν λόγω ἔργων, τὸ δὲ 1926-1930 ἡ μετάφρασις τῶν εἰς τὴν σύγχρονον Γερμανικὴν ἐν Jena ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Bernhard Aschner.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἱατρὸς καὶ ἐρευνητῆς Karl Sudhoff ἐπεμελήθη τῆς ἐκδόσεως τῶν ἰατρικῶν, φυσικῶν, ἀλχημικῶν, φιλοσοφικῶν, θεολογικῶν θρησκευτικῶν φιλοσοφικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν ἔργων τοῦ Παρακέλσου, ὡς ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ εἰς τὸ τέλος τῆς παρουσίας ἐργασίας ἀναφέρεται.

Τὸ ἔργον τοῦ Παρακέλσου.

Τὸ ἔργον τοῦ Παρακέλσου εἶναι λίαν ἐκτεταμένον καὶ πολυσχιδές, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη καὶ ἡ κατ' ὅλην τὴν ζωὴν του συνεχῆς προσπάθεια καὶ ἡ ἀκαταπόνητος ἐργασία του τείνουσιν πρὸς ἓνα σκοπὸν: Νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον.

Προσπαθεῖ ἀκαταπαύστως νὰ λύσῃ τὰ μυστήρια τῆς φύσεως.

8 Huserische Quartausgabe, Basel bei Konrad Waldkirch

Οὕτως ἡ ἔρευνα καὶ ἐπιστήμη τῆς φύσεως καθίσταται δι' αὐτὸν ἀνωτέρα θρησκεία διότι θὰ τεῦ δώση τὴν κλεῖδα διὰ τὰ κρυμμένα μυστικά, διὰ τὰς πηγὰς ἀπὸ τὰς ὁποίας τροφοδοτεῖται ἡ ζωὴ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ ἔρευνα τοῦ Παρακέλσου στρέφεται περὶ τὰ ἐρωτήματα: Ψυχὴ, πνεῦμα, σῶμα, ἀστερισμοί, οὕτως ὥστε ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τῆς φύσεως δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ ἕνα θρησκευτικὸν μυστικισμόν, περιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν μυστικῶν τῆς Ἀλχημείας, ἡ ὁποία δὲν σκοπεύει μόνον τὴν μετατροπὴν τῶν ἀγενῶν μετ' ἄλλων εἰς εὐγενῆ, ἀλλὰ θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπον ὡς τὸ χωνευτήριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ γίνῃ ἡ τῆξις τῶν ἀγενῶν ὀρυμῶν, διὰ νὰ παραμείνῃ τελικῶς ὁ χρυσὸς δηλ. ὁ μεμυημένος καὶ ψυχικῶς τετελειωμένος ἄνθρωπος.

Τὸ τεράστιον ἔργον τοῦ ἀποτελεῖ πηγὴν γνώσεων ἐπὶ τοῦ ἱατρικοῦ, φιλοσοφικοῦ, θεολογικοῦ πεδίου. Δύο βοηθοὶ τοῦ περιέγραψαν τὴν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ὁλονύκτιον συχνὰ ἐργασίαν τοῦ Παρακέλσου καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ χειμαρρῶδη ὑπαγόρευσιν τῶν ἀπόψεων καὶ παρατηρήσεων του, τὴν ὅποιαν οὕτοι πολλαῖς μετὰ κόπου ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσουν. Κατὰ τὴν ὑπαγόρευσιν ταύτην ὁ Παρακέλσος ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐδονεῖτο ὀλόκληρος ἀπὸ ἐσωτερικὸν τι φῶς.

Ὡς ἐλέχθη ἤδη, τὸ ἔργον τοῦ Παρακέλσου προσεῖλκυσε πολυπληθεῖς θαυμαστάς ἀλλὰ καὶ ἐδημιούργησε φανατικούς ἀντιπάλους. Ἡ διατύπωσις τῶν κειμένων καθίστα ταῦτα εἰς τινὰ μέρη ἀσαφῆ καὶ δυσνόητα ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς πεπαιδευμένους. Νεοσχηματισθεῖσαι λέξεις, πολὺπλοκοὶ λατινικοὶ ὄροι, συχνὰ ἐπαναλήψεις καὶ ἀσάφειαι συνετέλεσαν εἰς τοῦτο. Φαίνεται ὅτι συνέτειναν ἀκόμη καὶ μεταγενέστερα προσθήκαι ὑπὸ τῶν μεταφραστῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ μυστηριακὴ, συμβολικὴ, ἀλχημιστικὴ γλῶσσα τοῦ Παρακέλσου.

Αἱ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι ἀπόψεις περὶ τοῦ Παρακέλσου ἀποδίδονται διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν λέξεων «Μαγεία» ἢ «ἀπάχρυφος ἐπιστήμη» ἀφ' ἑνὸς καὶ «βάσεις μιᾶς αὐστηρῶς ἐπιστημονικῆς θεραπευτικῆς» καὶ «ἐπιστήμη βασιζομένη ἐπὶ τῆς πείρας» ἀφ' ἑτέρου.

Βεβαίως ἔγραψεν ὁ Παρακέλσος μαγικά - ἀλχημιστικά καὶ ἀστρολογικά - προφητικά ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς δυσνοήτους καὶ ἀσαφεῖς περιγραφάς, ὡς προσέχθη, προσέδωσαν εἰς τὸν Παρακέλσον τὴν φήμην τοῦ μάγου, προφήτου καὶ μαγοθεραπευτοῦ. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ πράγματα αὐτὰ εἶχον στενὴν ἐπαφὴν μὲ τὴν ἔρευναν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἱατρικὴν. Ἡ μαγεία⁹, ἡ ἀστρολογία¹⁰ καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἀλχημεία¹¹ ἐθεωροῦντο τότε

9. Ἡ μυστικὴ τέχνη τοῦ θεῖου ὑπερφυσικὰς δυνάμεως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἀγαθῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιδρασεως των. Ἡ κακὴ βλάβερὰ ἐπιδρασις εἶναι ἡ μαγχανεία.

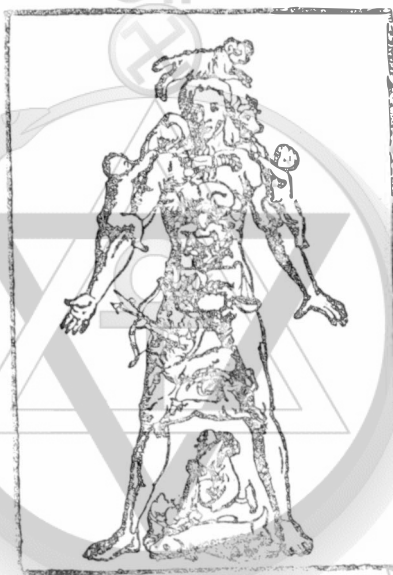
10. Ἡ γνώσις τῆς ἐπιδρασεως τῶν ἀστέρων ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ γενικώτερον ἐπὶ γηίνων συμβάντων.

11. Ἀλχημεία τοῦ μεταίωτος, ἡ τέχνη τοῦ μεταβάλλειν τὰ ἀγενῆ μετ' ἄλλα εἰς εὐγενῆ (χρυσόν). Διὰ τούτους μεμυημένους ἡ τέχνη τοῦ μεταβάλλειν τὸν ἀνθρώπον - μόλυβδον εἰς ἀνθρώπον - χρυσόν, τὸν ἐπιγειον ἀνθρώπον εἰς οὐράνιον.

ὡς ἐν εἶδος ἐπιστήμης καὶ ὡς ἀπαραίτητον ἐξάρτημα τῆς θεραπευτικῆς. Ἐπομένως ὁ Παράκελσος δὲν εἰργάσθη πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἄλλως ἢ οἱ σύγχρονοί του καὶ ἠθέλησε νὰ θέσῃ ταῦτα ὡς καὶ τὴν Καββαλά¹² εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἱατρικῆς καὶ τῆς θεραπευτικῆς, πρὸς τὸ καλὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀληθὲς ὅμως εἶναι καὶ ὅτι ὡς σύγχρονος τῶν οὐμανιστῶν καὶ τῶν φιλοσόφων τῆς ἀναγεννήσεως προσβλέπει ὁ Παράκελσος πρὸς τοὺς κλάδους αὐτοὺς μὲ περισσοτέραν νηφαλιότητα καὶ μείζονα ὀρθολογισμόν ἀπὸ τὸν καλούμενον «μεσαιωνικὸν ἄνθρωπον».

Ἄλλοσον ἀφορᾷ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν περὶ τοῦ Παρακέλσου ἀπόψεων

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΖΩΔΙΑ · Ξυλογραφία τοῦ 1530

δηλ. τὴν ἔρευνάν του «τῶν βόσων» μίαν αὐστηρῶς ἐπιστημονικῆς θεραπευτικῆς» καὶ τὴν ἀρχὴν του τῆς «ἐπιστήμης τῆς βασιζομένης ἐπὶ τῆς πείρας», ἐκήρυσσεν οὗτος εἰς τὰς παραδόσεις του ἐν Βασιλείᾳ τὴν «Experientia ac ratio» (πείρα καὶ λογισμὸς) ὡς τὴν βάσιν τῆς μεθόδου του. Προφανῶς τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἐγνώρισεν ἡδη ὁ Παράκελσος ἀπὸ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ σπουδὰς του, διότι ἐκεῖ ἡ Ἰταλικὴ Ἀνεγέννησις ἐξέφερε τότε παρομοίαις ἀπόψεις.

Ὁ Παράκελσος ἐπρέσβευε τὴν ἀπόκτησιν πείρας διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ κατεδίκαζε τὴν κατάπνιξιν ταύτης ἀπὸ τὰς παραδοσιακὰς σχολαστικὰς μεθόδους τῆς παλαιᾶς σχολῆς.

12. Ἐβραϊστί = παράδοσις Μυστικῆ Ἰουδαϊκῆ γνώσεως μὲ ἀλληγορικὴν ἐρμηνεῖαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Τὰ μεμονωμένα πορίσματα τῆς πείρας πρέπει νὰ συνδεθοῦν μεταξὺ των καὶ νὰ φωτισθοῦν διὰ τῆς λογικῆς, ἥτις εἶναι τὸ «φυσικὸν φῶς» ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. «Ὅταν δὲ λέγη «πεῖρα» δὲν ἐννεῖται τὴν ἀπλὴν πείραν τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἐν ὁλόκληρῳ σύστημα γνώσεων τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν περιβάλλοντα κόσμον. Πρὸς τὴν πραγματικότητα τοῦ κόσμου πρέπει νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἡ πείρα αὕτη καὶ «πεπειραμένος» εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὅποιος γνωρίζει τὴν πραγματικότητα αὐτὴν ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς της.

Ἡ ἐμπειρία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς γνώσις ὅμως θεωρεῖ ὁ Παράκελσος ὅτι λειτουργοῦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν οὗτος ἔχη ἀνάλογον χάρισμα ἐκ Θεοῦ τῆς εἰδικῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς κλίσεως τοῦ ἀνθρώπου (Donum, δῶρον).

Ἡ σύγχρονος δρᾶσις τῆς ὁλότητος τῶν λειτουργιῶν τῆς γνώσεως, φέρει τὸν ἄνθρωπον κοντὰ εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦ κόσμου.

Ἐπὶ ἐπέκεινται ὅμως συγγρόνως καὶ τὴν βαυυτέραν ἐξέτασιν τῶν πορισμάτων τῆς πείρας διὰ τοῦ λογισμοῦ (Experientia ac ratio), τὴν «Theoricam» ὡς τὴν ὠνόμαζε. Γνωρίζει τὴν ἀτέλειαν τῆς ἀπλῆς παρατηρήσεως καὶ τοὺς κινδύνους πλάνης τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑποβάλλει τὰ διὰ τῆς πείρας κτηθέντα πορίσματα εἰς φιλοσοφικὴν ἐξέτασιν, συμπληρώων, ὁλοκληρώων ταῦτα. Ἀρνεῖται τὸν παλαιὸν σχολαστικὸν τρόπον σκέψεως καὶ ἐπιχειρηματολογίας, ὅχι ὅμως καὶ τὴν φιλοσοφικὴν θεώρησιν τῶν ἐπιστημονικῶν θεμάτων, τὴν ὅποιαν συνδυάζει μὲ τὴν ἀντικειμενικὴν καὶ προσωπικὴν πείραν τοῦ ἐρευνητοῦ. Ἰαύτην θεωρεῖ ἀπαραίτητον καὶ οὕτω τίθεται ἀντιμέτωπος πρὸς τὰς παλαιὰς καὶ τετριμμένας θεωρίας καὶ πρὸς τὴν γνώσιν τὴν ἀποκτωμένην μόνον ἐκ τῶν βιβλίων.

Οὕτως εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Ἰατρικὴν ὁ Παράκελσος μίαν νέαν βάσιν ἐρεύνης ἡ ὅποια ἀπεδείχθη λίαν καρποφόρος.

Ἡ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀναδημοσίευσις καὶ ἐνδελεχῆς ἔρευνα τῶν κειμένων τοῦ Παρακέλσου ὑπὸ τοῦ Aschner, τοῦ Sudhoff (ἰατροφιλοσόφων καὶ φυσιοδιφῶν) ὡς καὶ ὑπὸ ἄλλων κριτικῶν φιλοσόφων, Θεολόγων καὶ Γερμανιστῶν, ἐστρεφώσαν καὶ διηυκρίνησαν ἐπιστημονικῶς τὴν εἰκόνα τῶν κειμένων τούτων.

Ἄλλως τε μόνον κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν ἐγένοντο γνωστὰ τὰ θεολογικὰ καὶ θρησκευτικοφιλοσοφικὰ ἔργα του.

Μόνον τὰ ἰατρικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ ἦσαν γνωστὰ κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα καὶ ἐπέδρασαν ἐπὶ μεγάλου ἀριθμοῦ φιλοσόφων, ἰατρῶν κλπ. Πάντως ὅμως τὸ ἔργον τοῦ Παρακέλσου ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ ἐνεῦθεν καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς του.

Δὲν δύναται τις ὅμως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη δὲν ὑπάρχουν ἀσαφεῖ σημεῖα εἰς τὰ ἔργα τοῦ Παρακέλσου.

Ἡ συμβολὴ του καὶ αἱ ὑπηρεσίαι του εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐρεύνης πρὸς ἀνεύρεσιν θεραπευτικῶς δρῶν ὀσίων καὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἐν τῇ θεραπευτικῇ ὑπῆρξαν ἀποφασιστικῆς σημασίας διὰ τὴν πρόοδον τοῦ κλάδου τούτου καὶ δέον νὰ ἐξαρθοῦν ἰδιαίτερως.

Εἰς τοῦτο τὸν ἐβοήθησαν αἱ σπουδαί τρυ καὶ ἡ πείρα του εἰς τὴν μεταλλουργίαν καὶ τὴν Ἀλχημείαν τὰς ὁποίας, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἀπέκτισεν εἰς Villach τῆς Αὐστρίας μελετῶν τῇ προτροπῇ τοῦ πατρὸς του καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν εἰδικῶν διδασκάλων τὰ ὄρυκτά. Ἐξ αὐτῶν καὶ κατ' ἀλχημιστικὰς συνταγὰς προσεπάθει νὰ λάβῃ θεραπευτικὰς οὐσίας. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ὕλων τῶν φυσικῶν οὐσιῶν ἐφρόνει ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ληφθοῦν τοιαῦται οὐσία. Εἰς τὸ ἔργον του μάλιστα «Fragmenta Medica» ἀναφέρει ὅτι ἀκριβῶς ἡ παρασκευὴ φαρμάκων πρὸς Θεραπείαν τῶν νόσων εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς Ἀλχημείας καὶ ὅχι ἡ μετατροπὴ τῶν ἀγενῶν μετάλλων εἰς εὐγενῆ. «Πολλοὶ ἰσχυρίζονται λέγει «ὅτι μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀλχημείας θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ παρασκευὴ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. Δι' ἐμὲ ὅμως δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ σπουδαιότερον. Σπουδαῖον εἶναι νὰ παρασκευάσωμεν Θεραπευτικὰ μέσα». Καὶ καταλήγει: «Παρασκευάσατε φάρμακα (Arcana¹³) καὶ χρησιμοποίησατέ τα κατὰ τῶν ἀσθενειῶν».

Ὁ Παράκελσος διακρίνει τέσσαρα εἶδη τῶν Arcana. Τὸ Arcanum primae materiae τὸν «ἐρυθρὸν λέοντα» ἀνανεώνοντα τὸ σῶμα, τὸ Arcanum Lapidis Philosophorum τὸ ὁποῖον καθαρίζει τὸ σῶμα καὶ εἰσάγει εἰς αὐτὸ νέας δυνάμεις, τὴν Tinctura ἡ ὁποία ἐξαγνίζει τὸ σῶμα ὡς τὸ ἀγενὲς μέταλλον τὸ καθαρὸν πρὸς χρυσοῦν καὶ τὸ Arcanum mercurii vitae τὸ ἀνανεῶνον τοὺς ὄνυχας καὶ τὸ τρίχωμα ἀλλὰ καὶ γενικῶς ὁλόκληρον τὸν ἄνθρωπον.

Διὰ τῆς γρήσεως χημικῶν οὐσιῶν ὡς φαρμάκων ἐφήρμοσε τὴν Χημειοθεραπείαν. Ἀφ' ἑτέρου αἱ ἐπὶ τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης καὶ τῶν φυσικοχημικῶν βάσεων τοῦ ζῶντος ὀργανισμοῦ ἔρευνα, περιώρισαν σημαντικῶς τὴν μέχρι τότε ἐπικρατοῦσαν Θεωρίαν περὶ τῆς διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας ἢ τὴν πρόκλησιν ἀσθενειῶν σημασίας τῶν τεσσάρων καλουμένων «βασικῶν χυμῶν» (Humores) (αἷμα, βλέννη, κιτρίνη καὶ μέλαινα χολή).

Ὅλη αὐτὴ ἡ νέα φαρμακολογικὴ Θεώρησις ἤγαγεν ἀργότερον εἰς τὴν καλουμένην Ἱατροχημείαν.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ Παράκελσος ὡς ὁ Θεμελιωτὴς τῆς Φαρμακευτικῆς Χημείας.

Ὁ Παράκελσος ἤσκολήθη μὲ τὴν Θεραπείαν τῶν τραυμάτων, μὲ τὰς γυναικολογικὰς παθήσεις, μὲ τὰς ψυχικὰς νόσους, μὲ τὰς ἀνωμαλίας τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης, μὲ τὰς ἀσθενείας ἐξ ἀποθέσεως ἀλάτων (Morbi ex tartaro),¹⁴ μὲ τὴν συφιλίδα ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς ἐπαγγελματικὰς νόσους καὶ τὴν κοινωνικὴν ὑγιεινὴν.

Τὰ ἔργα καὶ μὲ τὴν νέαν Θεραπευτικὴν ἐξέθεσεν ὁ Παράκελσος εἰς τὰ ἔργα του «Labyrinthus medicorum Errantium» καὶ «Volumen Paramirum». Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο, τὸ καλούμενον καὶ «βιβλίον τῶν πέντε ὄντων» ἐκθέτει ὁ Παράκελσος τὰς ἀπόψεις του περὶ τῶν βάσεων μῖς νέας αἰτιολογίας τῶν νόσων καὶ συγχρόνως

13 Arcanum = ἑσωτερικὴ Θεραπευτικὴ δύναμις τοῦ φαρμάκου.

14 Tartarus = τρυγικὰ ἀλατὰ.

μιᾶς νέας διαγνωστικῆς. Τὸ ἐν λόγῳ πέντε «ὄντα» (Entia) τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θεωρηθῶσι ὡς τὰ αἰτία τῶν νόσων εἶναι ἀστρικά, δηλητηριώδη, φυσικά, πνευματικά καὶ θεϊκά δηλ. ὁ κόσμος, τὸ περιβάλλον, ἡ ἰδιοσυστασία τοῦ ἀτόμου, ἡ πνευματικὴ διαταραχὴ καὶ ἡ ἐκ Θεοῦ τιμωρία.

Τοὺς πέντε αὐτοὺς παράγοντας ἀποκαλεῖ ὁ Παρακελσος «πέντε ἡγεμόνας» κυριαρχοῦντας τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ὁποίων πάλιν δέον νὰ κυριαρχήσῃ ὁ ἰατρός.

Συμπληρωματικῶς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν «πέντε ὄντων» διατυπώνει ὁ Παρακελσος τὰς βῆσεις τῆς Ἰατρικῆς καὶ τὸν τρόπον ἐργασίας τοῦ ἱατροῦ, εἰς τὰς «τέσσαρας στήλας» περιλαμβανομένης εἰς τὸ περιφημον ἔργον τοῦ «Paragranum». Αὗται εἶναι αἱ ἀκόλουθοι τέσσαρες περιοχαί, τέσσαρες σφαῖραι γνώσεως καὶ πείρας τὰς ὁποίας πρέπει νὰ κατέχῃ ὁ ἰατρός: Φιλοσοφία δηλ. φιλοσοφία καὶ γνώσις τῆς φύσεως, Ἀστρονομία Ἄστρολογία δηλ. ἡ γνώσις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν δυνάμεων καὶ φαινομένων αὐτοῦ ὡς καὶ τῆς ἐπιδράσεώς των ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου (τροχικαὶ πλανητῶν, θέσις ἀστέρων πρὸς ἀλλήλους). Ἀλλημεία δηλ. ἡ γνώσις τῶν χημικῶν οὐσιῶν καὶ τῶν θεραπευτικῶν μέσων καὶ Ἡθική δηλ. ἡ τιμιότης τοῦ ἱατροῦ, ἡ ἐπίγνωσις καὶ συνειδήσις τῆς εὐθύνης καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην βαθεῖα κατανόησις ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἀποστολῆς του ἀποτελεῖ, ἴσως, τὴν σημαντικωτέραν συμβολὴν τοῦ Παρακελσοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐπιστήμης του. Ἐδῶσε δὲ αὐτὸς τὸ παραδειγμα ἀσκήσας ὡς ἰατρός ἐν τῇ πράξει τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον καὶ διακηρύσσων τὸ «ἐν ἀγάπῃ ἐργάζεσθαι» ὡς ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος.

Εἰς τὸ ἐπιπλέον τεύχος: Τὸ τέλος.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ι Η Σ Ο Υ Σ

Ἐκυκλοφόρησε τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κωστῆ Μελισσαροπούλου «Ὁ Ἰησοῦς». Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ τὸ ἀποκτήσουν ἄς ἀποστείλουν δρχ. 50, διὰ νὰ τὸ λάβουν εἰς τὴν διεύθυνσίν των ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ Η ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΟΣ ΠΙΘΑΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ

Ἑπό ΒΑΣ. ΚΑΡΑΜΑΛΙΚΗ

Ἡ ἐπιστήμη ἢ ἡ ἐμπειρία, ἡ ὁποία ἐγεννήθη ἐκ τῆς φυσικῆς περιεργείας τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἱκανοποιεῖ πλήρως τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ γνῶναι, διότι ἀποτείνεται πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πραγματικότητα, ἀγνοοῦσα ὅτι, ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ κόσμου, ὑπάρχει καὶ ἄλλος κόσμος πνευματικός, ὅπως αἱ Ἰδέαι, τὰ αἰσθήματα, ἡ θέλησις, ἡ φαιτασία (πού εἶναι ἡ πνευματικὴ ἰκανότης τοῦ ἀνθρώπου πρὸς σύνθεσιν νέων παραστάσεων ἐκ τῆς ἀναπλάσεως παλαιῶν), ἡ ὁσμοὶ οἱ ὁποῖοι ἐκφεύγουν τῶν μέσων τῆς ἐρεῦνης μας.

Ἀντιθέτως ἡ φιλοσοφικὴ σκέψις, ὁ στοχασμός, ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ ἐξετάζη τὸ ἀντικείμενον ἐκ τῶν ἔνδον. Ὁ φιλόσοφος καταλαμβάνει τὸ κέντρον τῆς πραγματικότητος, τὴν ὁποίαν ἐρευνᾷ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐπιστήμονα, ὁ ὁποῖος καταγίνεται νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἰδέαν πρὸς κάτι ἐξωτερικὸν πρὸς αὐτήν.

Οἱ φιλόσοφοι, αἱ αἰσθήσεις τῶν ὁποίων δὲν περιορίζονται εἰς τὰς γνωστὰς πέντε, κατέχουν καὶ ἑτέρας, πλέον λεπτάς, πλέον εὐαισθητοῦς, ἕνεκα τῶν ὁποίων δύνανται νὰ μελετοῦν φαινόμενα λεπτοτάτης ὕψης καὶ νὰ ἀνευρίσκουν νόμους καὶ σχέσεις ἀγνώστους.

Ἡ ἐπιστήμη σαφῶς ἀντιτίθεται πρὸς τὴν πλατωνικὴν φιλοσοφίαν, δηλαδὴ τὴν νοσταλγίαν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν φωτεινὴν τῆς Πατρίδα, τὸν ὄντως ὄντα, τὸν Θεόν. Τὸν οὐρανὸν τῆς ἀναζητεῖ καὶ εὐρίσκει εἰς τὸν ποικιλόχρωμον κόσμον τοῦ ἐνθάδε, ἐνῶ ἡ φιλοσοφία ὑποτάσσει τὴν πραγματικότητα εἰς τὸ πνεῦμα, εἰς τὴν νόησιν, καθορίζει τὸ ἀντικείμενον διὰ τοῦ ὑποκειμένου, παράγει τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ δεύτερον καὶ ἀνευρίσκει τὸν οὐρανὸν τῆς εἰς τὸ ἐπέκεινα.

Ἡ ἐπιστήμη, ἐξετάζουσα τὴν ἐπιπολὴν τῶν πραγμάτων ἢ καὶ μερικῶς ταῦτα, καὶ ἀντλοῦσα

ἐκ τοῦ διατρήτου πίθου τῆς γνώσεως, ἐπανερχεται ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἤρχισεν, ὑπὸ τὴν κατάραν τοῦ στενοῦ ἐγώϊσμοῦ τῆς, γεννώσα καὶ τρώγουσα ὡς ὁ Κρόνος, τὰ ἴδια αὐτῆς τέκνα.

Ἡ φιλοσοφία ἐρευνᾷ τὸν ἀόρατον κόσμον, ὁ ὁποῖος ἐδρεύει ὀπισθεν τοῦ ὄρατοῦ, τὸ ἄπειρον τὸ ὁποῖον κυκλοῖ τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἀκατανόητον, τὸ ὁποῖον ὑπέρκκειται τοῦ αἰσθητοῦ...

Μέσα εἰς τὴν ἀένανον ἀγωνίαν διὰ τὰ παγκόσμια προβλήματα, μέσα εἰς τὴν τρικυμιώσαν θάλασσαν τοῦ ἀγνώστου, ἐν μέσῳ τῶν μυρίων παθῶν τῆς ζωῆς καὶ τῆς αἰείποτε ἐπικρεμαμένης κοινῆς πάντων μοίρας — τοῦ θανάτου — εἰς κάθε ἐποχὴν ἢ ἀνθρωπότης προσέτρεξε πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, πρὸς τὸ Πνεῦμα. Ἀπὸ αὐτὸ ἐζητεῖ πάντοτε παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν, κάποιαν λύσιν τοῦ μεγάλου δράματος τῆς ζωῆς, διότι αὐτὴ μόνη κατέρχεται εἰς τὰ ζοφερά βάθη τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων καὶ συλλαμβάνει, ἢ ἀπλῶς ψαύει τὴν Ἀλήθειαν, ἀπρόσιτον εἰς τὰς θεβήλους ἀναζητήσεις.

Δι' αὐτὸ ἢ μὲν ἐπιστήμη εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ὑπηρετὴς τῆς φιλοσοφίας καὶ οὐδέποτε ὁδηγός, ἢ δὲ φιλοσοφία θὰ ὑπερβαίῃ πάντοτε εἰς βαθος τὴν ἐπιστήμην.

ΑΙ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΡΧΑΙΑΙ ΔΟΞΑΣΙΑΙ

Τὰς περὶ ψυχῆς ἀντιλήψεις

συναντῶμεν εἰς τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν πολιτισμῶν, μὲ ἐλαχίστας παραλλαγάς.

Πολλοὶ εἶναι αἱ ἐκδοχαὶ περὶ τοῦ πόθεν ἐπήγασαν αἱ διαφοροὶ περὶ ψυχῆς παραστάσεις. Ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ παράστασις τῆς ψυχῆς ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν ἀπορίαν, τὸν φόβον καὶ τὸν πόθον.

Ἰκανὸς ἀριθμὸς ἀπὸ τοὺς ἐρευνῶντας τὸ περὶ ψυχῆς πρόβλημα ἐξετράπη εἰς παραληρήματα, ἐνῶ ἄλλοι ἀπεφάνθησαν ὅτι οὐδὲν ἐκ τῶν περὶ Θεοῦ καὶ ψυχῆς προβλημάτων εἶναι δυνατόν νὰ λυθῇ.

Ἄλλ' αἱ ἀκρότητες αὗται δὲν θὰ πείσουν νὰ μὴ ἐρευνᾶται τὸ κοσμοθεωρητικὸν τοῦτο πρόβλημα.

Ἡ μυστηριακὴ φιλοσοφία, τρέφουσα ἀδιάσειστον πεποιθήσιν πρὸς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ πνεύματος, δέχεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἐπιλύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦτο.

Ἰδῶμεν ποῖαι αἱ περὶ ψυχῆς δοξασίαι τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου:

Ἐπὶ πεντακισχίλια ἔτη ἡ Αἴγυπτος ὑπῆρξε τὸ προπύργιον τῆς γνωστοτέρας καὶ ὑψηλοτέρας σοφίας.

Πεντήκοντα δυναστεῖαι διεδέχθησαν ἢ μία τὴν ἄλλην, ἐνῶ ὁ Νεῖλος εἶχε προωθήσει καταστρεπτικῶς τὰς προσχώσεις τοῦ καὶ οἱ Φοῖνικες ἐπιδρομεῖς εἶχον κατακλύσει τὴν χώραν. Ἐν τούτοις περὶ τὴν Αἴ-

γυπτον ἐξειλίχθη ἡ θρησκευτική σκέψις τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄπο τὰ πνευματικὰ ἀποθέματα τῆς ἀρχαίας Αἰγυπτιακῆς θρησκείας ἠντλησαν τὰς ιδέας των ἡ Ἰουδαία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Τυρρηνία.

Τῆς θρησκείας αὐτῆς εἴμεθα σήμερον γνῶσται, ὡς καὶ τῶν ἀδύτων τῆς νοοτροπίας της, ἀπὸ τὰς λιθίνας σελίδας, τὰς γεγραμμένας δι' ἱερογλυφικῶν καὶ ἰδιογραμμάτων, ἀναγνώσθεισας, ὡς γνωστόν, τῇ βοήθειᾳ τῆς ἀνευρεθείσης τριγλώσσου ἐπιγραφῆς τῆς Ρωσέττης ὑπὸ τοῦ Σαμπολιὸν τὸ 1799 κατὰ τὴν Ναπολεόντειον ἐστρατείαν εἰς Αἴγυπτον.

Διὰ τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον τὸ προέχον χαρακτηριστικὸν τῆς θρησκείας της ἦσαν αἱ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν δοξασίαι της. Κατ' αὐτὰς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιζῆ μετὰ τὸν θάνατόν του, πρώτη δὲ ἀνάγκη της ἦτο ἡ ἀσφαλὴς διαφύλαξις μεταθανατίως τῆς κατοικίας της, δηλαδὴ τοῦ σώματος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐφείδοντο κόπων καὶ πρὸ παντὸς δαπανῶν. Ἐντεῦθεν ἡ ἀφετηρία τῆς ιδέας περὶ ταριχεύσεως τῶν νεκρῶν, ἵνα μὴ ἡ ψυχὴ μείνῃ ἀσώματος.

Ὁ Σατωμπριὰν εἰς τὸ βιβλίον του «Τὸ Χριστιανικὸν πνεῦμα» λέγει ὅτι ἡ Αἴγυπτος, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐπιγινόμενοι θὰ ἠγνοοῦσαμεν κάποιαν ἡμέραν τί εἶναι θάνατος, ἠθέλησε νὰ μᾶς κληροδοτήσῃ δείγματα πτωμάτων διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Δὲν δυνάμεθα, συ-

νεχίζει, νὰ προχωρήσωμεν ἐν βῆμα εἰς τὴν χώραν ταύτην, χωρὶς νὰ συναντήσωμεν ἐν μνημείων. Παρατηρεῖτε ἓνα ὄβελίσκον; Εἶναι τάφος. Μίαν ὑπόγειον Στοάν; Εἶναι τάφος... Καὶ ὅταν ἡ Σελήνη, ἀνατέλλουσα ὀπισθεν τῆς Μεγάλης Πυραμίδος, προβάλλει ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ κολοσιαίου αὐτοῦ μνημείου, νομίζετε ὅτι διακρίνετε τὸν φάρον τοῦ Θανάτου καὶ ὅτι περιπλανᾶσθε πραγματικὰ ἐπὶ τῆς ὄχθης, ὅπου παλαιότερα ὁ πορθμεὺς τοῦ Ἄδου διεπεραίωνε τὰς σκιάς ψυχάς.

Ἄπο τὰ ἱερὰ βιβλία πληροφορούμεθα ὅχι μόνον τὰς περὶ τῶν νεκρῶν ἀντιλήψεις των, ἀλλὰ καὶ ποίας ἀκόμη ὁδηγίας παρῆχον διὰ τὴν ἄλλην ζωὴν.

Ἐπὶ παπύρων εὐρέθησαν ἀναγεγραμμένοι ὀλόκληροι ἀπολογίαι τῶν ἀποθανόντων, αἱ ὁποῖαι ἐτίθεντο ἐν τῷ ἰδίῳ μετ' αὐτῶν φερέτρῳ ἵνα εἶναι πρόχειροι κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Κριτοῦ παρουσιάσιν των.

Ἴδου τὸ περιεχόμενον μιᾶς ἀπολογίας:

«Τιμὴ ἡμῖν, Κύριε τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Ἐρχομαι πρὸς σέ, Κύριέ μου, καὶ παρίσταμαι ἐνώπιόν σου, διὰ νὰ ἀπολαύσω τῆς θεάς τῆς τελειότητός σου. Δὲν διέπραξα δόλον πρὸς ἄνθρωπον. Δὲν ἐτυράνησα τὴν χήραν. Δὲν ἐψευδομαρτύρησα. Δὲν ἐσυκοφάντησα τὸν δοῦλον πρὸς τὸν Κύριόν του. Οὐδεὶς ἐπέινασεν ἐξ αἰτίας μου. Οὐδεὶς ἐδάκρυσεν δι' ἐμέ. Δὲν ἔκλεψα τοῦς

άρτους τῶν Ναῶν. Δὲν ἀφήροσα τὰς προμηθείας, οὔτε ἔλυσασ τὰς ταινίας τῶν μομιῶν. Δὲν ἐνόθευσα τὰ σταθμὰ τῶν σιτηρῶν. Δὲν ἰδιοποιήθην τι εἰς τοὺς ἀγρούς. Δὲν ἀφήρεσα τὸ γάλα τῶν νηπίων. Δὲν συνέλαβα εἰς δίκτυα τὰ ἱερὰ πτηνά. Εἶμαι ἄγνός, ἄγνός, ἄγνός».

Ἐκ τῶν ἰδίων ἱερῶν βιβλίων γνωρίζομεν ὅτι αἱ ψυχαί, διὰ τὴν φθᾶσιν εἰς τὸν Παράδεισον — ἐφαντάζοντο δὲ αὐτὸν ὡς μίαν Αἴγυπτον ἐξαύλωμένην, μετὰ ἀγρούς, ζῶα, Νεῖλον, οἰκίας καὶ κλίμα ἀνώτερον τῆς Αἰγύπτου — ὑφίσταντο πλοῦν κινδυνῶδη, διήρχοντο ἐρήμους ἀναπεπταμένης, ἐκτεθειμένης εἰς ἀνέμους, ὄρη ὑψηλά, ποταμούς μετὰ γάλους, εἶχον τὴν πολεμῆσιν πρὸς ζοφερὰς μορφάς, πρὸς γιγαντιαῖα ζῶα καὶ πυρίπνοας ὄφεις. Ἐν τῶν κινδύνων αὐτῶν ὁ συνοδεύων αὐτὰς ἄγχιος κύων ἤρχετο εἰς βοήθειαν τῶν. Φθάνουσαι τέλος εἰς τὸν Παράδεισον αἱ ψυχαί εἶχον κατοικίαν, κήπον, ἀοιδούς, ἄρπιστὰς καὶ αὐλητὰς...

Τὸ αἰγυπτιακὸν Ἱερατεῖον, κάτοχον πάσης σοφίας καὶ ἐπιστήμης, εἶναι ἐξηκριβωμένον ἱστορικῶς ὅτι οὐδόλως ἦτο ὁπαδὸς εἰδωλολατρίας ἢ πολυθεϊσμοῦ, ἐν τούτοις ἐθεώρει ἐπικίνδυνον τὴν διαφωτίσιν τὸν λαὸν ἐπὶ τῶν βαθυτέρων δοξασιῶν του καὶ μόνον εἰς τοὺς μεμημένους, μετὰ σκληρὰς καὶ ἐξαντλητικὰς δοκιμασίας, ἀπεκάλυπτε στάγδην τὴν ἀλήθειαν. Περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἐπίστευεν ὅτι εἶναι ἢ μετὰ

θάνατον συνέχισις τῆς ἐνσυνειδήτου ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς.

Ἐκ τῶν ἐνύπνιων τοῦ Θῶθ, τοῦ ἐπονομασθέντος Ἑρμῆς, ὁ Τρισμέγιστος, πρῶτου μεγάλου μυθικοῦ Μυσταγωγοῦ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἰδρυτοῦ τῆς Θρησκείας, 8 - 10 χιλιάδες ἔτη π.Χ., θὰ ἀρυσθῶμεν τὰς περὶ ψυχῆς φιλοσοφικὰς ἐννοίας τοῦ αἰγυπτιακοῦ Ἱερατείου.

Τὸ ὄνομα τούτου τοῦ Θῶθ ἐσήμαινεν ἄνθρωπον, φυλὴν, καὶ θεὸν συγχρόνως, ιδιότητες αἱ ὁποῖαι ἐν τῇ πνευματικῇ οἰκονομίᾳ τοῦ τότε κόσμου, συνηρημολογοῦντο δι' ἀοράτου νήματος καὶ μυστηριωδῶν σχέσεων.

Παραθέτομεν περικοπὴν τοῦ Ἑνυπνίου:

«...Δεῖξον μου, λέγει ὁ Ἑρμῆς πρὸς τὸν θεὸν Ὁσίριν, τὴν ζωὴν τῶν κόσμων, τὸν δρόμον τῶν ψυχῶν, πόθεν ἔρχονται καὶ ποῦ ἐπιστρέφουν; Καὶ ὅτε ὁ Ἑρμῆς, γενόμενος βαρύτερος λίθου, ἔπεσεν εἰς τὸ κενὸν καὶ εὐρέθη ἐπὶ κορυφῆς ὄρους, ἠτένισε πρὸς ἓν ἐξαισίον ὄραμα. Ὁ ἑναστρὸς οὐρανὸς περιέβαλε τὸ ἄπειρον μετὰ ἑπτὰ σφαίρας φωτεινὰς καὶ διαφανεῖς, ἐξ ὧν ἡ τελευταία περιεβάλλετο διὰ γαλακτώδους ζώνης. Εἰς ἐκάστην σφαίραν ἐκινεῖτο εἰς πλανήτης.

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Ὁσίριδος ἐπεξηγεῖ:

«Βλέπεις τὰς ἑπτὰ σφαίρας πάσης ζωῆς, διὰ μέσου αὐτῶν συντελεῖται ἡ πτώσις καὶ ἡ ἀνύψωσις τῶν ψυχῶν. Ἡ πλησιεστέρα πρὸς ἐσὲ εἶναι τὸ πνευ-

μα τῆς Σελήνης, τὸ ὁποῖον προίσταται τῶν γεννήσεων καὶ τῶν θανάτων. Ἀπαλλάσσει τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων καὶ ἔλκει αὐτὰς πρὸς τὴν ἀκτῖνα του.

Ἄνωθεν τῆς Σελήνης ὁ ὠχρὸς πλανήτης Ἑρμῆς δεικνύει τὴν ὁδὸν εἰς τὰς ἀνερχομένας ἢ κατερχομένας ψυχὰς διὰ τοῦ κηρυκείου του, συμβολίζοντος τὴν ἐπιστήμην.

Ἐπισημειώθη ὁ πλανήτης Ἄφροδιτη κρατεῖ τὸ κάτοπτρον τοῦ ἔρωτος, ὅπου καθρεπτιζόμεναι αἱ ψυχαὶ λησμονοῦν τὸ γήινον σαρκίον, διὰ τοῦ ὁποῦ περιεβάλλοντο καὶ ἀναγνωρίζουν ἢ μία τὴν ἄλλην.

Ἄνωθεν τῆς τῶν πνεύμα τοῦ πλανήτου Ἡλίου ὑποὶ τὴν θριαμβευτικὴν δάδα τῆς αἰωνίου ὠραιότητος.

Ἐπισημειώθη ὁ πλανήτης Ἄρης κραδαίνει τὴν ρομφαίαν τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ Ζεὺς, ἐνθρονισμένος ἐπὶ τῆς κυανῆς σφαίρας, κρατεῖ τὸ σκῆπτρον τῆς ὑπερτάτης ἰσχύος, ἢ ὁποῖα εἶναι ἡ θεία Γνώσις καὶ εἰς τὸ τέρμα τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου, ὁ πλανήτης Κρόνος κρατεῖ τὴν σφαῖραν τῆς παγκοσμίου σοφίας».

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Ἑρμοῦ πῶς συντελεῖται τὸ ταξίδιον τῶν ἀνθρώπων διὰ μέσου ὄλων σὺ τῶν τῶν κόσμων, ὁ Ὅσιρις ἀπήντησε: «Βλέπετε ἕν φωτεινὸν σύστημα νὰ πίπτῃ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς γαλακτώδους ζώης ἐπὶ τῆς ἐβδόμης σφαίρας; Αὐταὶ εἶναι αἱ ψυχαί. Ζοῦν ὡς ἔλαφροὶ ἄτμοι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κρόνου, εὐτυχεῖς καὶ ἀμέ-

ρμιοι. Ἀλλὰ πίπτουν ἀπὸ σφαίρας εἰς σφαῖραν, περιβέβληνται βαρύτερα εἰς ἐκάστην ἐνσάρκωσιν, ἀποκτοῦν μίαν νέαν σωματικὴν αἴσθησιν, σύμφωνον πρὸς τὸ περιβάλλον ἐντὸς τοῦ ὁποῦ κατοικοῦν. Ἡ ζωικὴ των ἐνέργεια αὐξάνει. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνσαρκοῦνται εἰς σώματα πυκνότερα λησμονοῦν τὴν οὐρανίαν καταγωγὴν των. Τοιούτοτρόπως συντελεῖται ἡ πτώσις τῶν ψυχῶν, προερχομένων ἐκ τοῦ θείου αἰθέρος. Ὀλίγον ὀλίγον, ὑποδουλοῦμεθα ὑπὸ τῆς ὕλης καὶ θαμβοῦμεθα ἐκ τῆς ζωῆς, ὁρμοῦν διὰ μέσου τῶν περιοχῶν τῆς ὀδύνης, τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ θανάτου μέχρι τῆς γήινης φυλακῆς των, ὅπου στεναίξεις καὶ σὺ ὁ ἴδιος καὶ ὅπου ἡ θεία ζωὴ φαίνεται ἀπατηλὸν ὄνειρον».

Εἰς νέαν ἐρώτησιν τοῦ Ἑρμοῦ, ἂν αἱ ψυχαὶ δύνανται νὰ ἀποθάνουν, ὁ Ὅσιρις ἀπαντᾷ: «Βεβαίως· πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀπόλλυνται κατὰ τὴν μοιραίαν πτώσιν των. Ἡ ψυχὴ εἶναι θυγάτηρ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τὸ ταξίδιον τῆς μίᾳ δοκιμασία. Ἐάν, ἐν τῇ ἀχαλινώτῳ ἀγάπῃ τῆς πρὸς τὴν ὕλην, λησμονήσῃ τὴν καταγωγὴν τῆς, τότε ὁ ἐν αὐτῇ ὑπάρχων Θεῖος σπινθήρ, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο ν' ἀποθῆ καὶ ἀστέρος λαμπρότερος, ἐπανεπιστρέφει εἰς τὴν Θεῖαν χώραν ἐξ ἧς προήλθεν, ἄτομον πλέον ἄνευ ζωῆς καὶ ἡ ψυχὴ ἀποσυντίθεται ἐν τῇ δίνῃ τῶν χονδροειδῶν στοιχείων».

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Θεοῦ Ὅσιριδος, ὁ Ἑρμῆς ἐ-

φρικήασε, διότι μία μυκωμένη θύελλα περιέβαλεν αὐτὸν διὰ μέλανος νέφους. Αἱ ἑπτὰ σφαῖραι ἐξηφανίσθησαν, ἐντὸς δὲ τοῦ σκοτεινοῦ τούτου νέφους εἶδεν ἀνθρώπινα φάσματα κραυγάζοντα γοερῶς, ἀπαγόμενα, καὶ σπαρασσόμενα ἀπὸ φαντάσματα τεράτων καὶ ζώων, ἐν μέσῳ μυκηθμῶν καὶ ἀπεριγράπτων βλασφημιῶν.

Καὶ ὁ Ὅσιρις εἶπεν: «Αὐτὸς εἶναι ὁ προορισμὸς τῶν ἀθεραπεύτως εὐτελῶν καὶ κακῶν ψυχῶν. Τὸ μαρτύριόν των δὲν τελειώνει παρὰ διὰ τῆς καταστροφῆς των, ἢ ὁποῖα ὑπονοεῖ τὴν ἀπώλειαν πάσης συνειδήσεως».

Καὶ συνεχίζει ὁ Ὅσιρις: «Παρατήρησον, ὦ Ἑρμῆ! Οἱ ἄτμοι διαλύονται καὶ αἱ ἑπτὰ σφαῖραι ἐπανεμφανίζονται εἰς τὸ στερέωμα. Βλέπεις αὐτὸ τὸ σμήνος τῶν ψυχῶν, τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὴν περιοχὴν τῆς Σελήνης; Αἱ μὲν κατερρίφθησαν ἐπὶ τῆς νῆς, ὅπως ἢ θύελλα συμπαρασύρει σμήνη πτηνῶν. Αἱ ἄλλαι ἐγγίζουσι μὲ μεγάλα πτερυγίσματα πρὸς τὴν ἀνωτάτην σφαῖραν, ἢ ὁποῖα ἔλκει αὐτάς ἐν τῇ ἐπιστροφῇ των. Ὅταν φθάσουν ἐκεῖ καθίστανται φωτειναὶ καὶ ἀπολαμβάνουσι τοῦ θεάματος τῶν θείων πραγμάτων».

Καὶ ἐπιλέγει ὁ Ὅσιρις: «Ἐνίσχυσον τὴν ψυχὴν σου, Ἑορῆ, καὶ φώτισον τὸ ἐσκοτισμένον πνεῦμα σου, ἀτενίζων πρὸς τὰς μεμακρυσμένας αὐτάς πτήσεις τῶν ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι ἀνέρχονται τὰς ἑπτὰ σφαῖρας καὶ δια-

σπεύρονται ὡς οἱ σπινθῆρες. Διότι καὶ σὺ δύνασαι νὰ τὰς ἀκολουθήσῃς, ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσῃς διὰ νὰ ἐξυψωθῆς. Παρατήρησον πῶς κινουνοὶ ἀπτελοῦσαι Θεῖους χορούς. Αἱ ὠραιότεραι τούτων ζοῦν ἐν τῇ ἡλιακῇ σφαίρᾳ, αἱ δὲ ἰσχυρότεραι ἀνέρχονται μέχοι τοῦ Κρόνου. Τινὲς ἐξ αὐτῶν φθάνουσι μέχρι τοῦ Πατρὸς, δηλαδὴ ἐκεῖ ὅπου τὸ πᾶν τελειώνει, ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν ἀρχίζει αἰωνίως. Καὶ αἱ μὲν ἑπτὰ σφαῖραι συμβολίζουν τὴν σοφίαν, τὸν ἔρωτα, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ὠραιότητα, τὴν λαμπρότητα, τὴν ἐπιστήμην, τὴν ἀθανασίαν».

Ἴδου ἀδελφοί μου, τί εἶδεν ὁ Ἑρμῆς καὶ τι οἱ διάδοχοί του μᾶς μετέδωσαν.

Συνοψίζοντες τὰ ἐκ τῆς ἱστορηθείσης περικοπῆς τοῦ ἐνυπνίου Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου λέγομεν:

«Ὅτι αἱ ψυχαὶ πίπτουσι ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Γαλαξίου, κειμένων ἐν τῇ ἑβδόμῃ σφαίρᾳ τοῦ Οὐρανοῦ, ὡς σπέρματα φωτεινά. Ὅτι ζοῦσι ὡς ἑλαφροὶ ἄτμοι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κρόνου, ἀμέριμοι, χωρὶς ὁμῶς συνειδήσιν τῆς εὐδαιμονίας των καὶ ὅτι πιπτοῦσι ἀπὸ σφαίρας εἰς σφαῖραν ὑπενδύονται δια περιβλημάτων ὁλοῦν πυκνοτέρων καὶ ὅτι ὅταν εἰσέλθουν ἐντὸς τῶν φυσικῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων, λησμονοῦν τελείως τὴν οὐρανίαν των καταγωγὴν.

Αἱ ἑπτὰ σφαῖραι ἀνταποκρίνονται καὶ ὑπονοῦν τὰς ἑπτὰ καταστάσεις τῆς ὕλης, ἑπτὰ κόσμους διαφόρους, τοὺς ὁ-

ποίους ἕκαστος ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ διέλθῃ ἐν τῇ ἐξελίξει του.

... Ἄλλὰ τὸ φῶς τοῦ Ὅσιριδος τὸ ὁποῖον ἄλλοτε διήνοιγε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν μεμυημένων ἐσθᾶσθη πλέον διὰ παντὸς εἰς τὰς ἐγκαταληφθείσας κρύπτας, ὅπως ἄλλωστε καὶ τὸ λάλον ὕδωρ τοῦ Φοῖβου εἰς τὴν στειρεύσασαν Κασταλίαν.

**

Διὰ τὰς ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ἀντιλήψεις περὶ ψυχῆς καταφεύγομεν εἰς τοὺς θησαυροὺς τῆς προγονικῆς μας κληρονομίας, τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλην.

Ὁ Πλάτων τὴν ψυχὴν βλέπει ὡς συγγενὴ πρὸς τὴν ἸΔΕΑΝ, χωρὶς ὅμως νὰ τὴν θεωρῇ καὶ ἸΔΕΑΝ. Τὴν ψυχὴν δέχεται ὡς συγγενεὺσαν μὲ τὸν Θεόν, ὅπως καὶ μὲ τὴν ἸΔΕΑΝ καὶ συνεπῶς ἀθάνατον. Ἀρχικῶς ἠθέλησε τὴν ψυχὴν ἀκριβῶς μίαν ἀπὸ τὰς ἰδέας. Ἄλλ' ἐνῶ αἱ ἰδέαι μένουσιν ἀμέριμοι εἰς τὸν ἐπουράνιον τόπον, ἡ ψυχὴ κατέρχεται εἰς τὴν Γῆν, εἰσερχομένη εἰς πρόσκαιρον σῶμα. Συνεχίζων ὁ Πλάτων, λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ ἀναγκάζεται νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ σώματος, διότι ἐπιβαρύνεται μὲ μίαν διανοητικὴν ἀμαρτίαν, ἀπὸ μίαν χαλάρωσιν τοῦ νοητικοῦ, δι' ἃ καὶ ζητεῖ κάπου νὰ ἐνωθῇ, διὰ νὰ στηριχθῇ, εὐρίσκει τὸ σῶμα, ἐνοῦται μετ' αὐτοῦ καὶ δίδει ζωὴν.

Ἡ συνένωσις ὅμως αὕτη τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ ὕλικου σώματος δὲν γίνεται ἀζημίως δι' αὐτὴν. Ἐνῶ αὕτη εὐρίσκεται ἐκτὸς χρόνου καὶ χώρου, παρὰ τοῦτο δέχεται τὰς ἐπιδράσεις των. Ἀσθένειαί, κατώτεραι ὁρμαὶ καὶ σαρκικαὶ ἐπιδράσεις ἐπενεργοῦν ἐπ' αὐτῆς, δηλαδὴ χάνει τὴν ἀγνότητά της, μιαινεται.

Προχωρῶν ὁ Πλάτων, μᾶς δίδει τὸν ὄρισμὸν τῆς ψυχῆς: «Ἀχρώματος, ἀσημάτιστος, ἀναφῆς οὐσία ἐστὶ τοῖνον ἢ ψυχὴ ἀσώματος οὐσία». Ἡ ψυχὴ, δηλαδὴ, κατὰ Πλάτωνα, πρέπει νὰ εἶναι ὄντοτης πνευματικῆς.

Εἰς τὸν Φαῖδρον ὁ Πλάτων μᾶς ἐκκληροδότησε τὸ ἐπαγωγότερον σχῆμα τῆς συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦ περιφήμου ἄρματος τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον νεώτεροι συγγραφεῖς μετεχειρίσθησαν πολλαπλῶς. Τὸ ἄρμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ συμβολίζει τὸ ὕλικὸν σῶμα, οἱ 2 ἵπποι τὸ αἰθερικὸν καὶ ἀστρικόν, τὰ ἡνία τὸ κατώτερον καὶ ἀνώτερον νοητικόν, ὁ δὲ ἡνίοχος τὸν ἰθύνοντα νοῦν.

Ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ὁ Πλάτων ἐπίστευεν ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀτόμου εἶναι τμῆμα μιᾶς ἐνιαίας πνευματικῆς Ἀρχῆς, ἢ ὁποῖα κυβερνᾷ τοὺς κόσμους.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ ὄρισμὸς τῆς ψυχῆς ἔχει ὡς ἐξῆς: «Πᾶσα ψυχὴ ἐστὶ ἐντελέχεια ἢ πρώτη, σώματος φυσικοῦ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος». Δηλαδὴ ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ πρώτη ἀπόλυτος ὑπαρξίς σώματος φυσικοῦ, ὅπερ ἔχει ζωὴν. Εἰ-

ναί ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ αἰτία, ἡ ὁποία ὑπάρχει, ἐνεργοῦσα δὲ παράγει ψυχικὸν καὶ βιολογικὸν φαινόμενον, δηλαδή διδὲι ζωὴν εἰς τὸ σῶμα.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἡ ψυχὴ δὲν ἀκολουθεῖ τὸ σῶμα εἰς τὸν Θάνατον.

**

Ἡ Ἑβραϊκὴ Θρησκεία πιστεύει ὅτι ὅταν ἀποθνήσκουν οἱ ἄνθρωποι, κόπτεται ἡ ναρκούται ἐντὸς των ἡ ζωϊκὴ λειτουργία, διὰ τὴν ἐξυπνήσουν μίαν ἡμέραν πρὸς κρίσιν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Καθβαλᾶ, ἡ μυστικὴ φιλοσοφία τῶν Ἑβραίων, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι μία ἐκπόρευσις ἀκτίνος ἐκ τοῦ ἀπείρου Φωτός, τοῦ καλουμένου Ἐν - Σόφ, δηλαδή τοῦ ἀπείρου καὶ ἀσυλλήπτου Θεοῦ, ἐξ ἀλληπαλλήλων δὲ παρουσιῶν ἐκπορεύσεων ἐδημιουργήθησαν τὰ Σεφίρωθ, ἴητοι αἱ δημιουργικαὶ δυνάμεις ἐξ ὧν ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος, ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς ΙΔΕΑΣ - ΜΗΤΕΡΑΣ τῆς πλατωνικῆς μεταφυσικῆς.

Εἰς τὴν Καθβαλᾶ εὐρίσκομεν πολλὰς διδασκαλίας συνδεδεμένας στενῶς μὲ τὰς ἀντιλήψεις τῶν λαῶν τῆς Κίνας, τοῦ Μεξικοῦ, τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἄλλων. Κατὰ τὰς διδασκαλίας αὐτὰς αἱ ἀνθρώπινοι ψυχαὶ ὑπῆρχον καὶ πρὸ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς των. Ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, διαμένουν δὲ εἰς ἰδιαιτέραν περιοχὴν τοῦ οὐρανοῦ

μέχρι τῆς καθόδου των εἰς τὴν γῆν.

Σκοπὸς τῆς καθόδου των εἰς τὴν γῆν εἶναι ἡ κάθαρσις, ἡ τελειοποίησις. Ἐὰν οἱ σκοποὶ αὐτοὶ δὲν ἐπιτευχθοῦν, τότε εἰς τὰς ψυχὰς ἐπιβάλλονται νέαι κάθοδοι.

Μετὰ θάνατον, ἐφ' ὅσον αἱ ψυχαὶ ἔχουν φθάσει εἰς τὴν τελειότητα, ἐπανέρχονται εἰς τὸν οὐράνιον τόπον διαμονῆς των ὁπόθεν προῆλθον.

ΑΙ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

Δύο ἐκδοχαί, δύο θεωρίαι, ὑπάρχουν περὶ τῆς ἀνθρωπίνης συστάσεως. Ἡ πρώτη, ἡ τριαδική, δέχεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἐκ σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἡ δὲ ἑτέρα, ἡ δυαδική, ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς.

Ἡ τριαδικὴ θεωρία, σῶμα - ψυχὴ - πνεῦμα, εἶναι ἡ γενικώτερον παραδεδεγμένη ἀπὸ τὰς περισσοτέρας παραδοσιακὰς σχολὰς τῆς Δύσεως, τόσοσιν τῆς ἀρχαιότητος ὅσον καὶ τοῦ μεσαιῶνος, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς Ἀνατολῆς, μὲ τὴν «μεγάλην τριάδα» καὶ τὸν «ἀληθῆ ἄνθρωπον», τὸν ὁποῖον ἀναγνωρίζει ὡς «Υἱὸν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς».

Οἱ ὄροι «Spiritus, anima, corpus» κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ οἱ ἀντίστοιχοι «Θεῖον, Ὑδράργυρος, Ἄλας», τῶν ἀλχημιστῶν εἶναι ἔννοιαι ταυτόσημοι, ὡς ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀνθρώπινον τριαδικὴν σύστασιν.

Τὸν ἄυλον τοῦτον παράγοντα καὶ ἔνοικον τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, τὸν ἀποκαλούμενον ἄλλως «ψυχοπνευματικὸν στοιχεῖον» ἢ ψυχὴν, ἐμελέτησε καὶ ἀνέλυσε περαιτέρω ὁ φιλοσοφικὸς στοχασμὸς ὡς ἑξῆς:

«Ἡ ψυχὴ εἶναι παγκόσμιος ὑπόστασις, τὴν ὁποῖαν τὸ πνεῦμα δανεῖζεται καὶ χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν ἐν τῇ ὕλῃ ἐκδήλωσίν του. Ἡ ψυχὴ εἶναι ὁ μοχλὸς καὶ ὁ φωτεινὸς ὁδηγὸς τοῦ πνεύματος ἐν τῇ ὕλῃ. Εἶναι οὐσία λεπτοφυῆς, κατάφορτος ἐξ ἀρετῶν».

Ὡς κατ' ἐξοχὴν αἰσθητικὴ οὐσία καταγράφει καὶ τὰς ἐλαχιστοτέρας λεπτομερείας τῶν πράξεων καὶ τῶν σκέψεων μας, δονεῖται καὶ πάλλει ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μεταθιβάζει εἰς τὸ πνεῦμα ὅλα τὰ συναισθήματά μας, τὴν χαρὰν, τὸν πόνον, τὴν ἀπόλαυσιν, τὴν δυσαρέσκειαν καὶ λοιπά.

Ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι τί τὸ ἀνήκον εἰς ἡμᾶς προσωπικῶς. Εἶναι οὐσία διακεχυμένη ἐν τῷ σύμπαντι. Ταύτην εἰσροφῶμεν ὅπως τὸν ἀέρα, τὴν ἐμποτίζομεν διὰ τῶν ἐντυπώσεών μας καὶ ἐπανεκχέομεν κατόπιν εἰς τὸ ἄπειρον, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ κόσμου. Διὰ τῆς συνεχοῦς ἀνακυκλήσεως ἡ ψυχὴ μας, ἐμπεποτισμένη ὡς εἶναι ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις τῶν πράξεών μας καὶ διαχεομένη εἰς τὸ Σύμπαν, ἀποτυπώνει ἐπὶ τοῦ οἰκουμένικου κατόπτρου καὶ τὰς πλέον κρυφίας ἡμῶν σκέψεις καὶ πράξεις.

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν ψυχὴν,

τὸ πνεῦμα εἶναι ἀρχὴ ἀθάνατος, ἀτομικὴ καὶ προσωπικὴ, δὲν ἀναπαράγει καὶ δὲν ἀλλοιοῦται, ὀδεῦον τὴν ὁδὸν τῆς ἐξελιξεως ἀποκαθαίρεται καὶ ἐμπλουτίζεται διὰ τῆς γνώσεως τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς σοφίας. Τὸ πνεῦμα ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄπειρον πλῆθος ἀρετῶν, ἀναλόγων εἰς τελειότητα πρὸς τὰς ἀρετὰς τοῦ Θεοῦ πνεύματος. Ὅταν συνεπῶς ὀμιλῶμεν περὶ ψυχῆς, πρέπει νὰ νοῶμεν ἓν κρᾶμα ἐξ αἰθερικῆς, ἀστρικῆς καὶ κατωτέρας νοητικῆς ὕλης, ὅταν δὲ κάμνωμεν λόγον περὶ πνεύματος, πρέπει νὰ νοῶμεν ὅλας ἐκείνας τὰς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζονται ὑπὸ τῆς νοήσεως, ἐλλάμψεως καὶ φωτισμοῦ.

Θεολογικῶς ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ ἀθάνατον μέρος τοῦ σώματός μας, ἡ αὐλὸς ὑπαρξίς του, ἡ ὑψίστη ἀρχὴ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ σύνολον τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ ιδιοτήτων του, αἱ ὁποῖαι, ἠνωμένοι μετὰ τὴν ὕλην, σπνιστοῦν τὸ τέλειον ὄν, τὸ ὁποῖον σκέπτεται, συναισθάνεται, ἐπιθυμεῖ, ἀποφασίζει, κρίνει, ἐνεργεῖ μετὰ πλήρη συνείδησιν εὐθύνης.

Η ΨΥΧΗ ΘΕΟΣΟΦΙΚΩΣ

Κατὰ τὴν σύγχρονον Θεοσοφίαν (διότι ὑπάρχει καὶ ἀρχαία Θεοσοφία, χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνος, μετὰ πρῶτους φιλοσόφους, τὸν Ὀριγένην, τὸν Πλωτῖνον, τὸν Πορφύριον, τὸν Ἰάμβλιχον), ἀνατείλασαν πρὸ 100 περίπου

ἐτῶν μὲ πρωταγωνίστριαν τὴν Ε. Π. Μπλαβάτσκου, ἡ ψυχὴ προέρχεται ἐξ ἀπορροῆς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ. Δηλαδή, ἡ Θεότης, δι' ἐθειλουσίας Θουσίας καὶ δι' ἐθειλουσίου περιορισμοῦ τῆς ἀπεριορίστου ζωῆς τῆς, ἐπέβαλεν εἰς ἑαυτὴν τὴν παραγωγὴν μυριάδων μονάδων ψυχῶν. Ἡ μετάγγις αὕτη τῆς ζωῆς τῆς Θεότητος εἶναι μέρος τῆς ἀρχικῆς Θουσίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθη διὰ τὴν δημιουργίαν τὸ Σύμπαν.

Ἡ θουσία εἶναι Νόμος τῆς ἐξελιξεως τῆς ζωῆς ἐν τῷ Σύμπαντι. Ἡ ἀνοδος εἰς ἐκάστην βαθμίδα, ἐν τῇ κλίμακι τῆς ἐξελιξεως μας, συντελεῖται διὰ τῆς θουσίας. Δηλαδή ἡ κατωτέρα μορφή πρέπει νὰ θνήσκῃ, θουσιαζομένη ἵνα ἡ ζωὴ, διαχωσμένη, ἀναγεννηθῇ εἰς ἀνωτέραν μορφήν, ἀναρριχωμένη βῆμα πρὸς βῆμα εἰς τὴν κλίμακα τῆς προόδου, ἕως ὅταν φθάσῃ τὸ ἀνάστημα τοῦ τελείου ἀνθρώπου.

Αἱ ἀλλεπάλληλοι μετενσαρκώσεις εἰς τὰς ὁποίας ὑποβαλλόμεθα εἶναι ἀναγκαστικαὶ καὶ μόνον ὅταν ἐξελιχθῶμεν τελείως ἐπέρχεται τὸ τέλος. Ἡ Μετενσαρκωσις προσφέρει τόσους βίους εἰς τὸν ἀνθρώπον, ὅσοι ἀκριβῶς ἀπαιτοῦνται ἵνα καὶ ὁ ἀμελέστερος μαθητὴς ἐξελιχθῇ. Αἱ ὑφιστάμεναι ἤδη διαφοραὶ μεταξὺ κατωτάτων καὶ τελειότερων ψυχῶν εἶναι μόνον διαφοραὶ βαθμοῦ ἐξελιξεως καὶ ἡλικίας ψυχῆς.

Ὡς ἐκ τούτου, τὸ νὰ ψέγωμεν καὶ νὰ περιφρονῶμεν τὰς

εἰς κατάστασιν σπέρματος ἢ θρέφους πέριξ ἡμῶν ψυχάς, διότι δὲν ἔχουν εἰσέτι ἀναπτύχθῃ καὶ φθάσῃ εἰς τὸ στάδιον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρισκόμεθα ἡμεῖς, εἶναι ὡς ἂν ψέγωμεν καὶ περιφρονῶμεν τὸν σπῶρον διότι δὲν εἶναι ἀκόμη φυτὸν, τὸ ἄνθος διότι δὲν εἶναι καρπός, τὸ θρέφος διότι δὲν εἶναι ὠριμὸς ἀνθρώπος. Εἶναι ὡς ἂν κακίζωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς διότι δὲν εἴμεθα εἰσέτι ὅμοιοι πρὸς τὸν Θεόν.

Ἡ μεγαλοφυΐα ἐνὸς ἀτόμου δὲν εἶναι, παρὰ καρπὸς μακρᾶς σειρᾶς προβιώσεων, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἐγὼ συνεκέντρωνεν ἄφθονον πείραν.

Τὸ μετενσαρκούμενον ἐγὼ δὲν διατηρεῖ συγκεκριμένην ἀνάμνησιν τῶν προγενεστέρων υπάρξεων του, διότι αὕτη ἀπυθνεύεται ἔξω τοῦ κύκλου τῆς φυσικῆς του συνειδήσεως καὶ ἐντὸς τοῦ ἀμεταβλήτου ἐγῶ. Ἡ ἀμνησία αὕτη ἀποτελεῖ εὐεργέτημα, ἵνα μὴ ἡ ψυχὴ ἔχη συνειδησιν τῆς ἀμαρτωλῆς τῆς ἴσως ἱστορίας κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνακύκλῃσιν, σκοποῦσαν τὴν τελικὴν ἐξάγνισίν της.

Ἡ ἀνάμνησις ἐν τούτοις, προηγουμένων βιώσεων εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ὠριμμένα ἄτομα, τὰ περισσότερον ἐξελιχθέντα, τὰ ὁποῖα διὰ μακρᾶς προπονήσεως ἀναπτύσσουν δύναμιν ἐνοράσεως.

ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΟΣ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Καὶ ἤδη ἐπέστη ἡ στιγμή νὰ σκολιοδρομήσωμεν εἰς τὴν

ἀτραπὸν τῶν πορευομένων μεταθανατίως ψυχῶν, ὄχι θεβαίως διὰ τὰ συναντήσωμεν τὸν τριπλῆνα Κέρβερον, μὲ τὴν τριπλῆν συμβολικὴν ὑλακὴν τοῦ «πόθεν ἐρχόμεθα, τί εἴμεθα, τοῦ βαδίζομεν», ἀλλ' ἵνα γειθῶμεν μέχρι ποίου σημείου ἐρεῦνης ἔφθασεν ἡ θέλησις, ἡ διάνοια καὶ ἡ συνεπικουρούσα ταύτας δύναμις τῆς φαντασίας τῶν μυσταγωγημένων στοχαστῶν.

Ὁ θάνατος, ἢ μᾶλλον ἢ παύσις τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς, εἶναι γνωστόν, ὅτι δὲν ἐπέρχεται ἀκαριαίως, ἀλλὰ βαθμηδόν. Οὐδὲν θεβαίως, σαφὲς χρονικὸν ὄριον μετὰ τὴν ζωὴν καὶ θανάτου ὑπάρχει. Ἡ ψυχὴ περιπίπτει τοῦ σώματος καὶ δὲν ἀπομακρύνεται αὐτοῦ, εἰ μὴ μόνον μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀστρικοῦ καὶ νοητικοῦ σώματος, τὴν καλουμένην καὶ δευτέρου θάνατον, ὁπότε καὶ ἀποσύρεται αὐτὴ, τερματιζομένη ἐν τῷ συνόλῳ τῆς τῆς ἐνσάρκωσης τοῦ Ἐγῶ. Κατὰ τοὺς Μύστας ὁ θάνατος εἶναι ὕπνος βαθύτατος, ἢ δὲ διακοπὴ τοῦ δὲν θά ἦτο ἀδύνατος διὰ τῆς ἐξασκήσεως ἰσχυροτάτης θελήσεως ἐπὶ τοῦ ἐκλυομένου ἀστρικοῦ σώματος τοῦ τεθνεώτος καὶ διὰ προσκλήσεως τῆς περιτρεχούσης τὸ σῶμα ψυχῆς, ἵνα ἔλθῃ καὶ περιβληθῇ ἐκ νέου τὸ γήϊνον περιβλήμα τῆς. Εἰς φυσιολογικοὺς θανάτους ἐκ γηρατειῶν ἢ μακρῶν ἀσθενειῶν ἢ ψυχὴ σπεύδει ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ σώματος, διότι βλέπει νέον στάδιον ζωῆς διανοι-

γόμενον εἰς αὐτήν. Ἀντιθέτως, ὅταν ὁ θάνατος προώρως ἐπιήλθῃ, τότε ἡ ψυχὴ, ἀντιλαμβανομένη ὅτι δὲν εἶναι καιρὸς διὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σῶμα, ἐπιθυμεῖ καὶ ἐπιδιώκει τὰ ἐπανέλθῃ καὶ καταλάβῃ τοῦτο. Ἡ δευτέρα αὕτη περίπτωσηίς τοῦ προώρου θανάτου εἶναι καὶ ἡ μᾶλλον πρόσφορος ἵνα δράσῃ τὸ καλοῦν ἄτομον διὰ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεώς του, ἐλαυνομένης ὅμως ἐξ ἰσχυρᾶς ἀμοιβαίας κλήσεως, ζωηρᾶς ἀγάπης ἢ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, μετὰ τὸ καλοῦντος καὶ καλουμένου, διὰ τὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν διακοπεῖσαν μαγνητικὴν ἄλυσσον ψυχῆς καὶ σώματος.

Μετὰ τὸν δευτέρου καὶ ὀριστικὸν θάνατον, ἀπολυτρωμένη πλέον ἡ ψυχὴ, ζῆ ἐλευθέρως τὴν ἀκαθόριστον ζωὴν τῆς, ἐχουσα μεθ' ἑαυτῆς τελευταίαν πνευματικὴν καὶ ὕλικὴν ἐντύπων, ἢ ὁποῖα ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἀντιληψίν τῆς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὴν ὁποῖαν διαφυλάσσει ἐπὶ χρόνον ἀνάλογον πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἐξελίξεώς της. Ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον πρέπει νὰ περιβάλωμεν τὴν ἀγωνίαν τῶν θνησκόντων μὲ λόγους ἀγίους καὶ γλυκεῖς, μὲ σκέψεις ὑψηλάς, διότι δι' αὐτοὺς εἶναι οἱ τελευταῖοι ψίθυροι, αἱ τελευταῖαι εἰκόνες, αἱ ἀποτυπούμεναι ἐπὶ τῶν σελίδων τοῦ μεγαλειώδους βιβλίου τῆς συνειδήσεως των.

Τινὲς ἐκ τῶν στοχαστῶν - μυστῶν, διὰ τὰ ἔχουν παραστατικὴν εἰκόνα τῆς εὐθὺς ἀπὸ τοῦ θανάτου πορείας τῆς ψυχῆς, ἐ-

φαντάσθησαν την ὁδὸν πρὸς τὸ ὑπερπέραν, ὡς σήραγγα, τῆς ὁποίας τὰ δύο ἀνοίγματα συμβολίζουν, τὸ ἐν τὴν εἰσοδον, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται ἡ ψυχὴ, τὸ δὲ ἄλλο τὴν ἐξοδον, ὅπου ἡ χορεία τῆς πνευματικῆς Ἱεραρχίας.

Ἐντὸς τῆς σήραγγος αὐτῆς προχωρεῖ ἡ ἐλευθερωθεῖσα ψυχὴ μᾶλλον θραδέως καὶ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς πνευματικότητός της. Αἱ ἀνώτεροι ψυχαί, αἱ ὁποῖαι ἔζησαν εἰς τὰς ὑψηλὰς σφαίρας τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἀρετῆς, διατρέχουν τὴν σκοτεινότητα τῆς σήραγγος ταχέως καὶ ἐξέρχονται εἰς τὸ φῶς. Τοῦτο ὅμως εἶναι προνόμιον μικροῦ ἀριθμοῦ ἐξελιγμένων πνευμάτων, τῶν ἐκλεκτῶν, τῶν σοφῶν. Ἀντιθέτως αἱ ψυχαί, αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὸν συνήθη κανόνα, ἀφοῦ διατρέξουν θραδέως τὴν σκοτεινότητα τῆς σήραγγος, θὰ φθάσουν εἰς τὸ ἡμίφως τῆς ἐξόδου της καὶ θὰ παραμείνουν ἐκεῖ, παρὰ τὸ λυκόφως τοῦ ὑπερπέραν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀξιοσημείωτοι εἶναι αἱ ὑπάρχουσαι ἀναλογίαι μεταξὺ γεννήσεως καὶ θανάτου.

Τὸ νήπιον παραμένει ἀρκετὰς ἑβδομάδας ἐν ἡμίφωτι, πρὶν ἢ λάθῃ συνείδησιν τοῦ περιβάλλοντός του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἀνοίγονται ἀμέσως, ὅπως ἐπίσης καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῆς σκέψεώς του. Οὕτω καὶ ὁ νεογεννηθεὶς εἰς τὸν ἄλλον ἀόρατον κόσμον, δηλαδὴ ἡ ψυχὴ τοῦ μόλις ἀποθανόντος, παραμένει εἰς τὸ σκιερὸν τῆς σήραγγος

μέρος, μέχρις οὗ λάθῃ συνείδησιν τῆς νέας ὑπάρξεώς της καὶ τοῦ πεπρωμένου της.

Ἄκουει ἴσως τοὺς μακρυνοὺς ἢ ἐγγυὺς ψιθύρους τῶν δύο κόσμων, βλέπει ἀκαθορίστως πως τὰς κινήσεις τὰς ὁποίας δὲν δύναται καὶ δὲν γνωρίζει νὰ προσδιορίσῃ, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον ἤδη, εἰσελθοῦσα ἡ ψυχὴ εἰς τὴν τετάρτην διάστασιν, ἔχει χάσει τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς τρίτης, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχε μέχρι τοῦδε ἐξελιχθῆ. Δὲν ἐννοεῖ πλέον οὔτε τὴν ποσότητα, τὸν ἀριθμὸν, τὴν ἔκτασιν, οὔτε καὶ τὸν χρόνον, ἀφοῦ αἱ αἰσθήσεις της ἔκλεισαν αἰφνιδίως μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀστρικοῦ καὶ νοητικοῦ.

Ἡ ψυχὴ ψηλαφεῖ τὴν πλάνην, ὅπως ὁ τυφλός, τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ ὑπερπέραν.

᾿Ωμιλήσαμεν ἀνωτέρω μόνον διὰ τὰς ὑπάρξεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν ἠιέρως τὰς λογικὰς φάσεις τοῦ πεπρωμένου των.

Περὶ τῶν ἐγκληματικῶν ὅμως ὑπάρξεων, μετὰ τὰ κτηνώδη καὶ χονδροειδῆ ἐνστικτα, αἱ ὁποῖαι ἔζησαν ὀλόκληρον τὴν ζωὴν των εἰς κοινωνικὰ ὑποστρώματα ἢ εἰς ὀχετοὺς ἀμαρτίας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ παρόμοιος λόγος. Δι' αὐτὰς ὑπάρχει τὸ σκότος καὶ τὸ εἰδεχθὲς ἐφιαλτικὸν ἔρεβος.

Ἀπορρίπτεται βεβαίως τὸ λεγόμενον, ὅτι τὰ σύνορα τοῦ ὑπερπέραν ἢ μᾶλλον ἢ μεταβατικῆ αὐτῆ κατάστασις τῆς ψυχῆς εἰς τὴν πλάνητα ζωὴν της, θὰ περιβάλλεται ἀπὸ τρο-

μακτικὰ ὄντα, τὰ ὅποια καλοῦν «τέρατα» ἢ «στοιχειακά». Ταῦτα πρέπει νὰ βλέπωμεν μᾶλλον ὡς σύμβολα, ὡς ἀντανεκλαστικὰς εἰκόνας τῶν παθῶν καὶ τῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια οἱ διεστραμμένοι παρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἐκ τῆς ἐπιγείου ζωῆς τῶν.

Ἡ μεταβατικὴ αὕτη περίοδος τῆς μόλις ἀπολυτρωθείσης ψυχῆς, αὐτὸς ὁ σταθμὸς, ἡ θραχεῖα ἢ μακρὰ παραμονὴ τῆς ἐντὸς τῆς σήραγγος τῆς ἀθεβαιότητος, θεωρεῖται ὡς προετοιμασία ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τὸ ἀντίκρουσμα τοῦ Φωτός, τὸ ὁποῖον θὰ διαδεχθῆ τὸ σκιόφως. Πρέπει αἱ ψυχικαὶ αἰσθήσεις νὰ προσοικειωθοῦν βαθμιαίως πρὸς τὴν νέαν ἐστίαν, ἢ ὅποια θὰ τὰς φωτίσῃ. Ἐὰν αἱ ψυχαὶ μετεφέροντο, ὡδευον, κατ' εὐθείαν, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, θὰ προεκαλεῖτο τὸ θάμβωμα καὶ ἡ παρατεταμένη ἀναταραχὴ, θὰ ἦτο δὲ ὄχι ἄνευ συνεπειῶν ἢ παραβιάσις τοῦ Φυσικοῦ Νόμου *Natura non facit saltus*. Ὁ Νόμος αὐτὸς κατ' ἀναλογίαν πρέπει νὰ ἰσχύσῃ ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδεσμευθείσης ψυχῆς. Πρέπει ἡ ὀπτικὴ ἰκανότης τῆς πρότερον ν' ἀναπτυχθῆ, διὰ νὰ δυνηθῆ κατόπιν, ὅπως ὁ ἀετός, νὰ παρατηρήσῃ εὐθέως τὸν Ἥλιον μετ' ἀτρομίας.

Τὸ φῶς ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔρχεται ἐν ἀρχῇ χλωμόν, ὅπως τῆς χαραυγῆς ἐπάνω ἀπὸ τὰς κορυφογραμμὰς, εἶτα δὲ ὅπως τῆς αὐγῆς. Τότε ἡ ψυχὴ ἀρχίζει νὰ βλέπῃ διαγραφόμενον

τὸν νέον τῆς κόσμον. Βαθμηδὸν ἀνακτᾷ τὴν ἐνεργητικότητά της καὶ κυρίως τὴν ἐνουνεῖδητον καὶ ἀκτινοβόλον γνῶσιν. Τότε θὰ ἐννοήσῃ τί εἶναι, ποῦ εὑρίσκεται καὶ τί ἀξίζει.

Αἱ ψυχαὶ μόλις συνειδητοποιοῦν μόναι τῶν κατευθύνονται πρὸς τὴν σφαῖραν τὴν ἀρμόζουσαν πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἐξελίξεως, σύμφωνα μὲ τὸν βαθμὸν φωτισμοῦ καὶ δεκτικότητος πρὸς τελειοποίησίν των.

Ἡ ἀερώδης κατάστασις τῶν ἐπιτρέπει νὰ ὠθοῦνται ὑπὸ ἡρέμου αὔρας πρὸς ὁμοιογενεῖς ἄλλας ψυχάς, μετὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐνωθοῦν διὰ μαγνητικῆς συγγενείας. Ἐκεῖ θὰ ἐπανασχηματισθοῦν αἱ οἰκογένειαι, αἱ ὀμάδες ψυχῶν, οἱ πνευματικοὶ κύκλοι. Τὰς οἰκογενείας ταύτας τῶν ψυχῶν, τὰς ὀμάδας ἢ τοὺς πνευματικούς κύκλους οἱ θεολόγοι ἀποκαλοῦν Καθαρτήριον, λέγουν δὲ ὅτι ἐπισκέπτονται οἱ ἄγγελοι. Οἱ φιλόσοφοι λέγουν ὅτι τὸν πλανώμενον τοῦτον πνευματικὸν κόσμον, ἐπισκέπτονται, διευθύνουν καὶ ὀργανοῦν τὰ ἀνώτερα πνεύματα - ψυχαί.

Διότι αἱ ὕψηλαὶ ἀποστολαὶ τῆς ψυχῆς δὲν παύουν ποτέ. Τὰ ὑπερέξοχα πνεύματα, τὰ ὅποια ἐδίδαξαν καὶ ἐβεβλῆσαν τοὺς ὁμοίους τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξακολουθοῦν καὶ εἰς τὸν ἀνώτερον κόσμον, μὲ πλαίσιον πλέουν εὐρύ, τὴν φωτεινὴν ἀποστολικότητά τῶν, νὰ κατεργάζωνται τὴν πλήρη ἐξέλιξίν των.

Ὁ Νόμος τῶν ἀνακυκλήσεων, ὁ κυριαρχῶν εἰς τὴν διηνε-

κῆ πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῶν κόσμων, ἀναπτύσσεται καὶ ἔχει ἐπίσης ἐφαρμογὴν εἰς τὰς σφαίρας μὲ τροχίαν ἐπιμηκυνομένην ἐκάστωτε.

Τὸ πᾶν ἐπαναρχίζει ἐκεῖ ἐπάνω ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἰδίου Νόμου, ὁ ὁποῖος ὑποχρεώνει ἀκριθῶς εἰς ἐξέλιξιν τὰ ἐπίγεια.

“Ὀλον τὸ μυστήριον τοῦ Σύμπαντος ἐκεῖ ἔγκειται... Αἱ ψυχαὶ αἱ ὁποῖαι ἀντελήφθησαν ὅτι ὑπελείφθησαν εἰς ἐξέλιξιν ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν ὑπάρξει, ἀντιλαμβάνονται ὁμοίως τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανενσαρκωθῶν, δι’ ὅπερ καὶ παρασκευάζονται.

Ἡ εἰς τὴν Γῆν ἐργασία τῶν ἀνθρώπων δὲν δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν ἁρμονικὴν φιλοπονίαν τοῦ ἀοράτου κόσμου. Ἐκεῖ ὑψηλὰ οὐδὲν ὑλικὸν ἢ σαρκικὸν ἐμπόδιον σταματᾷ τὰς ἐξάρσεις, τὰς πτήσεις τοῦ πνεύματος. Οὐδεὶς δισταγμός, οὐδεμία ἀγωνία, οὐδεμία ἀβεβαιότης. Ἡ ψυχὴ βλέπει εὐκρινῶς τὸν σκοπὸν, γνωρίζει τὰ μέσα καὶ φέρεται εὐθέως καὶ ἀμέσως πρὸς αὐτόν. Ὁ ἀνθρώπινος λόγος δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἀποδώσῃ τὴν ὑπέροχον ἀδελφικὴν ὄντως συνεννόησιν τῶν ψυχῶν, τῶν ὁποίων κάθε δόνησις, κάθε παλμός ἔχει τὸν ἀντίκτυπόν της, τὴν ἠχὴν εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ψυχὴν τοῦ ὑπερτάτου ὄντος...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁ Β. Οὐγκώ, ἀποχαιρετῶν τὴν ἀπερχομένην ψυχὴν, ἔλεγε: «Πορεύου ᾧ ψυχῇ... Καὶ

ἡμεῖς μὲν, αἱ ὑλικάι ὑπάρξεις, θὰ παραμείνωμεν εἰς τὸ σκότος τοῦ τάφου, σὺ δέ, ᾧ ψυχῇ, πορεύου πρὸς τὸ λυκαυγές, πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν πραγματικότητα. Πορεύου νέα πρὸς τὴν αἰωνιότητα, ὠραία πρὸς τὸ ἰδεῶδες κάλλος...».

Καὶ ἀλλαχοῦ:

«Ὅταν θὰ κατακλιθῶ ἐν τῷ τάφῳ, θὰ δυνηθῶ νὰ εἶπω, ὅπως τόσῳ ἄλλοι, ὅτι ἐτελείωσα τὴν ζωὴν μου... Ἡ ἡμέρα μου ὅμως θ’ ἀρχίσῃ τὴν ἀκόλουθον πρωίαν. Ὁ τάφος δὲν εἶναι στενωπὸς ἀδιέξοδος, ἀλλὰ πέρασμα τὸ ὁποῖον κλείεται τὸ λυκόφως καὶ ἀνοίγει ἐκ νέου τὸ λυκαυγές...».

Διὰ τὴν ἰστορηθεῖσαν πορείαν τῆς ψυχῆς οὐδεμίαν θεβαίως ἀπόδειξιν ἔχομεν. Τοιαύτη ἀπόδειξις δὲν θὰ ὑπάρξῃ ποτέ, εἰ μὴ μόνον ὅταν προσωπικῶς λάθωμεν πεῖραν...

Ἀπλῶς ἀνεπλάσθη, διὰ τῆς δυνάμεως τῆς φαντασίας, μία φάσις αὐτῆς, ἴσως πιθανῆς, ἴσως πεπλανημένης, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὰς δοξασίας τῶν σοφῶν, ἐκ τοῦ ἐνυπνίου Ἑρμοῦ τοῦ Τρισυμεγίστου, ἀπὸ τὴν παραδεγεγμένην σοφίαν τῶν ἀναλογιῶν Μακροκόσμου - Μικροκόσμου καὶ κυρίως ἐκ τῆς πίστεως πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς ἐπανενσαρκώσεως τῶν ψυχῶν.

Ἀπὸ οὐδένα εἶναι δυνατόν νὰ ζητηθῆ ἡ παραδοχὴ τῶν ἀντιλήψεων αὐτῶν, παρὰ μόνον, ἂν ἕκαστος νομίση ὅτι βοηθεῖται πολὺ ἢ ὀλίγον εἰς τὴν προσπάθειάν του ἵνα μελετήσῃ βαθύτερον τὸ θέμα.

Τὸ ἀληθὲς νόημα τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Ἰδεώδους

Τοῦ Καθηγητοῦ-Φιλολόγου ΧΡ. ΠΟΛΑΤΩΦ

Συνήθως μὲ τὸν ὄρον αὐτὸν ἢ καὶ μὲ παραπλησίας ἀκόμη ἐννοίας καλοῦμεν τοὺς ἀγῶνας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐγίνοντο εἰς ἓν καθωρισμένον σημεῖον, εἶχον πανηγυρικὸν χαρακτῆρα καθὼς καὶ πανελληνίαν ἀπήχησιν καὶ σοβαρότητα, ὥστε αἱ ἀποφάσεις των νὰ εἶναι διὰ πάντας τελεσίδικοι.

Γνωρίζομεν ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς παραδόσεως ἀκόμη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀγῶνων. Ἀλλὰ τί εἶδους ἀγῶνων; ἀθλητικῶν, θρησκευτικῶν, μουσικῶν ἢ μήπως ἐπρόκειτο περὶ πανηγύρεως ἐγούσης τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐπισήμου, τοῦ ἐπισκιάσαντος ὅμως τὰς διαφορὰς καὶ ἀτελείας τῶν μετεχόντων ἑλληνικῶν πόλεων;

Ἐπρόκειτο περὶ κράματος ἀπάντων των παραγόντων τούτων, οἵτινες συνέβαλλον ἄμφανῶς οὕτως ὥστε νὰ καθιστοῦν τὴν ἑορτὴν ταύτην ὄχι μόνον ἱεράν, ἀλλὰ καὶ πανελληνίον;

Ἡ Ἑλλάς οὐδέποτε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, πρὸ τῶν Μακεδόνων ὑπῆρξεν ἡνωμένη. Ἀντιθέτως ἦτο διηρημένη εἰς ἀριθμὸν κρατῶν ἐκτάσεως μὲν πόλεως, οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελῇ τὸν τύπον τῆς πόλεως-κράτους. Ἡ διαίρεσις αὕτη ὤφειλετο κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τὸ ὅποιον

λόγῳ τῆς μὴ ἐπαφῆς τῶν διαφόρων τμημάτων του δὲν ἐπέτρεπε τὴν κοινὴν συνεννόησιν πρὸς ἑνιαῖον ἑλληνικὸν κράτος. Κατόπιν λοιπὸν τῆς γεωγραφικῆς ταύτης διαιρέσεως, ἐπῆλθεν ἡ πολιτικὴ καὶ γλωσσικὴ τοιαύτη. Διάφοροι τοπικαὶ θεότητες ἀνεπτύχθησαν εἰς τὰ μικρὰ τμήματα τῆς ἑλληνικῆς γῆς, διάφοροι παραδόσεις, ποικίλα ἥθη καὶ ἔθιμα.

Παρὰ ταῦτα ὅμως οἱ διηρημένοι οὗτοι Ἕλληνες εἶχον συναίσθησιν ὅτι ἀπετέλουν τὸ αὐτὸ γένος, εἶχον τοὺς αὐτοὺς θεοὺς, τὸ αὐτὸ αἷμα καὶ τὰς αὐτὰς παραδόσεις, παρὰ τὰς μετέπειτα ἀναπτυχθεῖσας διαφορὰς καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶχον τὸν αὐτὸν πολιτισμὸν καὶ ἀπετέλουν ἰδίαν ξεχωριστὴν οἰκογένειαν ἐκλεκτὴν, ἐν μέσῳ τῶν περιβαλλόντων αὐτοὺς βαρβάρων. Ὁ κοινὸς σκοπὸς των συνίστατο εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ πατρῷου ἐδάφους, ὡς ἱεροῦ. Ἐλάτρουον τοὺς πανελληνίους θεοὺς καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ τὸ ἔδαφός των ἦτο ἀφιερωμένον εἰς αὐτούς, εἶχον ὑποχρέωσιν νὰ τὸ διατηροῦν πάσῃ θυσίᾳ, ὡς ἀνῆκον ὄχι κυρίως εἰς αὐτούς, ἀλλὰ εἰς τοὺς ὑπερασπίζοντας αὐτοὺς θεοὺς. Ἡ αἰτία αὕτη καθὼς καὶ πᾶσαι ἱ προαναφερθεῖσαι, κατέστησαν δυνατὴν εἰς πᾶσαν δύσκολον περίστασιν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς τὴν ἔνωσιν ἀπάντων τῶν ἑλληνίδων

πόλεων ὑπὸ μίαν δύναμιν, ἥτις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀντιταχθῆ εἰς τὸν εἰσβολέα. Παράδειγμα ἔχομεν τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, τὸν τρωικὸν καὶ περσικὸν πόλεμον, εἰς τοὺς ὑποίους συνηνώθησαν πάντες οἱ Ἕλληνες διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν κοινὸν ἐχθρόν.

Παρὰ ταῦτα ὅμως υπῆρχε καὶ κάτι ἀκόμη σπουδαιότερον, τὸ ὁποῖον παρώτρυνεν αὐτοὺς εἰς ὁμόνοιαν καὶ κοινὸν μέτωπον κατὰ τῶν βαρβάρων, ὡς ἀπεκάλουν ὑπεροπτικῶς τοὺς γείτονάς των. Τοῦτο δέ, ὡς καθίσταται ἀντιληπτόν, ἦτο τὸ τέμενος τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, τὸ ὁποῖον συνεκέντρωνε ἀντιπροσώπους ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἐλληνικῆς γῆς, οἱ ὁποῖοι ἠγωνίζοντο εἰς τοὺς ἀθλητικούς ἐκείνους ἀγῶνας ὄχι διὰ νὰ λάβουν μίαν σειράν, ἢ νὰ νικήσουν ἀπλῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀριστεύσουν! Οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ, οἱ ὁποῖοι ἐπανελαμβάνοντο ἀνά πᾶν τέταρτον ἔτος ἤρχιζον καὶ ἔληγον μὲ Ὀρησκευτικὰς τελετάς. Οὕτω τονωθέντος τοῦ ἀθλητικοῦ φρονήματος τῶν μετασχόντων εἰς τὴν δοκιμασίαν αὐτὴν διὰ τοῦ θεοῦ, ἐτίθετο τοῦτο τὸ φρόνημα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν προστασίαν τῆς τοιαύτης ὑπεργήνης δυνάμεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τῶν ἀγῶνων καὶ παρισταμένων τῶν ἐπιφανῶν ἐξ ὅλων τῶν ἐλληνίδων πόλεων, πλεῖστοι ὅσοι διανοοῦμενοι τῆς ἐποχῆς φιλόσοφοι, ἱστοριογράφοι, ρήτορες καὶ ποιηταὶ ἐδράττοντο τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ παρουσιάσουν τὸ ἔργον των καὶ νὰ λάβουν τὴν ὑπὸ τούτου τοῦ πλήθους ἐπικύρωσιν καὶ ἀξιολόγησιν

τῆς προσπαθείας των. Ἀναφέρονται πλεῖστα γνωστά ὀνόματα πνευματικῶν ἀνδρῶν, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ Θεόγνις ὁ Μεγαρεύς.

Τὸ ἰδεῶδες τοπίον λοιπὸν τῆς Ὀλυμπίας, οἱ μουσικοὶ, ρητορικοὶ καὶ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες ἐδίδασκον τοὺς Ἕλληνας τὸ ὁμοσεῖν καὶ ἀπῆμβλυνον τὰς μετὰξὺ των διαφοράς. Ἐνδεικτικὸν τούτου εἶναι ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελέσεως τῶν ἀγῶνων, ἔπαυε πᾶσα διαμάχη μετὰξὺ ἐμπολέμων, ἵνα δημοφώνως οὗτοι διαδηλώσουν τὴν κοινήν πίστιν των εἰς τὸν ἰσθμὸν χαρακτῆρα τῆς ἐκδηλώσεως.

Τοιαύτη ἦτο ἡ ἰσχύς τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ συμβῆ διαφορετικὰ ἀφροῦ ὁ καθιερώσας τούτους ἦτο, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ Ἡρακλῆς, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ προσωποποίησις τῆς αἰωνίου ἐλληνικῆς ράμης.

Τοὺς ἀγῶνας τούτους ὅμως ἐξετάζοντες καὶ ὑπὸ διαφορετικὴν ἀποψιν, βλέπομεν νὰ μὴ διαφέρουν οὐσιωδῶς τῆς ἰδίουστασίας τοῦ Ἕλληνος τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς. Ὁ σκοπὸς αὐτῆς, ὅστις διατυποῦται σαφῶς εἰς ἅπασαν τὴν κλασσικὴν δημιουργίαν εἶναι ἡ ἄμιλλα. Οἱ ἀγῶνες τῶν ἐλλήνων κύριον σκοπὸν εἶχον τὴν εὐγενῆ αὐτὴν ἄμιλλα, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον ἐπίτευγμα τοῦ ἀρχαίου νοῦ. Ὁ ἀρχαῖος συνελάμβανε τὸν ἀνθρώπον ὡς ἰδέαν καὶ ὄχι ὡσάν μᾶζαν, ὅπως τόσοι ἄλλοι, ἀλλὰ ὡς ἰδιαιτέρον καὶ ξεχωριστὸν δημιούργημα τοῦ θεοῦ, ἀπηλλαγμένου τῶν κοινῶν ἀδυναμιῶν καὶ συνδεδεμένου ἀπολύτως μετὰ τῶν ἰδεωδῶν του.

Οὗτοι οἱ ἐκλεκτοί, οἱ κατ' ἀνάγκην ὀλίγοι ἦσαν ἄξιοι τῆς ἀμίλλης καὶ ἐλάμβανον μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους. Οἱ πολλοὶ ἦσαν θεαταί. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἔχοντες τὴν φιλοδοξίαν νὰ ἀγωνισθοῦν διὰ νὰ ἀριστεύσουν ἐπρεπε προηγουμένως νὰ ὑψωθοῦν τοῦ πλήθους καὶ νὰ ἐνταχθοῦν εἰς τὴν

μερίδα τῆς μειονότητος τῶν ἐκλεκτῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἤμιλλῶντο διὰ τὸν γνωστὸν εἰς πάντας ἡμᾶς κότινον! "Ας ἀφήσωμεν ὅμως τὸν Λορέντζον Μαβίλην νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ σχετικῶς εἰς τὸ ποίημα «Καλλιπότεира», ὅπως ἀκριβῶς ἐτυπώθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1898 εἰς τὴν «Τέχνη»:

Ἄρχοντισσα Ροδιτισσα, πως μέγιστε
Ρονάικες διειγνεῖ μιὰ σπλήθεια ἀρχαία
Ἐδῶθε ἀέρι εἰς ἀνίω, τὸν Ἰώνια,
Τοια ἀδελφία γιὸ πατέρα Ὀλυμπιονίκες
Νὰ με σφίξετε πρέπει, Ἰλλυνοδικες,
Καὶ εγὼ νὰ καμαρώσω μεσ' τα ἰοραία
Κροισιῶ, που γιὰ τὸ ἀγίρι τοῦ Ἡρακλεῶ
Παλαβοῦν, θαυμαστές ψυχῆς ἀντρικες
Μὲ τες ἄλλες γυναῖκες δὲν εἶμαι ὁμοια
Στὸν αἰῶνα τὸ σοῖ μου θα φανταζῆ
Μὲ τῆς ἀποίας τὰ ἀμύχαντὰ προνόμια
Μὲ μιλαμα γραμμένος τὸ δοξάζει
Σὲ ἀστραφτερο κατεβατο μαρμαροῦ
Ἔγνος γουσος τοῦ ἀθνατοῦ Πυθάρου»

Τὸ βραβεῖον τοῦ νικητοῦ, ὁ κόντινος δὲν εἶχε οὐδεμίαν ὑλικὴν ἀξία, ἀλλὰ μόνον ἠθικὴν. Ἡ ἀξία τοῦ ἦτο αὐτὸ τοῦτο τὸ βραβεῖον ὡς ἐπαινος, ὡς θαυμασμός καὶ ἠθικῆς ἱκανοποίησις τοῦ νικητοῦ πρὸς ἐπισφράγισιν τοῦ τόσου μόχθου του. Τοῦτο ἦτο καὶ τὸ ἀληθὲς ὀλυμπιακὸν ἰδεώδες. Ἡ ἐν ὁμοιοῖα παύτων τῶν ἐλλήνων διεκδίκησις τοῦ βραβείου, ὡς δειγμα ἀνδρείας, ἐπιτυχανομένου διὰ τῆς εὐγενοῦς πάντοτε ἀμίλλης, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς. Εἰς τοῦτο ἄλλωστε ὑφείλεται καὶ ἡ ταχτεία ἀνοδος τῶν ἐλλήνων, οἱ ὅποιοι κατορθώσαντες νὰ διαφύγουν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἄλλων λαῶν, ἐφθασαν εἰς ὕψη ἐνοράσεως θείων ἰδεῶν καὶ θείας ἐμπνεύσεως. Ὁ πολιτισμὸς τῶν ὑφείλεται καὶ εἰς ἄλλα βεβαίως αἰτία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἄμιλλαν τοῦ ἀριστεύειν. Ὁ

βίος τῶν ἦτο συνεχῆς ἀγὼν κατὰ τῶν δυσκολιῶν καὶ τοῦ συνηθισμένου ἀνθρώπου. Ἦτο ἀγὼν πνευματικὸς πόλεμος πρὸς πόλιν, διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς καὶ ὑπεροχῆς ἐπὶ τῶν ξένων λαῶν.

Τοῦτο ἀληθῶς ἀποτελεῖ καὶ τὸ πραγματικὸν νόημα τοῦ ἰδεώδους τῆς Ὀλυμπίας, τῆς ὑπεροχῆς ἐναντι τῶν συνανθρώπων μας εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ σώματος, τῶν γραμμάτων, τῆς τέχνης, τῆς μουσικῆς καὶ γενικῶς πάσης πνευματικῆς ἐνασχολήσεως ὅχι μὲ ἀπατηλὰ μέσα, ἀλλὰ μὲ τοιαῦτα, τὰ ὅποια διακρίνονται διὰ τὸ ἀγωνιστικὸν ὕφος καὶ διέπονται ὑπὸ εὐγενοῦς ἀμίλλης. Μόνον οὕτω σχεπτόμενοι καὶ ἀποβλέποντες εἰς τὸ «ἄριστον» καὶ ὅχι ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὸ «καλόν», θὰ δυναθώμεν καὶ ἡμεῖς νὰ φθάσωμεν τὸ ἰδεώδες, τὸ ἐκ τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἐκπηγάσαν.

Σώμα - Ζωή - Θάνατος καὶ παντοδυναμία τοῦ Νοῦ

Τοῦ Ἴνδου φιλοσόφου ΓΙΟΓΚΑΝΑΝΤΑ

ΠΑΡΑΜΧΑΝΣΑ ΓΙΟΓΚΑΝΑΝΤΑ

Ἐγεννήθηκε στὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος (5 Ἰανουαρίου 1893) εἰς Γκορακπούρ τῶν Ἰνδίων. Ἰσπραγματικό του ὄνομα ἦταν Mukunda Lal Chosh. Μετετράπη δὲ εἰς Yogananda ὅταν κατετόχη εἰς τὸ ἀρχαῖο τάγμα τῶν μοναχῶν Swami τὸ 1914. Τὸ Paramhansa τοῦ τὸ ἀπένευμε ὁ Γκορού του τὸ 1935 ὡς Ὀρησκευτικὸν τίτλο.

Μαθητὴς τοῦ Sri Vekteswar, μετέφερε στὴν Δύση τὴν πανάρχαια Ἐπιστήμη τῆς Κρίγια Γιόγκα.

Μὲ μοναδικὰ ἐφόδια τὴν ζωηρὴ ἐπιθυμία του πρὸς πνευματικὴ τελείωση καὶ τὰ μυστικά τῆς Κρίγια Γιόγκα, ἐφθάσε τὸ 1920 στὴν Ἀμερικὴ. Ἐδῶσε διαλέξεις, μίλησε σὲ κολλέγια, ἑκατοντάδες λέσχες, ἐκκλησίες, καὶ ὁμάδες ἀνθρώπων κάθε κατηγορίας.

Ὁ Παραμχάνσα δὲν εἰδίδαζε μονον. Αὐτὴ ἢ ἴδια ἢ ζωὴ του ἔγινε γιὰ χιλιάδες ἀνθρώπους παράδειγμα ἐνός νέου τροποῦ ζωῆς «παροχής ὑπηρεσίας».

Τὸ φωτοβόλο μήνυμά του βρῆκε ἀπήχηση στὶς καρδιές χιλιάδων μαθητῶν του σ' ὀλοκληρον τὸν κόσμον.

«Ὁ θνητὸς ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀθανασία του, διὰ ὀρθῆς πράξεως, σοφίας, ἀφοσιώσεως κι ἀγάπης πρὸς τὸν Θεον».

Τὸ 1925, μὲ τὴ βοήθεια γενναίων φίλων καὶ μαθητῶν ἱδρυδὲ εἰς Λὸς Ἄντζελες τὸ Κέντρο

τῆς Ἀμερικῆς «Self Realization - Fellowship».

Στὰς 7 Μαρτίου 1952 ὁ Παραμχάνσα ἔκαμε ἐνωπιον ἑκατοντάδων φίλων mahasamadhi (ἐνσυνειδήτη ἐξοδο ὅπο τὸ σῶμα του).

Μεταξὺ τῶν ἔργων του εἶναι ἡ «Αὐτοβιογραφία ἐνός Γιόγκι», ποῦ ἔχει ἐκδοθῆ καὶ στα ἑλληνικά.

Τὸ σῶμα μας δὲν εἶναι παράγια σάρκινη θήκη μέσα στὴν ὁποία τὸ πουλὶ τῆς ζωῆς ἐγκυβίσταται γιὰ λίγο. Ἡ ζωὴ εἶναι ἐξ ὀλοκληροῦ ἀνεξαρτητὴ ἀπ' τὴ σάρκινη θήκη τοῦ σώματος. Ταυτιζομένη ὅμως πρὸς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ σώματος ὑποφέρει. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας ὁ ἀνθρώπος δέχεται ἐρεθισμοὺς συναποκομίζων τὰ ἀνάλογα συναισθήματα. Τὴν νύχτα ὅμως, ποῦ τὸ σῶμα κι ὁ Νοῦς ἀποσυνιδέονται, δὲν ὑπάρχει καμμιά αἴσθησις ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ βαθεῖα, πλήρη γαλήνη.

Ὁ ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ ζῆ στὸ σῶμα καὶ ταυτοχρόνως νὰ εἶναι ἐκτὸς αὐτοῦ. Ἄντ' αὐτοῦ υἰοθετεῖ τοὺς ὅρους τοῦ σώματος, σὰ νᾶταν δικοί του καὶ αὐτοπεριορίζει τὶς ἀπεριόριστες δυνατότητές του.

Ἐξασκηθῆτε λοιπὸν τάχιστα

εις νοητικόν διαχωρισμόν. Μὴν τροφοδοτεῖσθε ἀπὸ τοὺς ποικιλόμορφους ἐρεθισμούς. Μείνετε ἐλεύθερος ἀπὸ θάσανα καὶ δυστυχίες. Χρησιμοποιήστε τὰ ὄργανα τοῦ σώματος μὲ Σοφία, μὴν ταυτίζεσθε μ' αὐτὰ καὶ γίνεσθε δυστυχεῖς. Ὁ "Ἅγιος Φραγκίσκος ἀποκαλοῦσε τὸ σῶμα «ὁ ἀδελφός - ὑποζύγιον». Ἄρχιστε τὸ σχέδιον τῆς ἀπελευθερώσεως τώρα, κάθε ἀναβολὴ εἶναι μοιραία.

Εἶναι πραγματικὰ ὑπέροχον τὸ νὰ ζῆ κανεὶς μ' ἐλεύθερον Νοῦν, ὑπέροχον καὶ μεγαλειώδεις μαζύ, διότι οἱ δυνατότητες τοῦ Νοῦ δὲν ἔχουν κανένα περιορισμόν.

Κάποτε στὸ Μιλγουόκι τῆς Καλιφορνίας ἔδίδα μιὰ διάλεξη. Ἡ ζέστη ἦταν πραγματικὰ ἀφόρητη καὶ μετὰ ἀπὸ λίγο ὁ ἰδρώτας μου τύφλωνε τὰ μάτια. "Ἐφερα τὸ χέρι στὴν στήνη, γυρεύοντας τὸ μαντῆλι μου γιὰ νὰ σκουπίσω τὸν ἰδρώτα μου, ὅταν μετὰ λύπης μου συνειδητοποίησα ὅτι εἶχα ξεχάσει νὰ παρῶ μαντῆλι μαζί μου. Κάτι μοῦ εἶπε ἀπὸ μέσα μου. «Δὲν μπορεῖ νὰ συνεχίσῃς τὴν διάλεξη, ἂν δὲν σκουπιστῆς». Αὐτὸ κράτησε δευτερόλεπτα. "Ἐκλεισα τὰ μάτια καὶ τὸ ἀπεφάσισα. «Δὲν ὑπάρχει ζέστη». Δὲν ἔχω ἀνάγκη τὸ μαντῆλι μου». Ἀμέσως ἡ ἐντύπωση τῆς ζέστης χάθηκε καὶ ξανάνοιωσα ἡσυχος, καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ καὶ δροσερά. Κάντε κι ἐσεῖς τὸ ἴδιο καὶ θὰ διητε μόνον σας πόσο ἀλήθεια εἶναι ὅσα σὰς λέγω. Μπορεῖτε ν'

αὐξήσετε τὸν πόνο ἢ καὶ νὰ τὸν ἐλαττώσετε κατὰ θούλησιν.

*

"Ὅταν κάποιος ἀγαπημένος σας πεθάνῃ, ἀντὶ νὰ κλαῖτε σπαρακτικὰ, σκεφθῆτε μὲ ὀριμότητα καὶ δύναμι ὅτι πῆγε σὲ ἄλλο ἀνώτερον πεδίου καὶ ὅτι ὁ Κύριος γνωρίζει τί εἶναι καλύτερο γιὰ κείνον. Συνειδητοποιήστε ὅτι εἶναι ἐλεύθερος καὶ προσευχηθῆτε. Ἡ ἀγάπη σας καὶ ἡ καλὴ θέλησις ἄς γίνουν ἀγγελιαφόροι πού θὰ τὸν βοηθήσουν νὰ προχωρήσῃ στὸ καινούργιο μονοπάτι τῆς ζωῆς. Μιὰ τέτοια συμπεριφορὰ εἶναι πολὺ πρὸς χρήσιμη, πιστέψτε με. Μὴν γίνεσθε ἐγωῖσταί. Ἡ ὑπερβολικὴ θλίψις σας τὸν ἐμποδίζει νὰ προχωρήσῃ καὶ κρατᾷ δέσμια τῆ ψυχῆ του σὲ πρόσγεια ἐπίπεδα. Εὐχηθῆτε του εὐρήνη κι ἐλευθερία, καὶ ἀντὶ νὰ κλαῖτε, βοηθήστε τον νὰ ἀνυψωθῆ.

Οἱ ἄνθρωποι συνήθως κατατάσσονται σὲ δύο κατηγορίες. Σ' αὐτοὺς πού κατ' ἐξακολούθησιν θρηνοῦν καὶ ὀδύρονται γιὰ τὸ κακὸ τοῦ κόσμου καὶ σ' ἐκείνους πού ξέρουν καὶ χαμογελοῦν πρὸς κάθε δυσκολία τῆς ζωῆς, καὶ παραμένουν πάντα θετικοὶ στὴ σκέψη τους. Καὶ φθάνει ν' ἀναρωτιέται κανεὶς: Γιατί οἱ ἄνθρωποι νὰ παίρνουν στὰ σοβαρὰ τὸ κάθε τι;

Πόσο πρὸ θαυμάσιος θᾶταν ὁ κόσμος, ἐὰν ὁ καθένας μας ἦταν ἐναρμονισμένος καὶ θετικῶ-

τερος! Μέσα στην ζούγκλα του πολιτισμού, μέσα στο άγχος της μοντέρνας και μηχανικής ζωής εύρίσκεται η Δοκιμασία. "Ό,τι κάνεις, ό,τι δώσεις, αυτό έρχεται πίσω σου και θα σ' άκολουθή για πάντα.

Μισείς; Θα μισηθής.

'Αγαπās; 'Αγάπη θα βρίσκης παντού.

'Η σκέψις σου είναι άρνητική και δυσαρμονική;

Δυσαρμονία προσκομίζεις και για τον έαυτό σου. Κι επί τέλους, γιατί όλα αυτά;

Γιατί μισείς; Γιατί φθονείς, γιατί είσαι θυμωμένος, Δέν μπορείς, άντι γι' όλα αυτά, ν' αγαπās;

Σύνελθε γρήγορα. 'Αντιμετώπισε σωστά τὰ πράγματα και βιάσου ν' άπαλλαγής από κάθε δυσαρμονία. Κάνε έναν περίπατο, ή μέτρησε μέχρι τὰ είκοσι, ή σκέψου κάτι εύχάριστο. "Όταν είσαι έν δυσαρμονία, ή θυμωμένος, τὸ μυαλό σου ύπερθερμαίνεται, οί θαλασίδες της καρδιάς σου ύποφέρουν, ό όργανισμός σου όλόκληρος νεκρώνεται. Νοιώσε ροή, αγαθότητα, ειρήνη. Αυτά είναι οί ιδιότητες του Κυρίου μας, αυτά είναι ή ούσία μας.

'Αφομοιώσου πρὸς αὐτὸν και τότε τίποτε δέν θα μπορέση νά σ' ένοχλήση ποτέ πιά.

*

Σέ τελευταία άνάλυση όλα έχουν την εκκίνηση από τον Νοῦν.

'Η άμαρτία είναι δημιούρ-

γημα του Νοῦ; τὸ κακό, ή άδικία. 'Ο άγνός τον Νοῦν, τὰ βλέπει όλα γύρω του άγνά. 'Ο κακός βλέπει γύρω του μόνον κακό. Τὰ μικρά παιδιά είναι άγνά, διότι ό Νοῦς είναι άκόμη ξεγυμνωμένος από συναισθήματα κακίας και άμαρτήματος. "Ένα άπειθάρχητο μυαλό δέν προκαλεί τίποτε άλλο παρά βλάβη και δυσαρμονία στη ζωή μας. Είναι ό μοναδικός ύπαίτιος κάθε πολέμου, καταστροφής, άδικίας.

Και τί ειρωνία! 'Ο Κύριος έβγαλε τον άνθρωπο μέσα σ' αυτήν την αισθητήρια φόρμα για νά ζήση σαν μιá επιβλέπουσα ψυχή και νά μπορή ν' άπολαμβάνη την άέναη κίνηση της δημιουργίας του. Δέν του επέβαλε νά ταυτισθή μ' αυτή. Τὸ σχέδιό του για τον άνθρωπο ήταν εύτυχία, χαρά κι άπόλαυσις. 'Η πτώσις είναι έπιλογή του ανθρώπου, δέν του έπεβλήθη, δέν του δόθηκε σαν καμμία τιμωρία.

'Εγερθήτε λοιπόν άνθρωποι. 'Η θέσις σας είναι υπεράνω του χοροῦ της ζωής και του θανάτου. 'Η άλλαγή, ή αστάθεια, ή μεταβλητικότητα δέν πρέπει πλέον νά σας έγγίζουν, έτσι μόνον θα μπορέσετε ν' άνιχνεύσετε τὸ Σ η μ ε ἰ ο ν ὅ π ο υ ε ἶ ν α ι ἔ ν θ ρ ο ν ι σ μ ἔ ν ο ς ὁ Κ Ὑ ρ ἰ ο ς, ή ο ὐ σ ἰ α σ α ς.

*

'Ο νοῦς είναι τὸ μέγα θαῦμα, τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων, έξ

όλων όσα ό Κύριος έδημιούργησε. "Αν και κανέναν μας δέν μπορεί νά δη, νά διεισδύση μέσα στό μυστηριακό δαίδαλο τής λειτουργίας του νοϋ, έν τούτοις ό καθείς μας τό διαισθάνεται ότι όλόκληρος παντοδυναμία θρίσκειται έκει μέσα.

Αυτό γίνεται περισσότερο καταληπτόν, όταν κανείς άποφασίση νά ζητήση, και άπειθυνθή έκει για πνευματική ένίσχυσι και δύναμη. "Όπως π.χ. άν κάποιος θελήση νά γίνη άκροβάτης, δέν έχει παρά ν' αναμιχθή μ' άκροβάτες. "Αν πάλι άποζητή σοβαρή μελέτη και σοφία οί πιο κατάλληλοι για προσφορά είναι οί ισχυροί τής σκέψης, οί σοφοί.

Μείνετε λοιπόν μακριά άπ' άσκοπες και φλύαρες συντροφίες, από πρόσωπα που οί επιδράσεις τους παραλύουν τή θέληση και τό μυαλό σας.

Σιωπή και περισυλλογή είναι τά μυστικά τής έπιτυχίας. Σ' αυτή τήν μοντέρνα έποχή τής δραστηριότητος χωρίς ιδεώδη, ό μόνος τρόπος άπαλλαγής σας από τήν άλυσίδα των άτέλειωτων άπαιτήσεων και έπιθυμιών, είναι ή περισυλλογή.

Τό βασίλειον του πεπρωμένου σας και ό δημιουργός του είσθε σεις, ό έαυτός σας. Γίνε-

τε από μέσα σας ένας άγγελος. Είναι τό πιο εύκολο πράγμα, και είναι κατορθωτό. Κάθε φορά που αισθάνεσθε τόν θυμό γιγαντωμένο, ή κάθε άλλη, άρνητική δραστηριότητα έτοιμη νά έκδηλωθή, έπαναλαμβάνετε σιωπηλά και με πίστη: «Είμαι τό πιο ειρηνικό παιδί του Θεου». «Είμαι αυτό, αυτό που σκέπτομαι ότι είμαι». Αρχίστε, δοκιμάζοντας τήν δύναμη του νοϋ σε μικρά πράγματα. Σιγά - σιγά ή θέλησις θα ένδυναμωθή και τότε δοκιμάστε τήν για ύψηλότερους στόχους κι επιδιώξεις. Η δύναμις προς έπίτευξη κάθε έπιτυχίας, θρίσκειται στό νοϋ. Δέν υπάρχει όριον έκει όπου υπάρχει ένδυναμωμένη θέλησις, έκει όπου υπάρχει πίστις.

Ζητήστε λοιπόν κι έσείς πνευματική αύξηση. Επιμείνετε κι ό φωτισμός θάρρη.

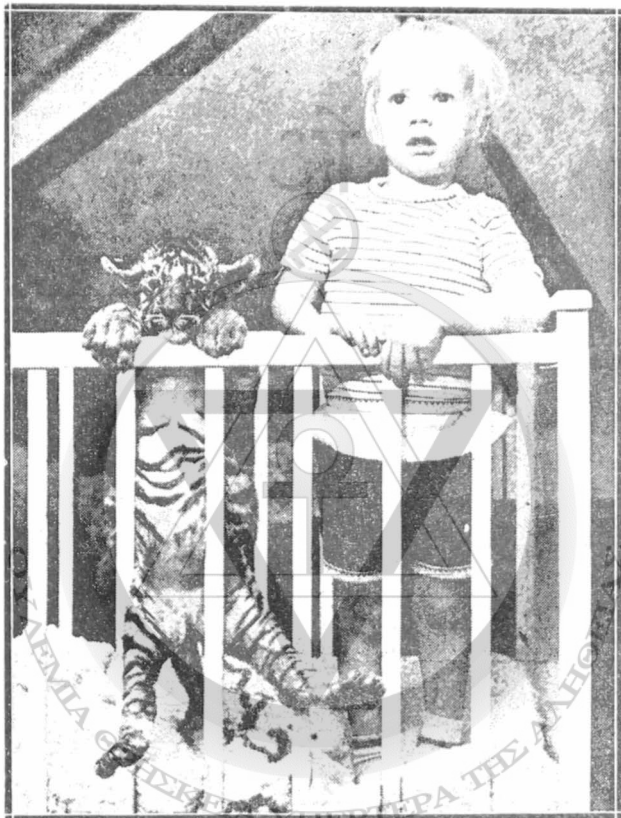
Μην μένετε μια άβόηθητη άποτυχία, μια άρνητική έστία έκδηλώσεων.

Μπορείτε κι έσείς νά έλέγετε τό πεπρωμένο σας άν μάθετε κι αλλάξετε τόν τρόπον του σκέπτεσθε.

Γίνετε θετικοί πομποί, φωτεινοί φάροι μέσα στον χώρο όπου εύρίσκεσθε, οί βοηθοί όλου κλήρου του γήινου πεδίου.

ΤΟ ΕΤΗΣΙΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ
 ΤΟΥ «ΓΑΙΣΟΥ»
 ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Τρείς σκόμνοι βασιλικής τιγρεως της Βεγγαλης, γεννηθέντες εις τόν Ζωολογικόν Κήπον του Μαντσεστέρ, έγκατελιφθησαν υπό της μητέρας των, ως συμβαίνει συχνά δια τα αγριμια τα όποια γεννώνται εν αιχμαλωσία. Κατόπιν τούτου, ή διεύθυνσις του Ζωολογικού Κήπου ανέθεσε την άνατροφήν των εις ένα έπιστατην του ίδρύματος, εις την οικίαν του όποιου τα τρία τιγρακια περιφέρονται έλευθερα, δίκην οικιακών ζώων, και παίζουν με τά παιδάκια του σπιτιού! Άνωτέρω, εν από τά τιγράκια παίζει, εις τα καγκέλλα της κλινής του ήλικίας δύο έτών μικροτέρου υιού του οικοδεσποτου! . . *

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τὸ σκυλόχορτο

Ὑπὸ FRANK SISK

ΕΓΩ ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ φλύαρος σκύλος. Δὲν ὀλολύζω πρὸς τὸ φεγγάρι, δὲν γαυγίζω τὴν σκιά μου. Δὲν καταδιώκω τὰ κινούμενα ὀχήματα, γαυγίζοντας ἀνόητα καὶ προσπαθώντας νὰ δαγκάσω τὰ λάστιχα. Σὲ σύγκρισι μὲ τὰ ἄλλα σκυλιά, ὑπερβαίνω ἄρκετὰ τὸν μέσον ὄρο. Ἐὰν ρωτήσετε τὸν μικρὸ μου φίλο, τὸν Τζέφφρυ, θὰ σᾶς τὸ ἐπιβεβαιώσῃ.

Ὑπάρχουν μερικοί, στὴν Λέσχη Κυνοφιλίας, ποὺ μὲ κυττάζουν ἀφ' ὕψηλοῦ, ἐπεὶ δὲν μπορῶ νὰ παρουσιάσω τὸν ἀκριβῆ κατάλογο τῶν προγόνων μου. Ἡ μητέρα μου, ὅπως θυμοῦμαι καλά, ἦταν ἓνα χαριτωμένο κρᾶμα ἀπὸ διάφορες ράτσες, καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι ἀνέφερε μιὰ φορὰ τοῦλάχιστον, ὅτι ὁ πατέρας μου ἦταν Ἴρλανδέζης. Ποιὸς μπορεῖ, ὅμως, νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς ποιούς συναναστρέφονται αὐτὲς οἱ κυρίες;

Μόλις εἶχα πάψει νὰ βυζαίνω, ὅταν, μιὰ μέρα, ἔφυγα ἀπὸ τὸ σπίτι γιὰ νὰ κυνηγήσω λιγάκι, καὶ ὕστερα δὲν μπόρεσα νὰ ξαναβρῶ τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Ἀπὸ τὴν στιγμή ἐκείνη, εἶμαι ἓνας σκύλος αὐτεξούσιος.

Στὴν ἀρχή, τὸ εὔρισκα λίγο σκληρό. Πολλὲς φορές ἔτυχε νὰ κοιμηθῶ σὲ κάποιον δρομάκο, μὲ ἄδεια τὴν κοιλιά, ἀλλὰ μεγαλώνοντας ἔγινα πιὸ πονηρὸς καὶ ἔμαθα νὰ τὰ βγάζω πέρα' πότε τὸ κόκκαλο ἑνὸς ἄλλου σκύλου, πότε τὸ πιάτο μὲ γάλα μιᾶς γάτας, συχνὰ ἓνας σκουπιδοτενεκὲς καλῆς ποιότητος, καὶ ἐνίοτε πράγματα προωρισμένα ἀποκλειστικῶς γιὰ τὰ πουλιά, ἐχόρταν τὴν πείνα μου. Κι' ὅσο γιὰ τὴν στέγην — κάποιον ἐγκαταλειμμένο αὐτοκίνητο, ἓνα ἄχρηστο ὑπόστεγο, μιὰ ἀναποδογυρισμένη κάσσα . . .

Δὲν ντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω, ὅτι εἶμαι ἓνας ἀλήτης.

Ὡστόσο, σήμερα μένω μᾶλλον μονίως, σ' ἓνα προάστιο. Μοῦ ἀρέσει, γιὰ δυὸ λόγους: Ὑπάρχει ἐδῶ ἄφθονο σκυλόχορτο καὶ ὑπάρχει καὶ ὁ μικρὸς μου φίλος, ὁ Τζέφφρυ.

Ἄς μιλήσω πρῶτα γιὰ τὸν Τζέφφρυ. Εἶναι ἓνα δίποδο, ποὺ ἔχει τὴν ἴδια περίπου ἡλικία μὲ μένα, δηλαδή, πέντε καλοκαίρια, ἀλλὰ ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλα τὰ δίποδα, ἀργεῖ πάρα πολὺ νὰ μεγαλώσῃ. Δὲν ἔχει φθάσει ἀκόμη οὔτε τὸ μισὸ μπόϊ τοῦ πατέρα του καὶ τῆς μητέρας του. Τρίχες —κιτρινωπές— ἔχει μόνον στὸ κεφάλι του, πουθενὰ ἄλλου. Οἱ σιαγόνες του ἔχουν μικρούτσι-

κα δοντάκια. "Όταν, όμως, θάξη τὰ χέρια του στην ράχι μου, γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει μεγαλειότερη ἀπόλαυσι.

"Υπάρχουν μερικά φαγητά, ὅπως τὸ βωδινοῦ συκῶτι, πού δὲν ἀρέσουν στὸν Τζέφφρυ. Φυσικά, ἐπωφελοῦμαι ἐγὼ ἀπὸ τὶς λιχουδιές αὐτές, κρυφὰ θέβαινα, ὅταν ἡ ὑπέρτρια, πού λέγεται Μῶδ, δὲν κυττάζει. Αὐτὴ ἢ συνεννόησις ἐδημιούργησε στὴν ἀρχὴ τὴν φιλία μου μετὸν Τζέφφρυ.

Δὲν τοῦ ἀνήκω, φυσικά. "Όπως εἶπα ἤδη, ἐγὼ εἶμαι αὐτεξούσιος. Ἐδῶ καὶ μερικοὺς μῆνες, ὅμως, ἄρχισα νὰ μένω στὸ μέρος αὐτό. Κοιμοῦμαι μέσα σ' ἕνα κιόσκι, ὅπως τὸ λὲν τὰ δίποδα. Κανείς δὲν με ἐνοχλεῖ. Πηγαίνω ὅπου θέλω, κατὰ τὸ κέφι μου.

"Ὁ Τζέφφρυ με φωνάζει Μοῦργο, ὁ πατέρας του, Φίλο. «Νὰ ὁ Φίλος σου», λέγει στὸν γιό του, ὅταν ἐμφανίζωμαι. Εἶμαι θέβαινος ὅτι με συμπαθεῖ. Ποτέ μου δὲν εἶχα ἐπίσημο ὄνομα, ὅπως πολλοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ εἶδους μου, ἀλλὰ μερικές φορές σκέπτομαι ὅτι θὰ μοῦ ἄρεσε νὰ με λὲν Ἀμβρόσιο. Μὴ με ρωτήσετε γιὰτί.

"Ἐν πάσῃ περιπτώσει, περνῶ ὡραῖα ἐδῶ, μετὴν συντροφιά τοῦ Τζέφφρυ, καὶ μετὴν τις λιχουδιές πού μοῦ πασσάρει λαθραῖα ἀπὸ τὸ πιάτο του, καὶ μετὴν τὴν δροσιά πού θρίσκω στὸ κιόσκι, ἰδίως τώρα πού ἐπικρατεῦν τὰ κυνικά καύματα, ὅπως ἄκουσα. Ἐπίσης, στὸ θάθος τοῦ μεγάλου κήπου, ὑπάρχουν πολλὰ σκυλόχορτα καὶ τριφύλλια. "Όσες φορές δὲν ἔχω κέφια, πηγαίνω καὶ μασσῶ μερικά, καὶ ἀμέσως νοιώθω ἐξαιρετικὴ διάθεσι. Γίνομαι πὸ ξύπνιος, καὶ μπορῶ πολὺ καλλίτερα νὰ καταλαβαίνω τὰ ἀλαμπουρνέζικα, πού λέγουν μεταξύ τους τὰ δίποδα. Μετὰ ἄλλα λόγια, τὸ σκυλόχορτο μοῦ κάνει ἐμένα, ὅτι κάνει καὶ τὸ ποτό στὸ μυαλό τοῦ πατέρα τοῦ Τζέφφρυ.

Θὰ ἐκαταλάβατε καὶ σεῖς ὅτι τώρα περνῶ πολὺ καλλίτερα παρὰ ποτέ. Αὐτὸ σκεπτόμουν μετὰ ἀγαλλίασι χθὲς τὸ πρωτὶ, ὅταν ὁ Τζέφφρυ ἐβγήκε ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα. Μετὰ ἐφώνησε καὶ ἔτρεξα κοντὰ του. Ἐκάναμε τὸν γύρο τοῦ οπιτιοῦ, γιὰ νὰ μὴ μᾶς διῆ ἡ Μῶδ, κι' ἔπειτα ὁ μικρὸς μετὰ φίλος ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ πανταλονιοῦ του τρία μικρὰ λουκάνικα. Ἦταν νοστιμώτατα.

"Ἐπειτα, ἐκάναμε αὐτὸ πού κάνομε συχνά: "Ἐναν περίπατο στὸν ἤσυχο δρόμο, μπροστὰ σὲ ἄλλα μεγάλα σπίτια, πού θρίσκονται μακρὰ, μέσα σὲ μεγάλους κήπους, πίσω ἀπὸ κιγκλιδώματα θαμμένα ἄσπρα ἢ χονδρούς τοίχους ἀπὸ τοῦθλα. Ἐπήγαμε ἕως τὴν γωνία, περίπου δύο χιλιάδες θήματα, κι' ἔπειτα ἐκάναμε μεταβολή, γιὰ νὰ συμμορφωθοῦμε πρὸς τὶς ὁδηγίες πού ἐπαναλαμβάνει ἀδιάκοπα ἡ μητέρα τοῦ Τζέφφρυ: Νὰ μὴ διασχίζωμε ποτέ τὸν δρόμο. Τὴν στιγμὴ ἐκείνη, ἕνα παλῆδ αὐτοκίνητο ἐπλησίασε τὸ πεζοδρόμιο καὶ ἐσταμάτησε δίπλα μας. "Ἐνα δίποδο ἔσκυψε ἐπάνω στὸ μπροστινὸ κάθισμα καὶ εἶπε:

— Καλημέρα, μικρέ. Μετὰ θυμᾶσαι;

— «Ναί», εἶπεν ὁ Τζέφφρυ.

— Ποιός εἶμαι;

— «Εἶσαι ὁ Κάρλ», εἶπε ὁ Τζέφφρυ. «Ἐσὺ ὠδηγοῦσες τὴν Ρόλλς τοῦ μπαμπᾶ».

Ἐθυμόμουν κι' ἐγὼ τὸν Κάρλ. Ὅταν εἶχα ἐγκατασταθῆ στὸ κιόσκι, αὐτὸς ὠδηγοῦσε μόνο τὸ μεγάλο αὐτοκίνητο. Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς ἑβδομάδες, ἔγινεν ἄφαντος, καὶ ἓνα κοντὸ δίποδο μελαχροινὸ, ἐπῆρε τὴν θέσι του.

— Εἶσαι τυχερός, μικρέ, εἶπε ὁ Κάρλ. Ἄνέβα νὰ σὲ πάω στὸ σπίτι.

— Κάνω περίπατο μὲ τὸν Μοῦργο, εἶπεν ὁ Τζέφφρυ.

— Ἄφησε τὸν σκύλο, εἶπεν ὁ Κάρλ μὲ ἓνα τρόπο, ποῦ δὲν μοῦ ἄρесе καθόλου. Ἄνέβα στὸ αὐτοκίνητο, καὶ θὰ σοῦ πάρω καὶ καραμέλλες.

— Μὰ δὲν πρέπει, εἶπεν ὁ Τζέφφρυ.

— Μπα, τί πειράζει; εἶπεν ὁ Κάρλ ἀνοίγοντας ξαφνικὰ τὴν πόρτα καὶ πιάνοντας τὸν Τζέφφρυ ἀπὸ τὸ χέρι.

Ἐγὼ ὠρμησα δείχνοντας τὰ δόντια, ἀλλὰ ὁ Κάρλ μοῦ ἔδωσε στὰ πλευρὰ μιὰ κλωτσιά, πού μὲ ἐπόνεσε πολὺ. Προτοῦ προλάβω νὰ ὀρμήσω πάλι, ἡ πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου ἔκλεισε δυνατὰ καὶ τὸ αὐτοκίνητο ἔφυγε, παίρνοντας τὸν μικρὸ σύντροφό μου. Ἐτρεξα ἀπὸ πίσω, παρὰ τὴν ζέστη, ἀλλὰ στὸ τέλος κουράσθηκα, καὶ τὸ αὐτοκίνητο χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια καὶ ἀπὸ τὰ ρουθούνια μου.

Μόλις ξαναβρῆκα τὴν κανονικὴ ἀναπνοή μου, ἐπέστρεψα στὸ κιόσκι κι' ἐπῆρα ἓναν ὑπνάκο. Μὲ ἐξύπνησε ἡ φωνὴ τῆς Μῶδ, ποῦ ἐκαλοῦσε τὸν Τζέφφρυ. Ἐτρεξα στὸ μέρος ποῦ ἦταν τὰ σκυλόχορτα, καὶ ἐμάσησα ἀρκετὰ. Ἀμέσως ἔνοιωσα πιὸ δυνατὸς καὶ ζύπνιος.

Τότε ἐβγήκε καὶ ἡ μητέρα τοῦ Τζέφφρυ καὶ ἄρχισε νὰ τὸν καλῆ. Τὸ μεσημέρι, ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τοῦ φίλου μου ἔφυγαν μὲ ἓνα μικρὸ αὐτοκίνητο καὶ ἐξερεύνησαν τὰ περίχωρα. Ἐγὼ ἔτρεχα ἀπὸ πίσω τους, καὶ ἐγαύγισα τὸ ὄνομα τοῦ Κάρλ ἕξι ἢ ἑπτὰ φορές.

— Μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ Φίλος προσπαθεῖ νὰ μᾶς πῆ κάτι, εἶπεν ὁ πατέρας. Ποτὲ δὲν τὸν ἄκουσα νὰ γαυγίζῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

— Τὸν ἄρπαξε ὁ Κάρλ, ἐγαύγισα.

— Τί κρίμα, ποῦ δὲν ξέρει νὰ μιλάῃ, εἶπεν ἡ μητέρα.

— Μιλᾶω, ἐγαύγισα.

— Πρέπει νὰ εἰδοποιήσωμε τὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ πατέρας.

— Ναι, εἶπεν ἡ μητέρα, καὶ ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι.

Αὐτὴ εἶναι ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὰ δίποδα καὶ τὰ τετράποδα. Ἐμεῖς καταλαβαίνομε τί λένε, ἐκεῖνα ὅμως δὲν μᾶς καταλαβαίνουν. Αὐτὸ μπερδεύει πολὺ τὰ πράγματα τῆς ζωῆς, καὶ γιὰ τὶς δύο πλευρὲς.

Ἐγὼ ἔκανα, πάντως, ὅπως συνηθίζω, τὸν γῦρο τοῦ σπιτιοῦ, ὥσπου νὰ θρῶ ἓνα δωμάτιο, στὸ ὁποῖο ἀκούονταν ὁμιλίες. Ἔβαλα τὰ μπροστινὰ πόδια στὸ περβάζι τοῦ παραθύρου, γιὰ νὰ ἀκούω μέσα ἀπὸ τὰ παντζούρια.

— Μήπως ξέρεις τὸν ἀριθμὸ τηλεφώνου τῆς Ἀστυνομίας, ἀγάπη μου; , ἐρωτοῦσεν ὁ πατέρας.

— Ὅχι. Ζήτησε τὸ κέντρο, καὶ πὲς νὰ σὲ συνδέσουν ἀμέσως. Τὴν ἴδια στιγμή, τὸ τηλέφωνο ἄρχισε νὰ κτυπᾷ.

— Ἐμπρός, εἶπεν ὁ πατέρας. Ναι, ὁ ἴδιος . . . Ποιὸς στὸ τηλέφωνο; . . . Πενήντα χιλιάδες! . . . Σὲ χαρτονομίσματα τῶν δέκα δολλαρίων . . . Καλά, ἐκατάλαθα . . . Χωρὶς σημάδια, βέβαια. Μπορεῖτε νὰ ἐπαναλάβετε τὶς ὁδηγίεις;

Ἀφοῦ ἔμεινε ἀκούοντας ἐπὶ μερικὲς στιγμὲς, ὁ πατέρας τοῦ Τζέφφρυ εἶπε πάλι: Μάλιστα ἔχετε τὸν λόγο μου. Δὲν θὰ εἰδοποιηθῆ ἡ Ἀστυνομία. . . Μπορῶ νὰ μιλήσω τώρα στὸν μικρό;

— Ἀχ, Θεέ μου, τὸ παιδί μας!, εἶπεν ἡ μητέρα τοῦ Τζέφφρυ, καὶ ἄρχισε νὰ κλαίη.

— Καλά, ὑποσχεθῆτε μου τότε, ὅτι δὲ θὰ τοῦ κάνετε κακό.

Ὁ πατέρας τοῦ Τζέφφρυ ἔκλεισε τὸ τηλέφωνο καὶ εἶπε:

— Μᾶς τὸν ἄρπαξαν!

— Ἀχ, τὸ παιδάκι μας!, εἶπεν ἡ μητέρα κλαίοντα. Ποιὸ τέρας μπόρεσε νὰ τὸ κάνη αὐτό!

— Ἡ φωνὴ του ἦταν πνιγμένη, ἀλλὰ μοῦ ἐφάνηκε σὰν γνωστή, εἶπεν ὁ πατέρας.

— Εἶναι ὁ Κάρλ, ἐγαύγισα ἐγώ. Αὐτὸς ὁ παληάνθρωπος, ποὺ δίνει κλωτσιὲς στὰ σκυλιά.

Ἄλλὰ δὲν μὲ ἐπρόσεξαν, οὔτε ὁ ἓνας, οὔτε ὁ ἄλλος.

— Πρέπει νὰ φύγω, εἶπεν ὁ πατέρας.

— Θὰ ἔλθω μαζί σου, εἶπε ἡ μητέρα.

— Καλλίτερα νὰ μείνης ἐδῶ, μήπως γίνη καὶ ἄλλο τηλεφώνημα. Ἄλλὰ νὰ μὴ πῆς λέξι οὔτε στὴν Μῶδ, οὔτε σὲ κανέναν ἄλλο. Ἐγὼ θὰ ἔχω πάρει τὰ χρήματα σὲ μιὰ ὥρα περίπου. Θὰ πρέπει νὰ τὰ ἀφήσω μέσα σ' ἓνα τηλεφωνικὸ θάλαμο, κοντὰ στὴν ἔξοδο ἀριθ. 70 τοῦ αὐτοκινητοδρόμου Κοννέκτικατ, σὶς ἑξι ἀκριβῶς. Ἐλπίζω νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Τζέφφ, προτοῦ νυκτώσῃ . . .

Ἐπὶ ὅσους ἀπὸ τὸ λίγο, ὁ πατέρας ἔφυγεν ὀλοταχῶς μὲ τὸ αὐτοκινητάκι του.

Ἐγὼ αἰσθανόμουν μεγάλη θλίψη. Ἐπῆγα πάλι στὸ μέρος μὲ τὰ σκυλόχορτα. Συνήθως μασσῶ τὰ φύλλα τους. Ἄλλὰ τώρα, ἡ

περίστασις ήταν άσυνήθιστη. "Εφασα και εύρηκα μερικά χόρτα με χονδρά στελέχη, τὰ έκοψα με τὰ δόντια μου και τὰ έμάσσησα. Είχαν άφθονο χυμό, σάν γάλα.

Σχεδόν άμέσως, ήλθε στο μνημονικό μου ή δυνατή μυρωδιά της άμμουδιάς. Μου φαινόταν ότι έμύριζα φύκια, άδεια κοχύλια, ψόφια ψάρια, τόσο δυνατά, ώστε έκύτταζα γύρω μου και άπορούσα που δέν έβλεπα μιá μεγάλη έκτασι με άλμυρό νερό.

Στήν αρχή, ή ανάμνησις αυτή δέν είχε σημασία... "Επειτα, όπως συμβαίνει συχνά σ' έμάς που τρώμε σκυλόχορτο, έθυμήθηκα ένα μέρος και μιá ώρα. Τό μέρος ήταν τό τέρμα του δρόμου. Ή ώρα, πριν από τό μεσημέρι: Είχα μυρίσει άμμουδιά στά λάστιχα του αυτοκινήτου του Κάριλ.

Μά την πίστι μου, είπα, έχω μιá πρώτης τάξεως ένδειξι. Έμπρός, με την μύτη!

"Εφυγα άμέσως από τὰ μέρη αυτά προς την θάλασσα. Προτου περάσει μιá ώρα, έννοιωσα ένα άεράκι, που έμύριζε άορίστως άλμυρό νερό. "Υστερα από δέκα λεπτά, έφθασα σ' ένα άμμόλοφο και άκουα τις κραυγές των γλάρων.

"Υπάρχουν πάρα πολλά πράγματα για έξερεύησι, σε μιá άκτι, και δέν έπρεπε νά χάσω πολύτιμο χρόνο...

"Εχω περάσει ένα όλόκληρο καλοκαίρι, παρακολουθώντας τις παλίρροιες και χορταίνοντας με ψάρια, καθούρια και στρείδια. Τό έν γνώριζα καλά τό μέρος εκείνο. "Αρχισα την άναζήτησι, προς την αντίθετη κατεύθυνσι του ήλιου. Είχα πίσω μου τις ναυτικές λέσχες και ιδιωτικές άμμουδιές. Προς τὰ εμπρός έθυμόμουν, ότι ύπήρχαν έλώδεις έκτάσεις, που τις διέτρεχαν ρυάκια, και που και που παλαιά σπίτια επάνω σε έτοιμόρροπους πασσάλους. Τέτοιο τοπίο άκριβώς είχα μυρισθί στά λάστιχα του αυτοκινήτου.

Τό άπόγευμα ήταν πολύ ζεστό και έκρατούσε πολύ. Τό λίγο νερό που εύρισκα για νά πιω ήταν γλυφό. Έκολύμπησα λίγο για νά δροσισθώ, αλλά έπροχωρούσα πάντα προς τὰ άνατολικά. "Από τό φώς της ήμέρας, που λιγόστευε, έκαταλάβαινα, ότι είχε περάσει ή μέση του άπογεύματος, αλλά δέν είχα άνακαλύψει ακόμη την μυρωδιά που άναζητούσα. "Ετρόμαξα ένα κοπάδι πάπιες, περνώντας μέσα από μιá καλαμιá. "Ενας ρυπαρός άσπρος γάτος μέσα σε μιá χαλασμένη θαρκούλα, άγρίεψε και καμπούριασε με σηκωμένες τις τρίχες του, και με έφτυσε κατάμουτρα, αλλά δέν συνήντησα κανέναν αντιπρόσωπο του είδους μου.

Είχα πολύν καιρό νά περάσω ένα άπόγευμα τόσο κουραστικό. Μόνο ή άγάπη μου για τόν Τζέφφρυ με έκαμνε νά επιμένω. Την στιγμη που είχα άποκάμει και έτοιμαζόμουν νά κουλουρια-

σθῶ σ' ἓνα δροσερὸ μέρος γιὰ νὰ πάρω ἓναν ὑπνάκο, οἱ κόποι μου ἀνταμείφθηκαν: "Άκουσα ἓνα γνώριμο θόρυβο.

Ἄνέβηκα σὲ μιὰ ἀμμώδη πλαγιὰ γιὰ νὰ θλέπω καλλίτερα τὰ γύρω. Ἐκύταξα πρὸς τὰ βορεινὰ, μὲ τεντωμένα τὰ αὐτιά καὶ τὰ ρουθούνια. Σὲ λίγο εἶδα τὸ αὐτοκίνητο νὰ ξεπροβάλλη πίσω ἀπὸ ἓναν ἀμμόλοφο. Ὁ Κάρλ ἦταν στὸ τιμόνι. Ἐπροχωροῦσε ἀργά, σ' ἓναν ἀνώμαλο δρόμο, στενὸ σὰν πεζοδρόμιο, καὶ ὁ Τζέφφρυ δὲν ἦταν μαζί του. Τρύλαχιστον, ἐγὼ δὲν τὸν ἔβλεπα. Σὲ λίγο, τὸ αὐτοκίνητο ἐχάσθηκε πίσω ἀπὸ ἓναν ἄλλο λόφο, ἀναζητώντας, προφανῶς, ἓνα καλλίτερο δρόμο.

"Άρχισα ἀμέσως τὴν ἀναγνώρισι τοῦ ἐδάφους. Δὲν ἀργησα νὰ ἀνακαλύψω τὴν μυρωδιὰ τοῦ Τζέφφρυ. Ἀκολούθησα τὰ ἴχνη της ὡς ἓνα παλιὸ ὑπόστεγο γιὰ σκάφη, ἀπὸ χονδρὰ σανίδια, πού ἔκλινε πρὸς μιὰ πλευρά, σὰν νὰ ἦταν ἔτοιμο νὰ καταρρεύσῃ. Τὰ δύο τρίτα τοῦ ὑποστέγου ἦσαν στὴν ἀμμουδιά, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπο εὐρισκόταν ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσα, στηριγμένο σὲ βράχους, σὰν σύλους. Τὸ ἐπλησίασα ἀπὸ τὴν στεγνὴ πλευρά του. Ἐνα καινούργιο δικτυωτὸ ὠδηγοῦσε ἀπὸ τὸν σκαμμένο δρόμο σ' ἓνα σάπιο ξύλινο γεφυράκι, πού κατέληγε σὲ μιὰ δίφυλλη πόρτα, ἀχρωμάτιστη, κλεισμένη μὲ ἓνα ὀλοκαίνουργο λουκέτο.

Ἐρεύνησα τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ κτίσματος. Οἱ τοῖχοι ἀποτελοῦνταν ἀπὸ σαρακοφαγωμένα σανίδια, καὶ σὲ μερικὰ σημεία ὑπῆρχαν τρυπες, στίς ὁποῖες μόλις ἐχωροῦσε ἡ μουσοῦδα μου. Ἐχώσα τὴν μύτη μου σὲ μιὰ ἀπὸ αὐτές. Ὁ Τζέφφρυ ἦταν ἐκεῖ, πραγματικά, ἀλλὰ μόλις τὸν διέκρινα μέσα στὸ σκοτάδι.

Τελικῶς, ἐγαύγισα δυὸ φορές:

— Τζέφφ. . . Τζέφφ. . .

— Μοῦργο, ἦλθες!, εἶπε ἡ φωνούλα του, ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ὑποστέγου.

— Ναί, ἀπήντησα.

— Πεινῶ, εἶπε μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή. Θέλω τὴν μαμά μου.

— Μὴν ἀνησυχεῖς, εἶπα, χωρὶς πολλὴ πεποίθησι. Θὰ σοῦ τὴν φέρω σὲ λίγο.

Τότε, ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Ἐπῆγα ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, στὴν δυτικὴ πλευρὰ τοῦ κτίσματος. Ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχαν ἀνοίγματα, ἀλλὰ μόνο μικρὲς τρυπες, ἀπὸ τοὺς ρόζους τοῦ ξύλου. Ἐπεσα στὸ νερό, ἀπομακρύνθηκα λίγο κολυμπώντας καὶ ἐκύτταξα ψηλά. Στὴν πλευρὰ του πού ἔβλεπε τὴν θάλασσα, τὸ ὑπόστεγο εἶχε μιὰ ἀνατρεπόμενῃ μικρὴ γέφυρα, πού ἔφθανε ἔως τὴν σάπια στέγη. Ἐχρησίμευε, ὅταν τὴν κατέβαζαν, γιὰ τὴν ἔξοδο τῶν σκαφῶν ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο, κατὰ τὴν φουσκομεριά. Ἄλλὰ μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ πηδῆσω ἔως ἐκεῖ.

*

**

Τὰ νερά τῆς παλίρροιας ἀνέβαιναν, ὅπως ἐκατάλαβα, ἐνῶ ἐπέστρεφα στὴν ἀκτή.

Τώρα, τὸ μόνο ποῦ μποροῦσα νὰ κάνω ἦταν νὰ τραγανίσω τὸν γῦρο μιᾶς ἀπὸ ἐκείνες τὶς τρύπες, ὥσπου νὰ γίνῃ ἀρκετὰ φαρδειά γιὰ νὰ περάσῃ τὸ σῶμα μου.

Ἔχετε δοκιμάσει ποτὲ ξερὸ ξύλο, ποῦ ἀπὸ δεκαετίες πολλές ἐχρησίμευε ὡς τροφή στὰ θαλασσινὰ σκουλήκια; Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὄχι – οὔτε καὶ θὰ σᾶς δοθῇ ἡ εὐκαιρία. Ἐγὼ τὸ ἐτραγάνιζα ὧρες δλόκληρες, ὅπως μοῦ ἐφάνηκε, ἀνοίγοντας σιγὰ - σιγὰ τὴν τρύπα, ὥσπου ἄκουσα μακρὰ τὸν θόρυβο τοῦ αὐτοκινήτου, ποῦ ἐπλησίαζε. Ἐκρύφθηκα ἀμέσως πίσω ἀπὸ ἕνα σωρὸ φύκια. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ἐφάνηκε τὸ αὐτοκίνητο, καὶ ἐσταμάτησε κοντὰ στὸ δικτυωτὸ. Ὁ Κάρλ ἀνοιξε τὴν πόρτα καὶ κατέβηκε. Προτοῦ τὴν ξανακλείσῃ, ἐπρόλαβα νὰ δῶ στὸ κάθισμα ἕνα χαρτοφύλακα, ποῦ περιείχε τὰ χρήματα τοῦ πατέρα τοῦ Τζέφφρυ.

Ὁ Κάρλ ἐπλησίασε τὴν πόρτα ποῦ ἦταν κλεισμένη μὲ λουκέτο, καὶ ἔβγαλε ἕνα κλειδί ἀπὸ τὴν τσέπη του. Ὁ Τζέφφρυ δὲν ἔκλαιε πιά – ἴσως εἶχεν ἀποκοιμηθῇ. Ὅλα ἦσαν τόσο σιωπηλά, ὥστε ἄκουα τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς μου. Ὁ Κάρλ ἀνοιξε τὰ δύο φύλλα τῆς πόρτας. Οἱ σκουριασμένοι μεντεσέδες ἔτριξαν. Ἐκεῖνος ἐμπῆκε καὶ ἐγὼ ἐπῆγα ἔρποντας πρὸς τὸ γεφυράκι.

Στὸ ἐσωτερικὸ, τὸ φῶς ἦταν λιγοστὸ, ἀλλ' ὕστερα ἀπὸ μιὰ στιγμή διέκρινα τὴν σκιά τοῦ Κάρλ, ποῦ ἐπροχωροῦσε ἀνάμεσα στὶς φωτεινὲς ἀκτίνες, ποῦ ἐμπαιναν ἀπὸ τὶς χαραμίδες τῶν σανιδιῶν. Εἶδα καὶ τὸν Τζέφφρυ, σὰν ἕνα μικρὸ σωρὸ, κατὰ γῆς, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά.

Ἐγλίστησα στὸ ἐσωτερικὸ καὶ ἔρποντας πάντα ἐπροχώρησα στὰ ἄφωτα, γιὰ νὰ μὴ φαίνωμαι. Ὁ Τζέφφρυ ἔκλαιε πάλι σιγανά. Ἦθελα νὰ τοῦ πῶ ὅτι ἤμουν κοντὰ του, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα, φυσικὰ.

Στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ ὑποσιέγου ὁ Κάρλ ἐχειριζόταν ἕνα ἐργαλεῖο, ποῦ ἔτριζε – μιὰ τροχαλία, ὅπως ἐφάνηκε σὲ λίγο, διότι ἡ κινητὴ γέφυρα ἀποσπάσθηκε ξαφνικὰ ἀπὸ τὴν στέγη καὶ ἄρχισε νὰ κατεβαίνει μὲ θόρυβο πρὸς τὸ νερό. Φῶς ἐχύθηκε στὸ ἐσωτερικὸ. Τώρα, ἔβλεπα καθαρὰ τὸν Τζέφφρυ, καὶ μὲ ἔβλεπε κι' αὐτός. Εἶχε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια δεμένα μαζί, μὲ ἕνα σχοινί. Ἦταν ἀρκετὰ ξευπνος, γιὰ ἕνα δίποδο – καὶ δὲν εἶπε τίποτε!... Ἔτσι, ὁ Κάρλ δὲν ἐκατάλαβε τὴν παρουσία μου. Μᾶς ἐγύριζε τὴν πλάτη, παλαίθοντας μὲ τὴν τροχαλία.

Τὴν στιγμή ἐκείνη, ἐμάντευσα τί ἐσκόπευε νὰ κάνῃ. Θὰ κατέβαζε τὸν μικρὸ μου σύντροφο στὸ νερὸ καὶ θὰ τὸν ἄφηνε νὰ πι-

γῆ. Σηκώθηκα τότε καὶ ἔβαλα στὰ τέσσερα πόδια μου, ὅλο τὸ βάρος τοῦ σώματός μου, πού εἶναι ὅσο καὶ ἑνὸς ἀνθρώπου σχεδόν. Γι' αὐτὸ μὲ λέει Μοῦργο ὁ Τζέφφρυ.

Ἡ γέφυρα ἐκτύπησε τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ μὲ ἕνα δυνατὸ πλατάγισμα. Ὁ Κάρλ εἶχε ἀρχίσει νὰ στρέφεται πρὸς ἐμᾶς, τὴν στιγμή πού ἐγὼ ὤρμουσα, σάν βολίδα. Προσέκρυσσα μὲ δυναμι στὸ στήθος του. Ἐκόπηκε ἡ ἀναπνοή του, ἐτρίκλισε, ἐσκόνταψε, ἔπεσε ἀνάσκελα ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα. "Ἐπεςα κι' ἐγὼ μαζί του, σκαρφαλωμένος στὸ σῶμα του. Ἐκτυπήσαμε πρῶτα στὴν κατεβασμένη γέφυρα, κι' ἔπειτα γλιστρήσαμε ταχύτατα στὸ νερό. Ἡ παλίρροια εἶχε ἀνεβῆ πολύ, ἡ στάθμη τῆς θάλασσας ἦταν τώρα πολὺ ὑψηλή, καὶ ὁ Κάρλ ἔπεσε μὲ τὸ κεφάλι στὸ νερό. Ἐγὼ ἀποσπάσθηκα καὶ ἐκολύμπησα ἔως τὴν ἀκτὴ.

"Ἐμεινα ἐκεῖ, τινάζοντας τὸ νερό ἀπὸ τὴν γούνα μου, περιμένοντας νὰ βγῆ ὁ Κάρλ στὴν ἐπιφάνεια. Ἐπερίμενα ἀρκετά, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐφάνηκε. Στὸ τέλος, ἐπέστρεψα ἱκανοποιημένος στὸ ὑπόστεγο, καὶ ἔκοψα μὲ τὰ δόντια τὸ σχοινί, πού ὁ Τζέφφρυ εἶχε γύρω ἀπὸ τὰ χέρια του. Τὸν ἐβοήθησα νὰ λύση καὶ ἐκεῖνο πού ἔδενε τὰ ποδαράκια του. Ὁ μικρὸς μου φίλος ἦταν κατάκοπος καὶ πεινασμένος, ἀλλὰ μὲ ἀκολούθησεν ἔξω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο, καὶ ἐπήραμε μαζί τὸν σκαμμένο δρόμο, ἀνάμεσα στοὺς ἀμμόλοφους, ἔως τὸν αὐτοκινητόδρομο.

Σχεδὸν ἀμέσως, ὁ Τζέφφρυ ἐσταμάτησε ἕνα αὐτοκίνητο, πού τὸ ὠδηγοῦσε ἕνα θηλυκὸ δίποδο, μὲ συμπαθητικὴ φωνή, πού ἐρώτησε τὸν Τζέφφρυ πῶς τὸν ἔλεγαν καὶ τί ἔκανε τέτοια ὥρα, ἀργὰ τὸ βράδυ, στὸν αὐτοκινητόδρομο.

— Δὲν εἶμαι μόνος, τῆς εἶπεν ὁ φίλος μου. Ὁ Μοῦργος εἶναι μαζί μου.

Ἐπροσπάθησε νὰ τῆς ἐξηγήσῃ τί εἶχε συμβῆ, ἀλλὰ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ τῆς τὰ πῆ. Καὶ τὸ μόνο πού ἐκατάλαβεν ἐκεῖνη, ἦταν τὸ ὄνομα καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ πατέρα του — καὶ μᾶς ἐπῆγεν ἐκεῖ.

Ἀργότερα, τὸ βράδυ, ὁ Τζέφφρυ ἐπροσπάθησε νὰ διηγηθῆ ὅλη τὴν ἱστορία στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα του, ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν ἐπίστευαν προφανῶς, τὰ λεγόμενά του, πρὸ πάντων τὰ σχετικὰ μὲ τὸν δικό μου ρόλο στὴν ἀπελευθέρωσί του. Ἀμφέβαλλαν ἔως τὴν ἄλλη μέρα, ὅποτε ἡ Ἀστυνομία ἤλθε νὰ τοὺς ἀναφέρῃ, ὅτι εἶχε βρῆ τὸ αὐτοκίνητο, τὰ λύτρα καὶ τὸ πτῶμα τοῦ Κάρλ.

Στὸ γεῦμα, μοῦ ἐσέρβιραν μιὰ μεγάλη μπριτζόλα, μόνο γιὰ μένα. Ἐπειτα ὁ Τζέφφρυ κι' ἐγὼ ἐπήγαμε νὰ κάνωμε τὸν γῦρο τοῦ κήπου.

Ὁ πατέρας του καὶ ἡ μητέρα του μᾶς παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ κιόσκι.

— Οί δυὸ φίλοι, εἶπεν ὁ πατέρας στὴν μητέρα.

Καὶ ἐγέλασαν καὶ οἱ δυό, καὶ πολὺ μάλιστα. Δὲν ξέρω τί τὸ ἄστειο ἔβλεπαν! Ἄλλὰ ἔτσι εἶναι τὰ δίποδα. Πολὺ συχνὰ γελοῦν ἐντελῶς ἀνόητα...

(«ΕΣΤΙΑ», 24 Ἀπρ. 1973)

Ἡ ἕκτη αἴσθησις τῶν σκύλων

ΠΡΟΑΙΣΘΑΝΟΝΤΑΙ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΑ ;

Ἄν σᾶς ποῦνε ὅτι τὰ σκυλιὰ διαθέτουν μιὰ «ἕκτη αἴσθησι» τὸ πιθανώτερο εἶναι ὅτι θὰ ἀνασηκώσετε τοὺς ὤμους σᾶς καὶ θὰ χαμογελάσετε εἰρωνικά. Καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει πιά σήμερα ἀμφιβολία γι' αὐτό. Τὸ ἔχουν παραδεχθῆ οἱ μεγαλύτεροι ἐπιστήμονες: Τὰ σκυλιὰ ἔχουν μιὰ καταπληκτικὴ ικανότητα νὰ προβλέπουν τὰ γεγονότα πού πρόκειται νὰ συμβοῦν.

Ὁ Ἑλβετὸς Εὐγένιος Σάϊφερλ εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους εἰδικοὺς τῆς ψυχολογίας τῶν ζώων δηλώνει:

«Τὰ σκυλιὰ ἔχουν ἓνα μυστηριώδες χάρισμα: Προαισθάνονται τοὺς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τὸν ἄνθρωπο. Ἐχουν μιὰ ἕκτη αἴσθησι πού τὰ εἰδοποιεῖ ὅταν ἐπίκειται ἓνα δράμα, ἓνα σοβαρὸ δυστύχημα, ἢ μιὰ φυσικὴ καταστροφή».

Καὶ ὁ διάσημος κτηνίατρος δόκτωρ Ρουσελέ προσθέτει:

«Τὰ σκυλιὰ ἔχουν μιὰ ηὔξημένη εὐαισθησία πού ἀποκαλύ-

πτεται συχνὰ στὶς μεγάλες συμφορές. Ἔτσι σὲ πολλὰ σεισμοπαθῆ χωριὰ τῆς Τουρκίας οἱ κάτοικοι ξέρουν ὅτι, ὅταν τὰ σκυλιὰ οὐρλιάζουν πένθιμα, αὐτὸ σημαίνει ὅτι θὰ γίνῃ σεισμός καὶ ἀμέσως φεύγουν μακριὰ γιὰ νὰ φυλαχθοῦν. Πολλοὶ οἰκογένειες ἔχουν σωθῆ ἔτσι».

Τώρα ἀπεφάσισαν διάφοροι ἐπιστήμονες νὰ μελετήσουν συστηματικὰ τὴν μυστηριώδη αὐτὴ ικανότητα τῶν σκυλιῶν ὥστε νὰ μποροῦν νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν συστηματικὰ γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ καταστροφές πού δὲν μπορεῖ ἀκόμα νὰ τις προβλέψῃ ἢ ἐπιστήμη (σεισμός, παλιρροϊκὰ κύματα, χιονοστοιβάδες, ἐκρήξεις ἠφαιστειῶν).

Πῶς ὅμως μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῆ αὐτὸ τὸ φαινόμενον;

«Ἡ ἕκτη αἴσθησις — λέει ὁ καθηγητὴς Σάϊφερλ — εἶναι τὸ ἴδιο πραγματικὴ σάν τὴν γεῦσι ἢ τὴν ἀφή. Μόνον πού ὁ ἄν-

θρωπος δέν τήν ἔχει, δέν μπορεῖ νά τήν ἀντιληφθῆ καί γι' αὐτό μᾶς φαίνεται τόσο μυστηριώδης. Ἡ εὐαίσθησία τῶν σκυλιῶν στῶς σεισμούς καί στίς χιονοστοιβάδες καί ἡ βίαιη ἀντίδρασίς τους ὀφείλεται πιθανῶτα στοῦ ὅτι νιώθουν μέ τὰ πόδια τους τίς παλμικές δονήσεις τοῦ ἐδάφους. Μὲ ἄλλα λόγια τὰ πόδια τους παίξουν ρόλο ὑπερσεισμογράφων».

Μὰ δέν εἶναι αὐτὴ ἡ μόνη ἱκανότης τῶν σκυλιῶν. Μπορεῖ ἐπίσης νά προβλέψῃ τοὺς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τὸ ἀφεντικό του καί μόνον αὐτόν. Φαίνεται πὼς προειδοποιεῖται ἀπὸ μιὰ ἐλαφρὰ μεταβολὴ τῶν ἠλεκτρικῶν ἰόντων (μορίων) τῆς ἀτμοσφαιρας.

Ἐπάρχουν πολλὰ τέτοια παραδείγματα. Ἐνας Παρισινὸς κτηνίατρος διηγεῖται τὸ ἑξῆς καταπληκτικό:

«Στίς 16 Ἰουνίου 1972 πῆρα τὸ τραῖνο ἀπὸ τὸ Παρίσι γιὰ τὸ Λέν. Ἡ γυναίκα μου μὲ εἶχε πάει μὲ τὸ αὐτοκίνητό μας στοῦ σταθμοῦ. Εἶχε μαζί της τὸ ἀσπράμαυρο σκυλάκι μας. Σὲ ὄλη τὴ διαδρομὴ τὸ ζωὸ ἔδειχνε ἀνησυχία. Ὅταν κατέβηκα, μπροστὰ στὸν σταθμὸ πήδησε κι αὐτὸ ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο γαυγίζοντας καὶ ἄρχισε νά τρέχῃ γύρω μου. Εἶδα κι ἔπαθα γιὰ νά τοῦ ξεφύγω καὶ νά ἀνεβῶ στοῦ τραῖνο. Δέν μὲ ἄφηνε, μὲ εἶχε πιάσει μὲ τὰ δόντια του ἀπὸ τὸ παντελόνι καὶ γρύλλιζε λυπημένα. Ὅταν εἶδε πὼς δέν μπόρεσε τελικὰ νά μὲ ἐμποδίσει, ἔτρεξε πρὸς τὴν

ἄκρῃ τῆς πλατφόρμας. Ἡ γυναίκα μου τὸ εἶδε, τὴν στιγμὴ πού ξεκινούσε τὸ τραῖνο, νά ρίχνεται μπροστὰ στὴν μηχανή σὰ νά ἤθελε νά τὴν σταματήσῃ. Βρέθηκε κάτω ἀπὸ τοὺς τροχοὺς καὶ πολτοποιήθηκε. Δέν εἶχα καταλάβει τότε τί ἤθελε νά μοῦ πῆ ἔτσι. Τώρα σκέπτομαι πὼς ἔδωσε τὴν ζωὴ του, προσπαθώντας νά μὲ κἀνῃ νά καταλάβω ὅτι κινδύνευα. Γιατί τὸ τραῖνο ἐκείνο ἐτροχιάσθηκε μέσα σὲ ἓνα τοῦννελ! Γλύτωσα ἀπὸ θαῦμα. Μὰ ἀπὸ τότε ἔχω ξανασκεφθῆ συχνὰ τὸ φέρισιμο τῶν σκυλιῶν καὶ εἶμαι θέβαιος πὼς «ἤξερε» ὅτι θὰ συνέβαινε τὸ δυστύχημα καὶ πὼς εἶχε προσπαθήσει νά μὲ προειδοποιήσῃ».

Καὶ μιὰ ἄλλη περίπτωσις πού συνέβη πρὸ 4 ἐτῶν στοῦ Σαιν - Κλου στὸν κῆπο τοῦ σπιτιοῦ ἐνὸς νέου συγγραφέως. Νά πὼς τὴν ἀφηγεῖται ὁ ἴδιος:

«Ἡ σκύλα μου συνήθιζε νά παίζῃ μὲ τὸ γιό μου Λωρὰν πού ἦταν τότε 7 χρονῶν. Μιὰ μέρα καθὼς ὁ Λωρὰν ἐτοιμαζόταν νά βγῆ στὸν κῆπο τὸ ζωὸ στάθηκε στὴν πόρτα, γρυλλίζοντας καὶ δείχνοντας τὰ δόντια του. Ὡστόσο ὁ Λωρὰν προχώρησε, τὸ δρασκέλισε καὶ βγήκε. Ἡ σκύλα τὸν ἀκολούθησε στὸν κῆπο. Ἐτρεχε μπροστὰ του καὶ γαύγιζε. Ὁ γιός μου ἄρχισε νά τρέχῃ κι' αὐτός, γιὰ παιχνίδι. Ξαφνικά, ἡ σκύλα ὤρμησε πάνω του, τὸν δάγκωσε στοῦ πόδι καὶ τὸν ἔριξε χάμω.

Ὁ Λωρὰν ἔβαλε τὰ κλάμα-

τα. Βγήκα κι εγώ και έδειρα την σκύλα με τὸ λουρί της. Σήκωσα τὸ παιδί και τὸ πήρα μέσα στο σπίτι. Ἡ σκύλα έξακολουθοῦσε νὰ γαυγίζει. Δέν μποροῦσα νὰ τὴν ἡσυχάσω με τίποτα.

Τὸ ἴδιο βράδυ καθὼς ἔβγαινα γιὰ νὰ πάω σὲ ἕνα φιλικὸ σπίτι, ἔνοιωσα νὰ ὑποχωρῆ τὸ ἔδαφος κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου. Ἔπεσα μέσα σὲ μιὰ βαθειὰ τρύπα. Πρόλαβα εὐτυχῶς νὰ ἄρπαχθῶ ἀπὸ μιὰ ρίζα δένδρου κι ἔτσι στραμπουλήξα μονάχα τὸν ἀστράγαλό μου. Εἶχε βουλιάξει τὸ ἔδαφος τοῦ κήπου, γιατί περνοῦσαν ἀπὸ κάτω οἱ στοῆς ἑνὸς ἀρχαίου ὀρυχείου. Ἡ τρύπα θρискόταν ἕνα μέτρο μακριὰ ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅπου ἡ σκύλα εἶχε ριχθῆ στο γιό μου. Δίχως τὴν ἐπέμβασί της, ὁ Λωρὰν θὰ γκρεμιζόταν σὲ βάθος 8 μέτρων.

Τίποτα δένπραμήνυε αὐτὴ τὴν καθίζηση. Πῶς τὴν εἶχε προμαντέψει ἡ σκύλα μου; Δέν ξέρω. Πάντως τὸ βέβαιο εἶναι ὅτι ἔσωσε τὴν ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μου».

Ἄ «Μυλόρδος» ἦταν ἕνας σκύλος πὺ ἔσωσε τὸ ἀφεντικό του ἀπὸ βέβαιο θάνατο τὴν 1η Μαρτίου 1960. Ἄ κύριός του, ἕνας Γάλλος δάσκαλος θρискόταν στο Ἄγκαντίρ, ὅταν ἕνας τρομερὸς σεισμὸς κατέστρεψε ὀλότελα αὐτὴ τὴν πόλι.

«Ἄ σκύλος μου ἦρθε νὰ με βρῆ στίς 12½ τὴν νύχτα. Εἶχε ἔξαφανιστῆ ἀπὸ δυὸ μέρες και

νόμιζα πῶς τὸν εἶχα χάσει γιὰ πάντα. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὅμως τὸν ἄκουσα νὰ ξύνη τὴν πόρτα μου. Ἄνοιξα και τὸν εἶδα νὰ με κυττάξη με μάτια παράξενα φοβισμένα. Ἄτρεμε και ἔβγαζε κάτι συρτὰ σῦρλιαχτά.

Θέλησα νὰ τὸν πάρω μέσα ἀλλὰ αὐτὸς μοῦ ξέφυγε και κατέβηκε τὴν σκάλα. Εἶκοσι σκαλοπάτια πιὸ κάτω σταμάτησε. Κατέβηκα κι εγώ. Ξέφυγε πάλι. Δέν τολμοῦσα νὰ τὸν φωνάξω δυνατὰ γιὰ νὰ μὴν ξυπνήσω τὸν κόσμο πὺ κοιμότανε. Τὸν ἀκολούθησα στο δρόμο γιὰ νὰ προσπαθῆσω νὰ τὸν πιάσω.

Τὴν στιγμή ἐκεῖνη ἄρχισε νὰ τρέμη ἡ γῆ. Ἄταν κάτι φοβερό! Τὰ σπίτια γκρεμιζόνταν γύρω μου. Δέν ἔβλεπα πιὰ τίποτα ἀπὸ τὴν σκόνη. Ἄνωθα ὅμως ἀνάμεσα στὰ πόδια μου κάτι, τὸν σκύλο μου.

Ἄ «Ὅταν θέλησα νὰ γυρίσω σπίτι μου, βρῆκα μόνο τὰ ἔρειπά του. Δέν εἶχε γλυτώσει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐνοίκους. Μόνον εγώ, χάρις στον σκύλο μου, πὺ παρ' ὄλο τὸν φόβο του εἶχε ἔρθει νὰ με γυρέψη».

Ἄ Λαγὸς εἶναι δειλός;

Ἄ λαγὸς θεωρεῖται ὡς σύμβολον δειλίας, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων και τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Πράγματι και σήμερα ὁ ἔλληνικὸς λαός, ἰδίᾳ ὁ ἀγροτικὸς, με διάφορες παροιμίες, τὸν

παραδέχεται ως ζῶον δειλόν. Τοῦ ἀποδίδει μάλιστα, ἐκτός τῆς δειλίας, ὅταν εὐρίσκεται ἐν ἐγρηγόρσει, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῆς καὶ μεγάλην προσεκτικότητα κατὰ τὸν ὕπνον του παραδεχόμενος, ὅτι ἡ στέρησις βλεφαρίδων εἶναι ἔργον Θείας Προνοίας, ὥστε καὶ κοιμώμενος νὰ βλέπῃ τὰ συμβαίνοντα γύρω του. Ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ χαρακτηρίζουν τὰ μικρὰ παιδιὰ, πὺ κοιμοῦνται μὲ τὰ μάτια ἀνοιχτά, ὅτι («λαγοκοιμοῦνται»). Τὸ ἴδιον λέγεται καὶ δι' ἐκείνους πού κάμνουν ἐλαφρὸν ὕπνον.

Ἐπάρχουν ὅμως καὶ οἱ διαφοροῦντες. Καὶ λέγουν ὅτι ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἄκακον αὐτὸ ζῶον ἔχει τοὺς περισσotέτους ἐχθρούς καί, ὅτι ἐναντι αὐτῶν κανένα ἄλλο ὄπλον ἀμύνης δὲν διαθέτει, ἐκτός ἀπὸ τὴν ὠκυποδία του μόνον, δικαιολογημένα τότε ἐμφανίζεται ὡς δειλόν. Διότι πῶς ἄλλως θὰ ἀπαλλαγῇ τῶν πολλαπλῶν καὶ ποικίλων ἐχθρῶν του; Γεράκια, μπουφιοί, κουνάβια, ἀλεπούδες, ἀετοί, σκύλοι καὶ τέλος, ὁ χειρότερος, ὁ ἄνθρωπος, διατηροῦ ἕνα συνεχῆ πόλεμον πρὸς αὐτόν, ἕνα ἀπηνῆ διωγμόν. Παρὰ ταῦτα ὑπάρχουν περιπτώσεις, πού ὁ λαγὸς ἔδειξε, ὄχι ἀπλῶς θάρρος, ἀλλὰ γεναιότητα ἐναντι τοῦ διώκοντος αὐτοῦ ἐχθροῦ.

Σχετικῶς ἀναφέρεται ὅτι κάποτε ἕνας σκύλος ἀνεκάλυψε τὸ χρησφύγετον τοῦ λαγοῦ καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ βγῇ καὶ νὰ τὸ «βάλλῃ στὰ πόδια», ἀκολουθούμενος πάντοτε ἀπὸ τὸν γαυγίζοντα σκύλον.

Ἡ καταδιώξις ἦτο πολὺω-

ρος καὶ κουραστική, πὲ σημεῖο πού τὸ δυστυχισμένον ζῶον, μὴ γνωρίζοντας πῶς νὰ σωθῇ ἐπήδησεν εἰς ἕνα βράχον καὶ ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν διεκρίνετο καθόλου. Τὸ χροῖμα τοῦ τριχώματός του ἦτο τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ βράχου. Ὁ κυνηγός, ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας ἤλλαξε θέσιν διὰ καλύτεραν κατόπτεισιν τοῦ γύρω χώρου, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἰδίου βράχου καὶ ἐστάθη εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τοῦ μέτρου ἀπὸ τὸν λαγόν. Ὁ λαγὸς εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν παρέμεινε ἀρκετὴν ὥραν ἄφθορος, τολμηρὸς καὶ μόνον ὅταν ὁ κυνηγὸς θελήσας νὰ κατέλθῃ τοῦ βράχου, τὸν ἀντελήφθη καὶ τὸν ἐξηναγκάσας εἰς φυγὴν διὰ νὰ τὸν ρίψῃ νεκρὸν εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν μὲ τὰ σκάγια τοῦ ὄπλου του. Ἴσως ἰσχυρισθῇ κάποιος ὅτι τὸ ἐμπιστικὸν τῆς αὐτοσυντηρήσεως τὸν κατέστησε ἄφοβον. Μήπως ὅμως καὶ τὰ ἄλλα ζῶα καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀκόμη δὲν ἐπιδεικνύουν ἀφοβίαν, τίλημην ἐναντι τοῦ ἐχθροῦ, ὅσον ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἐπικρέμαται ὁ θάνατός των;

Ἄλλως τε, δειλότερος τοῦ λαγοῦ εἶναι ὁ βάτραχος ἢ θεωρεῖται. Κατὰ τινὰ μῦθον, οἱ λαγοί, διαπιστώσαντες μεγαλυτέραν δειλίαν εἰς τοὺς βατράχους κατὰ τὴν ὥραν πού τὸ σύνολον αὐτῶν ἐφθάνεν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ δι' αὐτοκτονίαν ἐκ πνιγμοῦ ἐπροτίμησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς φωλεάς των λέγοντες: «Ἄφοῦ ὑπάρχουν δειλότερα ζῶα ἀπὸ ἡμᾶς, διατί νὰ πνιγῶμεν;»

Ἡ γλῶσσα τῶν ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Στους κήπους μας, στους ἀγρούς μας, βλέπουμε καθημερινὰ τις μέλισσες νὰ «χορεύουν» γύρω μας, φαινομενικὰ χωρίς κανένα σκοπό. Στὴν πραγματικότητα, αὐτὸς ὁ «χορὸς» κρύβει ἕνα μυστικό, πὸ οἱ μεγάλοι φυσιολόγοι χρειάστηκαν μελέτες πολλῶν ἐτῶν, γιὰ νὰ τὸ ἀποκαλύψουν.

Ἄς παρακολουθήσουμε μιὰ μέλισσα, ἀπ' τὴ στιγμή πὸ ἀνακαλύπτει τὰ ἄνθη ἑνὸς δέντρου καὶ φορτώνεται τὴν γύρι τους. Ἄν περιμένουμε λίγο, θὰ δοῦμε ὀκτῶ - δέκα ἄλλες μέ-

λισσες νὰ καταφθάνουν στὸ ἴδιο μέρος καὶ νὰ ρίχνονται στὰ ἄνθη τοῦ ἴδιου δέντρου. Προέρχονται ὅλες ἀπὸ τὴν ἴδια κυψέλη, πράγμα πὸ σημαίνει ὅτι εἰδοποιήθηκαν ἀπὸ τὴν ἀνιχνεύτρια.

Πῶς; Ἡ ἀνιχνεύτρια μίλησε! ἀπαντοῦν οἱ φυσιολόγοι, οἱ ὁποῖοι ἀφιέρωσαν πολλὰ χρόνια ὑπομονητικῆς μελέτης, γιὰ νὰ δώσουν ὑπευθύνως αὐτὴ τὴν ἀπάντησι. Καὶ μίλησε τόσο καθαρά, ὥστε οἱ ἄλλες μέλισσες πῆγαν στὸ σημεῖο πὸ τοὺς περιέγραψε, κατ' εὐθείαν, χωρίς

δισταγμούς και χωρίς περιπλανήσεις.

Φυσικά, οί μέλισσες δέν ἔχουν φωνή. Ἡ μέθοδος μέ τήν ὁποίαν ἐκφράζονται εἶναι ὁ χορός. Καί ἔχουν δύο εἶδη χοροῦ, γιά νά μεταβιβάξουν τά μηνύματά τους: Τό «ὀκτώ» καί τό λίκνισμα.

Ἡ φιγούρα τοῦ «ὀκτώ» χρησιμοποιεῖται γιά τήν γῦρι καί τό νέκταρ τῶν κοντινῶν λουλουδιῶν. Ἡ μέλισσα πετᾷ τόσο γρήγορα καί τό ὀπτικό πεδίο της εἶναι τόσο ἐκτεταμένο, μέ τίς χιλιάδες τηλεσκοπία της, πού καλύπτουν ἕνα τόξο 270 μοιρῶν, ὥστε θά ἦταν ἀπώλεια χρόνου, ἂν ἔδινε τήν ἀκριβῆ διεύθυνσι, στίς περιπτώσεις πού ἡ γῦρις ἦ τό νέκταρ δέν ἀπέχει πολύ ἀπό τήν κυψέλη. Στίς περιπτώσεις αὐτές, ἡ μέλισσα, πού ἔκανε τήν ἀνακάλυψι, διαγράφει ἕνα 8, γυρίζοντας πρῶτα πρὸς τ' ἄριστερά κι' ὕστερα πρὸς τὰ δεξιά. Οἱ ἄλλες μέλισσες τήν περικυκλώνουν, τήν ψηλαφοῦν μέ τίς κεραίες τους, γιά νά μυρισθοῦν τό ἄρωμα τοῦ ἀνθους, πού διατηρήθηκε στό τρίχωμά τους καί πετοῦν καλά πληροφορημένες. Διαγράφουν κύκλους ὄλο καί μεγαλύτερους γύρω ἀπό τήν κυψέλη ὥσπου ἀνακαλύπτουν τό ἄρωμα πού ξεσήκωσαν ἀπό τήν ἀνιχνεύτρια.

Ἔστερα, οἱ πρῶτες μέλισσες πού ξαναγυρίζουν στήν κυψέλη, φορτωμένες μέ γῦρι ἢ νέκταρ ἐπαναλαμβάνουν τόν χορό τοῦ 8, γιά νά εἰδιποιήσουν τό ὑπόλοιπο σμήνος. Ἡ φιγούρα, λοι-

πόν, τοῦ 8, στή γλώσσα τῶν μελισσῶν σημαίνει: «Θά θρῆτε γῦρι καί νέκταρ ἐδῶ κοντά. Στή δουλειά!».

Τό λίκνισμα χρησιμοποιεῖται στά ταξίδια μεγάλων ἀποστάσεων. Ἡ χορεύτρια πετᾷ κατ' εὐθείαν μπροστά, κάνει ἕνα ἡμικύκλιο πρὸς τὰ δεξιά, ἐπανερχεται στό σημεῖο ἐκκινήσεως, κάνει ἕνα ἡμικύκλιο πρὸς τὰ ἄριστερά καί ξεκινᾷ πάλι. Αὐτὲς οἱ θόλτες, πρὸς τὰ δεξιά καί πρὸς τ' ἄριστερά συνοδεύονται ἀπὸ τό λίκνισμα τῆς κοιλιᾶς καί στό σύνολό του ὁ χορός αὐτός ἠλεκτρίζει τίς μέλισσες πού τήν παρακολουθοῦν.

Ἡ εὐθεῖα γραμμὴ δίνει τόν ἀκριβῆ προσανατολισμό τῆς πτήσεως, πού πρέπει ν' ἀκολουθήσουν οἱ ἄλλες μέλισσες γιά νά θροῦν λουλούδια μέ γῦρι. Ἡ διανυομένη ἀπόσταση μετριέται μέ τό χρόνο πτήσεως καί ἡ χορεύτρια ξέρεῖ νά ἐπιταχύνῃ ἢ νά ἐπιβραδύνῃ τήν ταχύτητα τῆς πορείας της. Ἐννέα κύκλοι σέ διάστημα ἕντεκα δευτερολέπτων σημαίνουν ὅτι τὰ ἄνθη ἀπέχουν 110 μέτρα ἀπὸ τήν κυψέλη. Τεσσερεσήμισι κύκλοι, ἕνα χιλιόμετρο. Δύο κύκλοι σέ δεκαπέντε δευτερόλεπτα, 1200 μέτρα.

Ἡ ταχύτης τοῦ χοροῦ καί τῶν κύκλων πρὸς τὰ δεξιά καί τ' ἄριστερά δίνει τό χρόνο πτήσεως, ἐνῶ οἱ κινήσεις τῆς κοιλιᾶς, γρήγορες ἢ ἀργές δείχνουν ἂν ἡ γῦρις εἶναι ἀφθονῆ ἢ λίγη. Ἔτσι ρυθμίζεται ἡ δραστηριότης τῆς κυψέ-

λης, ιδιαίτέρως όταν πολλές μέλισσες επιστρέφουν συγχρόνως από τὰ ἐξερευνητικά ταξίδια τους. Ἀκολουθοῦν περισσότερες μέλισσες τὴν ἀνιχνεύτρια πού φωνάζει δυνατώτερα, δηλαδή, πού χορεύει μὲ περισσότερο κέφι.

Ἐξ ἴσου ἐκπληκτικὸ εἶναι αὐτὸ πού κάνει ἡ μέλισσα, ἀφοῦ λάθῃ τις πληροφορίες τῆς ἀνιχνεύτριας. Κάθε ἀεροπόρος ξέρει πῶς, όταν τοῦ τελειώσῃ ἡ βενζίνη διατρέχει θανάσιμο κίνδυνο καὶ καταφεύγει στὴν ἀνώμαλη προσγείωσι. Ἡ μέλισσα δὲν κάνει ποτὲ ἀνώμαλη προσγείωσι. Γνωρίζει ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἀπόστασι πτήσεως καὶ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τῆς τῆ δύναμι καὶ τὴν διεύθυνσι τοῦ ἀνέμου.

Ἔτσι, ὑπολογίζει τὴν ποσότητα καυσίμων πού θὰ τῆς χρειασθοῦν γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀποστολὴ τῆς καὶ τὰ προμηθεύεται ἀπὸ τις ἀποθήκες τῆς κοινότητος. Εἶναι τὸ μέλι. Θὰ πάρῃ πολὺ, όταν πρόκειται νὰ πάῃ μακριὰ καὶ λίγο, όταν δὲν πρόκειται ν' ἀπομακρυνθῇ ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν κυψέλη.

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: οἱ μέλισσες ἔχουν νοημοσύνη; Οἱ φυσιολόγοι δὲν πιστεύουν, ὅτι ἡ νοημοσύνη τῆς μέλισσας ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τοῦ κόσμου τῆς. Δὲν πιστεύουν, ὅτι ὑποπεύονται τὴν ὑπαρξί ἄλλων ζωντανῶν πλασμάτων ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐπιτίθενται μὲ τὸ κεντρί τους, όταν ἐνοχληθοῦν στὴ δουλειά τους, χωρὶς νὰ ξέρουν ἂν

αὐτὸς ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἐπιτίθενται εἶναι ἄνθρωπος, σκύλος, ἀγελάδα ἢ δέντρο. Γι' αὐτὲς εἶναι ἕνας ἀκαθόριστος ὄγκος καὶ μόνον ἕνα τυφλὸ ἔνστικτο τὶς σπρώχνει νὰ ἐπιτεθοῦν, γιὰ νὰ διατηρήσουν τὰ δικαίωματά τους στὴ ζωὴ.

Ἄν, ὅμως, οἱ μέλισσες δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸν κόσμον πού ὑπάρχει καὶ κινεῖται γύρω τους, ἂν δηλαδή δὲν ἔχουν φαντασία, ἔχουν ἀντιθέτως καταπληκτικὴ μνήμη, κυρίως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατεύθυνσι τοῦ φωτός, σὲ μιὰ ὠρισμένη ὥρα τῆς ἡμέρας. Καὶ ἐπὶ πλέον ἔχουν ἀντίληψι τοῦ χρόνου. Ἄν ὠρισμένα λουλούδια προσφέρουν τὴν γῦρι τους σὲ μιὰ ὠρισμένη ὥρα τῆς ἡμέρας, οἱ μέλισσες θὰ τὰ ἐπισκέπτονται καθημερινῶς, τὴν ἴδια ἀκριβῶς ὥρα. Σ' αὐτὸ δὲν τις βοηθᾷ ἡ θέσις τοῦ ἡλίου, ὅπως στὴν περίπτωσι τοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τῆς μνήμης. Ἐνα πείραμα πού ἔγινε ἀπὸ τὸ Μουσεῖον Φυσικῆς Ἱστορίας τῆς Νέας Ὑόρκης μὲ συνεργασία μὲ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παρισιοῦ, ἀπέδειξε ὅτι οἱ μέλισσες διαθέτουν ἕνα εἶδος ἐσωτερικοῦ ὥρολογίου, πού δουλεῖει εικοσιτέσσερες ὥρες τὸ εικοσιτετράωρον. Συγκεκριμένα, ἕνα σμήνος μελισσῶν μεταφέρθηκε ἀεροπορικῶς ἀπὸ τὸ Παρίσι στὴ Νέα Ὑόρκη. Οἱ μέλισσες αὐτὲς ἦταν συνηθισμένες νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴν κυψέλη τους κάθε μεσημέρι, γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν ἕνα ἀνθῶνα πού εἶχαν ἐπισημάνει. Ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὴν κυψέλη

τους, στή Νέα Υόρκη, τάχασαν. Ο ήλιος δέν τις βοηθοῦσε νά βροῦν τήν κατεύθυνσι πού ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσουν, γιατί ἀπλούστατα δέν εἶχε ἀνατείλει. Ἡ ὥρα ἦταν ἑπτά. Ἀλλά ἡ ὥρα αὐτή ἀντιστοιχοῦσε μέ τό παρισινό μεσημέρι. Πού σημαίνει ὅτι οἱ μέλισσες θγῆκαν ἀπό τήν κυφέλη στήν ὥρα τους. Ὅπως τις καθωδήγησε τό ἔσωτερικό ρολόι τους.

Εἶναι πραγματικά ἐκπληκτικές αὐτές οἱ παρατηρήσεις, πού ἔκαναν οἱ φυσιολόγοι πάνω στίς μέλισσες. Ὅλα τά ζῶα

ἔχουν ἕνα τρόπο νά συνεννοοῦνται μεταξύ τους. Τά κοράκια, παραδείγματος χάριν, ἀναγγέλουν μέ κρωγμούς τήν ἀνακάλυψι ἑνός ψοφημιοῦ. Ἀλλά οἱ κρωγμοί τους ὑπαγορεύονται ἀπό τό ἔνστικτό τους καί δέν συγκρίνονται μέ τήν γλῶσσα τῶν μελισσῶν. Ὅπως τίποτα στή ζωή τους δέν μπορεῖ νά συγκριθῆ μέ τήν μεθοδικά ὀργανωμένη ζωή τῶν μικροσκοπικῶν αὐτῶν ἐντόμων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμησιν ἀκόμα καί γιά τοὺς κατακτητές τῶν ἄστρων.

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΚΛΟΓΑΙ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

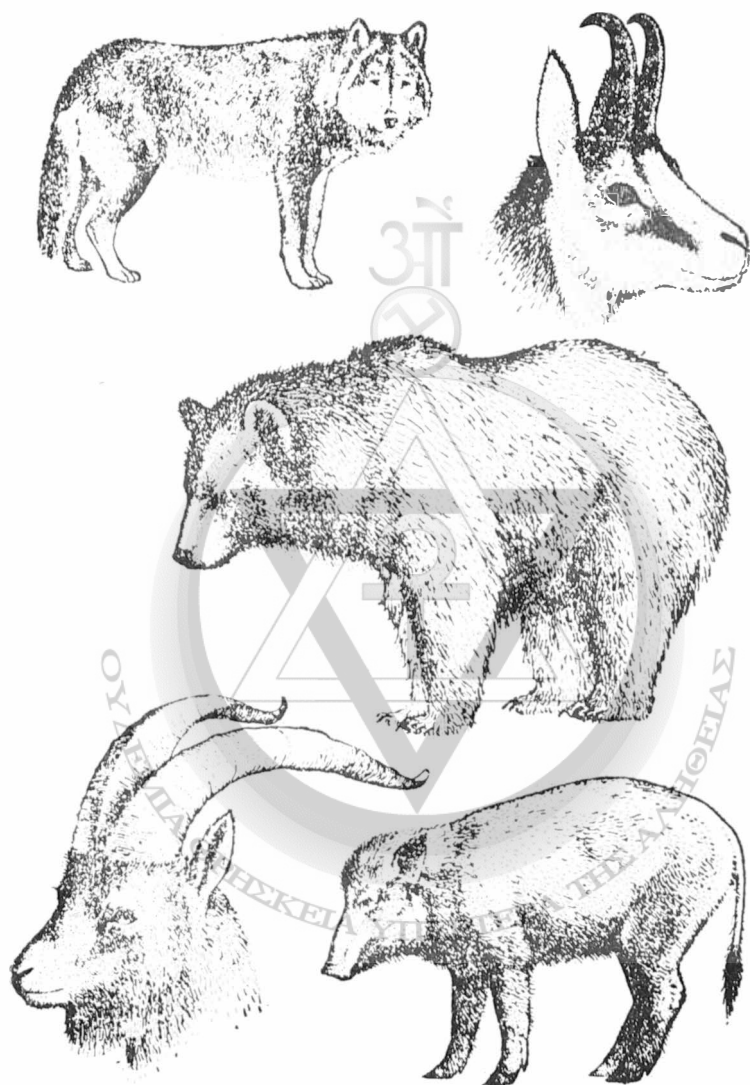

*Αδετον 50. Δεμένον 70

*Αδετον 50. Δεμένον 70

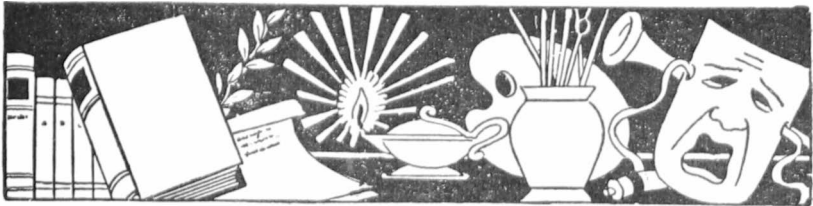
ΣΠΑΝΙΑ ΖΩΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Οι «Κυριακάτικοι Γαϊψ» έδημοσίευσαν ένα λαμπρά εικονογραφημένο άρθρον για την πανίδα της βορείου Ίσπανίας, όπου διασώζονται μερικά από τα σπανιότερα ζώα της Εύρώπης.

Στό σχέδιο, έκ τών άνω: Λύκος, έλάφι, άρκούδα, αίγαγρος, άγριόχοιρος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΕ ΒΑΘΟΣ

(Πρόλογος στο ομώνυμο βιβλίο
του Π. Ο. Μάρτιν)

Ύπο ΣΟΦΙΑΣ ΑΝΤΖΑΚΑ

Το βιβλίο τούτο προτείνει στον άνθρωπο να πειραματιστεί με τα βάθη του γιά να τά γνωρίσει. Και όχι μοναχά να τά γνωρίσει, αλλά να τά φέρει στο φώς, να τά ένσωματώσει στο συνειδητό του και να πλουτίσει έτσι την ύπαρξή του. Είναι σαν να τού λέει ότι στο χωράφι του κρύβεται ένας άμύθητος Θησαυρός που άν κάνει τόν κόπο να σκάψει, να τόν βρει, να τόν φέρει στην επιφάνεια και ύστερα να τόν χρησιμοποιήσει, ή ζωή του θα αλλάξει ριζικά και μάλιστα προς τό καλύτερο. Τό σκάψιμο, όμως, στη γή, ιδιαίτερα άν προχωρήσει σε βάθος, γίνεται προοδευτικά πιο δύσκολο και αυτός που σκάβει αφήνει προσωρινά τό φώς της ημέρας και δέχεται να κατεβεί στο σκοτάδι. Βοηθο του έχει τή σκαπάνη, ένα ειδικό φανάρι, ίσως μια μάσκα γιά τά άeria, ίσως μία στολή από άμιαντο, μία σκάλα, ένα σχοινί, ένα σακκούλι και ό,τι άλλο θα μπορούσε να τού φανεί χρησιμο στην κατάδυση του. Αν έχει γνώσεις γεωλογίας, τόσο τό καλύτερο γι' αυτόν. Γιατί θα μπορεί τότε να ξεχωρίζει τά διάφορα πετρώματα, τά διάφορα κοιτάσματα από μέταλλα και δέν θα ξεγελαστεί νομίζοντας πως αυτά είναι ό Θησαυρός που ζητάει. Αν ξέρει τόν τρόπο να τά υποβάλει σε εξέταση, να τά ξεχωρίσει από τά σύμμικτά τους στοιχεία, θα έχει περισσότερες πιθανότητες να μην σταματήσει τό σκάψιμό του στη μέση, νομίζοντας πως έφτασε στο τέρμα. Μπορεί στην κάθοδό του να συναντή-

σει άρουραίους, τυφλοποντικές, φιδία, σκουλίκια, μριμηγκοφωλιές, ρίζες δέντρων, άργαριστα, σε μεγαλύτερο βάθος, γαλαριες από παλια όρυχεία και άπανθρακομένα, προϊονια δέντρα. Ίσως να περιπλανηθεί μέσα στις γαλαρίες, ίσως δυσκολευτεί να βρει μιάν έξοδο, αλλά άν δεν δειλιώσει, θα προχωρήσει βαθύτερα. Πιο πέρα μπορεί να συναντήσει ύπογεια νερα, άναθυμιάσεις, βραχώδη ή πορώδη πετρώματα με θαλασσινά όστρακα κολλημένα επάνω τους και χίλια δυό άλλα παράξενα πράγματα. Αν είναι έξυπνος, θα έχει φροντίσει ώστε τό σχοινί του να είναι πολύ μακρο και ή μιá του άκρη γιρα δεμένη στην επιφάνεια της γής για να μπορείς να τό χρησιμοποιήσει άργότερα σαν μίτο γιά τό ταξίδι της επιστροφής.

Η κατάδυση στο έσωτερικο μας είναι ένα ταξίδι πολυ πιο δυσκολο, πολυ πιο επικίνδυνο, πολυ πιο περιπετειώδες και άπροβλεπτο άπ' ό,τι η πιο τολμηρή κατάδυση στα έγκατα της γής ή της Θαλάσσης, ακόμα κι' από την πιο τολμηρή άστροναυτική εκστρατεία. Γιατι δέν συναντάμε απλώς άντικείμενα ή μερικά σχετικά άκίνδυνα ζώα, όπως ό άρουραίοι και οι τυφλοποντικές που ζούν κοντα στην επιφάνεια της γής, αλλά όσο προχωρούμε στα βάθη του είναι μας, συναντούμε ζωντανές ύπαρξεις που ποτε πριν δέν είχαμε ύποπτευτεί ότι ύπρχαν μέσα μας. Οι όντοσητες αυτές άλλοτε είναι τρομαχτικές, άλλοτε σαηηνευτι-

κείς, άλλοτε και τὰ δύο μαζί. Έχουν ὅλη τὴ γοητεία τοῦ παράδοξου, τοῦ ὑπερφυσικοῦ καὶ τοῦ μυθικοῦ. Λίγουν στὴ ζωὴ μὴν ἄλλη διάστασι. Ἄλλὰ τὸ κυρίῳ γνωρισμὰ τους εἶναι ὅτι ἔχουν τὴν τάση νὰ χρησιμοποιοῦν, γιὰ τους δικούς τους σκοπούς, τὸν ἀφελή καὶ ἀνύποπτο «ἄνθρωπο» ποῦ εἰσχωρεῖ στὴν περιοχὴ τους ἀπροειλημῶς. Ἄλλοιμονο σ' ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἀκολουθεῖ τὴ σοφὴ τακτικὴ τοῦ πανούργου Ὀδυσσεύου ποῦ ζήτησε νὰ τὸν δέσουν σὲ κάμρι γιὰ νὰ ἀνοίει τὸν δῶν νὰ βλέπει τίς ξηλογιστρίδες Σιερήνες ἀλλὰ νὰ μὴν τίς πλησιάσει γιὰ νὰ μὴν γίνεῖ βόρα τους. Ἐτσι, ἀποκόμισε μιὰ πολύτιμη ἐμπειρία ἀπὸ τὸ ταξίδι του στὸν ἰσοπεδικὸν χῶρο. Πῆρε ὅ,τι καλλίτερο εἶχαν νὰ τοῦ δώσουν οἱ σιερήνες, τὴ μαγικὴ καὶ θια μουσικότητα τῆς φωνῆς τους ποῦ ἀγγιξε κομμησιμὴς χορδὴς μέσα του καὶ τοῦ φανέρωσε τὴν ὑπαρξὴ ἄλλων διαστάσεων. Χάρηκε ἐπίσης, ἀπὸ μακριὰ, τὴ σιγηναιτικὴ ὁμορφία τους ποῦ καὶ αὐτὴ τοῦ ἀνοίξε νίους κοσμοῦ μέσα του, ἀλλὰ δὲν πῆγε κοντὰ τους, δὲν ἔκανε ἐρωτὰ μαζί τους, δηλ. δὲν ταυτίστηκε μ' αὐτὴς, κ' ἔτσι διατήρησε ἀκέραια τὴν ὄντοτητά του. Ὅχι μοναχὰ δὲν ἔχασε τὴν ὄντοτητά του, δὲν καταβροχθίστηκε δηλ. ἀπὸ τίς Σιερήνες, ἀλλὰ τὴν διαφύκει καὶ τὴν πλουτίζει σὲ μεγάλο βαθμὸ, ὅπως δὲν θὰ μπορούσε μὴ τιποτὰ νὰ τὴν εἶχε διευρύνει ἀν δὲν εἶχε κανεὶν κατάδυσσιν στὰ βάθη του. Γιατὶ καμμιά γυναίκα δὲν θὰ μπορούσε νὰ τοῦ χαρίσει αὐτὸ ποῦ τοῦ χάρισαν οἱ Σιερήνες, οἱ ζωντανὲς ὄντοτις τοῦ ἰσοπεδικοῦ βυθοῦ καὶ καμμιά γυναίκα δὲν θὰ ἀποτελοῦσε τόσο θανασιμὸ κίνδυνον ὅσο αὐτὴς οἱ ὑπάρξεις, περὰ μόνον ἀν εἶχε προβάλει σὲ μιὰ σαρκινὴ γυναίκα τίς Σιερήνες, τίς Νιραίδες, τίς Λαμίας καὶ τίς Γοργόνες ποῦ καθὲ ἀνδρὰς κλείνει στὰ βάθη του.

Αὐτὴ ἡ τελευταία παρατήρησις, μᾶς ὁδηγεῖ σ' ἓνα γεγονός ποῦ τὸ ἀγνοοῦν γενικά οἱ ἄνθρωποι. Ἄγνοοῦν δηλ. ὅτι στὸ βάθος του ὁ ἄνδρας κλείνει, μιὰ γυναίκα καὶ ἡ γυναίκα ἓναν ἄνδρα. Κατὰ κανονα, ὁ ἄνδρας τόχει κρυφὸ κάμρι νὰ εἶναι πολὺ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα χαίρεται νὰ πιστεῖται ὅτι εἶναι πολὺ θηλυκία. Αὐτὰ, ὅμως, ἴσχυουν

γιὰ τὴν ἐπίπεδη ἐπιφάνεια ποῦ σ' αὐτὴν κινεῖται ἡ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων. Πολὺ σύντομα, ἂν ὁ ἄνδρας ἐπιχειρήσει μιὰ κατάδυσσιν στὰ βάθη του, ἀνακαλύπτει τὴ θηλυκία πλευρὰ του, ἐνῶ ἡ γυναίκα, ἀντίστοιχα, ἓναν πλήρη ἄνδρα μέσα της. Αὐτὴ ἡ γυναίκα μέσα στὸν ἄνδρα εἶναι ἓνα παράξενο μυστηριώδες πλάσμα. Λέν ἔχει ἡλικία, κινεῖται μέσα στὸ ἄχρονον στοιχεῖο. Εἶναι αὐτὴ ποῦ πάντα ὑπῆρχε καὶ θὰ ὑπάρξει, ἓνα πλάσμα διαφοροῦμενο, αἰνιγματικὸ, σαγηνευτικὸ καὶ ἐπικίνδυνον ποῦ τραβάει τὸν ἄνδρα σάν μαγνήτη καὶ τὸν δίνει χειροπόδαρα. Αὐτὴ τὴν ἰσοπεδικὴν γυναίκα μέσα στὸν ἄνδρα, ποῦ φορεῖ χίλια προσώπια καὶ παίρνει χιλιάδες μορφές, ὁ Γιοῦγκ τὴν ὀνομάσε ἀνιμα. Τὸν ἄνδρα μέσα στη γυναίκα, ἀνιμος. Ἄπειρη εἶναι ἡ ποικιλία καὶ τῶν δύο αὐτῶν ἰσοπεδικῶν ὄντοτήτων. Ἄνεξάντλητος ὁ πλοῦτος τους καὶ χαρὰ στὸν ἄνδρα ἢ στη γυναίκα ποῦ κατορθώνει νὰ ἀσπασίει, ἀπ' αὐτὴ τὴ μορφὴ, ἓνα-ἓνα, ὅλα τὰ χαρίσματά της καὶ νὰ τὰ ἀφομοιώσει, ἐξουδετερώνοντας ταυτόχρονα ὅλο της τὸ φαρμάκι. Ἄλλοιμονο τους, πάλι, ἂν «ἄρωτευτοῦν» αὐτὴ τὴ μορφὴ καὶ τὴς παραδώσουν τὴν ὄντοτητά τους. Σὲ λίγο θὰ τοὺς ἔχει «ξεκοκκαλίσει» ψυχολογικὰ καὶ πνευματικὰ.

Μία, λοιπόν, ἀπὸ τίς ὄντοτητες ποῦ συναντᾶ κανεὶς ὅταν καταδοθεῖ στὰ βάθη του, εἶναι ἡ ἰσοπεδικὴν γυναίκα ἢ ὁ ἰσοπεδικὸς ἄνδρας. Πρῶν, ὅμως, ἀπ' αὐτὴ τὴ συνάντησι, ποῦ ἀποτελεῖ σταθμὸ, συναντᾶ κάτι ἄλλο ποῦ τοῦ εἶναι μᾶλλον γνώριμον, ἂν εἶναι ὄξυδερκής καὶ εὐκρινής μὲ τὸν ἑαυτὸ του. Αὐτὸ τὸ κάτι ποῦ προσοσυναντᾶ εἶναι ὁ ἀσχημὸς ἑαυτὸς του, ἡ «σκιά» του. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια, ἡ «σκιά» εἶναι ὁ φρονιμὸς ποῦ φυλάει τὸ μυστικὸ ἄνοιγμα ποῦ ὁδηγεῖ στὸ βάθος. Καὶ ἂν δὲν γνωρίσει κανεὶς πρῶτα τὴ σκιά του καὶ νὰ τὴν ἀφομοιώσει, ἡ κατάστασι μπορεῖ νὰ ἀποδειχτεῖ ιδιαίτερα ἐπικίνδυνη.

Ἄν ὅλα πάνε καλὰ, ἀφομοιώσει πρῶτα τὴ σκιά, κανεὶ τὴν κατάδυσσιν καὶ γνωρίσει μὲ τὸ ἕτερον φύλον μέσα του τότε κάνουν τὴν ἐμφάνισή τους ἄλλες ὄντοτητες, ὁ Γερο-Σοφὸς στοὺς ἄνδρας καὶ ἡ Μεγάλῃ Μητέρα στὴς γι-

ναΐκες. Υπάρχει, επίσης, και το Ουμ-
ματουργό παιδί και άλλες μορφές.
Όλες αυτές τīs μορφές του βυθού ο
Γιούγκ τīs ονομάζει άρχετυπα και
όλες τους χαρακτηρίζονται από ένα
στοιχείο άχρονο, αιώνιο, που μοιζις
τό άγγίζει ή χωροχρονική μας υπο-
σταση νιώθει να διευρύνεται ως τα
πέρατα του χρόνου και του χώρου και
νά γυρνάει τήν άθανασία μέσα σ' ένα
φθαρτό σώμα που κάθε μέρα τής
ζωής του τό φέρνει πιο κοντά στο τέ-
λος του.

Αργότερα, οί άνθρωπομορφικές
μορφές δίνουν τή θέση τους σε άλλα
άρχετυπα γεωμετρικής φύσης. Το
πιο χαρακτηριστικό και τό πιο κείριο
άπ' αυτά προσδιορίζει τό κέντρο του
άνθρώπου, εκεί που άποληγουν όλες
του οί άκτίνες. Αυτό τό ένδομοχο κέν-
τρο οί Γιούγκ τό όνόμασε Ταυτό για να
τονίσει τήν άπρόσωπη φύση του.
«Άπρόσωπη» δέν είναι ή κατάλληλη
λέξη, αλλά ή γλώσσα μας δέν περιέ-
χει καμιά λέξη που να άποδίδει τή
σύνθετη φύση του. Με λίγα λόγια, τό
Ταυτό είναι ένα άρχετυπο που μετα-
μορφώνει τόν άνθρωπο πολύ περισσο-
τερο από όλα τ' άλλα και με πολύ δια-
φορο τρόπο. Όταν ο άνθρωπος τό
άφομοιώσει, άποκτά ιδιότητες που
δέν τīs είχε πριν. Πρώτα άπ' όλα,
παιδί να είναι έγωκεντρικός, άδστηρά
«προσωπικός» — γι' αυτό είπαμε ότι
τό Ταυτό είναι άπρόσωπο — και αυτό
σημαίνει ότι υπάρχει μέσα του χώρος
για τούς άλλους. Και όχι μονάχα για
τούς άλλους ανθρώπους, αλλά για
κάθε τι τό Άλλο που μās περιβαλλεί
ή που μās διαπερνά, από τό ζώα, τά
φυτά, τīs πέτρες, τούς πλανήτες ως
τīs άκτινοβολίες και τīs επήρειες που
δεχομαστε από άλλους κοσμούς. Με
άλλα λόγια, ή συνειδησή μας, από
έγωκεντρική, γίνεται παγκόσμια ή
συμπαντική.

Όλα αυτά μπορεί να τά πετυχει ο
άνθρωπος με τήν κατάδυση στα βαθιά
του. Τήν πορεία αυτή από τήν έπιφα-
νεια στο βάθος και παλι στην έπιφα-
νεια μαζί με τό Θησαυρο, από τόν
έγωκεντρισμό στη συμπαντική συνει-
δηση, ο Γιούγκ τήν άποκαλεί «Πορεία
τής Έξατομικής». Γιατί, βαθμιαία,
ο άνθρωπος άρχίζει να διαπιστώνει
ότι δέν είναι «άτομο» άφού περιεχει

τόσες όντότητες μέσα του, που άλλοτε
είναι φιλικές και άλλοτε έχθρικές άνα-
μεταξύ τους και σ' αυτόν τον ίδιο,
άφού είναι, μ' άλλα λόγια, μια πολ-
λαπλότητα. Όταν, όμως, άφομοιώσει
ό,τι καλύτερο έχουν να δώσουν οί
διαφορές αυτές ίπαρξίες του βυθού και
άποβάλλει τά άσχημα στοιχεία τους,
τότε ή πολλαπλότητα μεταβάλλεται
σε ένότητα και ο άνθρωπος γίνεται «ά-
τομο», δηλ. άμνητος, άδαιρετος, πέρα
άπο κάθε δίχασμο. Και τότε, όταν ο
όφθαλμος σου είναι ενιαίος, τό σώμα
σου γεμίζει από φώς, για να θυμηθούμε
έναν άρχαίο τρόπο έκφρασης, που οί
αϊώνες έχουν θυμηθώσαι τό νοήμα του.

Το «Ένα Πείραμα σε Βάθος» πε-
ριγραφεί με λεπτομέρειες τήν κατά-
δυση στο βυθο και τήν έπιστροφή
στην έπιφανεια. Προσφέρει, μ' άλλα
λόγια, τον απαραίτητο μίτο, τό μακρο
σχοινί που χωρίς αυτό κοθε κατόδυση
είναι καταδικασμινή. Περιγραφεί
τούς κινδύνους, τα όφίλη, τούς σκο-
πίλους, τīs συνειψεις, με συναρπαστι-
κα παραδείγματα δανεισμένα από τή
ζωή, με όνειρο, με τήν έρημνεια τους,
με παραδείγματα από τή λογοτεχνια
και από τή θρησκεια. Και, τό κυριο-
τερο, έπιχειρεί μια σύνθεση όχι μονα-
χα άναμεσα στα άφορο τμηματα του
άνθρώπου, αλλά και στις έξωτερικές
έκφράσεις του ανθρώπινου πνευματος,
όπως είναι ή έπιστημη, ή θρησκεια,
ή τέχνη και ή φιλοσοφια. Ιδιαίτερο
ένδιαφέρον παρουσιαζει ή άφορα του
συγγραφια στο κοινωνικό προβλημα,
στα άρχετυπα που βρίσκονται πίσω
άπό τά πολιτικά καθίστώτα και που
κινδυνεύουν να «εξικοκκαλίσουν» τό
συνειδητό για να ζήσουν έλευθερα
άκολουθώντας τούς δικούς τους κατα-
στρεπτικούς σκοπούς. Καταστρεπτι-
κούς, γιατί δέν ύπαρχει κανεις που να
τα ελεγει, να άποβάλλει τό δηλητηριο
τους και να άφομοιώσει τά καλά τους
στοιχεία. Ο «Οδύσσειας» σ' αυτή τήν
περιπτωση, ξεγελάστηκε από τό σαχη-
νευτικο τραγούδι τών πολιτικών ιδεο-
λογιών, λυθηκε, πήγε κοντά τους,
τīs αγκάλιασε και καταβροχτίστηκε
άπ' αυτές.

Παρ' όλα αυτά, ύπαρχει μια μικρή
έλιπίδα σωτηρίας μέσα στην τυφλή και
ανεξέλεγκτη κυριαρχια τών ιδεολο-
γικών άρχετυπων που τόσες φορές

αίματοκύλισαν τόν κόσμο και πού τώρα τόν απειλοῦν γιά ἄλλη μιὰ φορά με τόν καταστρεπτικότερο πόλεμο πού εἶδε ποτέ ἡ ἀνθρωπότητα. Αὐτή ἡ ἐλπίδα μοιάζει με τήν τριμάμενη φλόγα ἐνός καντηλιοῦ, ἀλλά τό καλό εἶναι ὅτι ὁ ἄγριος ἰδεολογικός-ἀρχετυπικός ἀνεμος πού φυσᾷ δέν κατόρθωσε ἀκόμα νά τή σβήσει. Εἶναι, ὅμως, ἀνίσχυρη. Γι' αὐτό χρειάζεται ἐνίσχυση." Ὅσοι δέν ἔχουν γίνει ἀκόμα βορά τῶν ἰδεολογικῶν Σειρήνων, ὅσοι συναισθάνονται τήν εὐθύνη τους ἀπέναντι στόν ἑαυτό τους και στό σύνολο, δέν ἔχουν

παρά νά δοκιμάσουν τό Πείραμα σέ Βάθος, τό πείραμα πού ἐξατομικεῦει τόν ἄνθρωπο, πού τόν διενρύνει ὥστε νά χωρέσει τίς ἀντιθέσεις και νά πάψει ἔτσι νά μισεῖ και νά μάχεται κάποιον ἀντίπαλο. Ὁ δρόμος ὑπάρχει. Καί ἀρκετοί συνάνθρωποι μας τόν ἀκολούθησαν. Ἐνας ἀπ' αὐτούς εἶναι και ὁ συγγραφέας αὐτοῦ τοῦ βιβλίου πού συμβάλλει με τά γραφόμενά του στή διατήρηση τῆς φλόγας τοῦ κανδηλιοῦ. Σ' ἐμᾶς τοὺς ἀναγνώστες του, ἐναπόκειται ἡ ἐνίσχυση τῆς φλόγας.

Δοκίμασέ το ἅπαξ - Ὅσο κατὰ μέρος πᾶν ὅ,τι γνωρίζεις, ξέχασέ το, και ἀπλῶς κύτταξε τί συμβαίνει. Μην κουβαλᾷς τίς στενοχώριες σου ἀπό ἡμέρα σέ ἡμέρα, ἀπό ὥρα σέ ὥρα, ἀπό στιγμή σέ στιγμή - πέταξέ τίς ὅλες, και Ὅα ἰδῆς ὅτι ἀπό τούτη τήν ἐλευθέρωσή σου ἀναδύεται μιὰ ἐξαιρετική ζωὴ πού περικλείει και ζωὴ και θάνατο.

ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Ἡ σκέψις τοῦ θανάτου με ἀφήνει τελείως ἥρεμον, διότι εἶμαι πεπεισμένος περὶ τοῦ ὅτι τό πνεῦμα μας εἶναι ἐξ ἀπολύτως ἀκαταστρέπτου φύσεως. ὅτι εἶναι διηνεκῶς δραστήριο ἀπό αἰωνιότητος εἰς αἰωνιότητα. ὅτι εἶναι σάν τόν ἥλιο, ὁ ὅποιος φαίνεται στά γήινα μάτια μας πῶς δύει, στήν πραγματικότητα ὅμως οὐδέποτε δύει, ἀλλά αἰωνίως και ἀδιακόπως λάμπει.

ΓΚΑΓΓΕ

Μην σκοτιζέσαι ποτέ γιά δύο ἡμέρες: αὐτήν πού δέν ἦλθε ἀκόμη κ' ἐκείνην πού πέρασε.

ΠΕΡΣΙΚΗ ΠΑΡΟΙΜΙΑ

Κ. Μελισσαροπούλου: «Ο ΙΗΣΟΥΣ»

Μέσα στη Σαχάρα του συγχρόνου πραγματισμού, σαν ΟΛΣΕΙΣ παρηγορίας και υπόμνησης «τι δὲν εἴμεθα μόνον «σάρκα καὶ ὀστά», ἀλλὰ ψυχὴ καὶ πνεῦμα πού πρέπει νὰ τραφοῦν μὲ «οὐράνιον ἄρτον», μας παρουσιάζονται τὰ ψυχοβιταμινοῦχα βιβλία σὰν τὸν «ΙΗΣΟΥ» τοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέως Κωστή Μελισσαροπούλου.

Τέτοια βιβλία δὲν μᾶς ἀφήνουν νὰ χαθούμε μέσα στὸ σκοτεινὸ δάσος τοῦ ρεαλισμοῦ, ἀλλὰ σὰν τὸ Ἴστρο τῆς Βηθλεὲμ μᾶς δείχνουν ποῦ βρίσκεται ὁ Χριστός.

Τὸ ἀξιομνημόνευτο αὐτὸ βιβλίο «Ἰησοῦς» εἶναι καλοζυμωμένο μὲ τὸ ἀνόθευτο προζύμι τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ὄχι τῆς ριλέριδος Δογματικῆς, πού ἀφήνει τὸν ἀνθρώπινο λόγο νὰ φαγῇ τὴν ψυχὴ... Μὲ ἄλλα λόγια, ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὴν Χριστιανικὴ καρποφορία, πού εἶναι ἡ ΑΓΑΠΗ καὶ κατανόηση, καὶ ἐνῶ ὀμιλοῦμε γιὰ τὴν Οὐράνια διδασχὴ, εὐκρινῶς ἀκούγεται ὁ ἑαυτός μας... καὶ ὅσοι δὲν συμφωνοῦν μαζί μας «εἶναι ἀφορισμένοι».

Ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἰησοῦς» βρίσκει μέσα του τὸ ψυχοπνευματικὸ κλίμα τῆς Ἰωαννείου Χριστολογίας «Ἀγάπη εἶναι ὁ Θεός» καὶ ὅστις ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθε νὰ σπειρῇ μέσα μας τὴν ἀγάπη. Καὶ ἀποστολὴ τῆς ἐκκλησίας εἶναι νὰ καλλιεργῇ τὴν ἀγάπη. Αὕτη εἶναι, ἢ ὅπναια, κυρίως, λείπει ἀπὸ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ διὰ τοῦτο βιβλία ὅπως τὸ «Ἰησοῦς» τοῦ διαλεχτοῦ φίλου κ. Κωστή Μελισσαροπούλου μᾶς βγάζουν ἐξω ἀπὸ τὴν Σαχάρα τοῦ πραγματισμοῦ καὶ μᾶς ὀδηγοῦν στὸ εὐκρατοῦ κλίμα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς.

Καὶ Θεοσευλογητὴ εἶναι ἡ πατρίδα ἐκείνη πού εἶχει ἀνθρώπους πού φροντίζουν καὶ τὰ ἀδέλφια τους νὰ μελετοῦν τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ πού κἀμνει τὴν σκόλα ἀπὸ τὴν ΓῆΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ. Σκέλα τοῦ οὐρανοῦ! πού ἂν μας λείψῃ ὁ πόθος της, θὰ γυρίσωμε πίσω στὴν Σπηλιὰ, - καὶ τότε πρὸς τί ἡ Οὐσία τοῦ Ἰησοῦ!

Λίδ. ΖΑΝΟΣ ΓΟΥΓΟΥΤΑΣ
MANSFIELS OHIO

Ἡ τροφή μας προσδιορίζει τὸ τί εἴμεθα

Τί εἴμεθα; — τὸ προσδιορίζει ἡ τροφή μας. Ἐννοεῖται ὡς τροφή πᾶν ὅ,τι ἀφομοιώνεται ἀπὸ τὸν ὄργανισμό μας.

Τροφή δὲν εἶναι μόνον ὅ,τι κατευθύνεται πρὸς τὸν στόμαχο. Αὐτὴ εἶναι ἡ στενωῶς ὑλιστικὴ ἄποψις. Μὲ τὴν ἀναπνοὴν μας λαμβάνομε συνεχῶς ἓνα εἶδος τροφῆς, τόσο ἀπαραίτητης μάλιστα γιὰ τὴν ὑπόστασί μας. Μὲ τὰ αἰσθητήρια ὄργανά μας λαμβάνομε ἐντυπώσεις χωρὶς διακοπὴ ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ κόσμον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ὑλικὴ τροφή περιέχει καὶ κάτι πού δὲν εἶναι διόλου ὑλικό, κάτι διαφορετικό, μὲ ἀνάλογες ἐπιδράσεις ἐπάνω στὴν ὑπόστασί μας.

Μελετώντας τὸ θέμα τῆς τροφῆς ὑπὸ τὴν εὐρύτερη ποιότητά της, φθάνομε σὲ μιὰ σκέψι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται ἐνώπιον μιᾶς μεγάλης διαδικασίας μετασχηματισμοῦ ἀπὸ τὴν ἐνέργεια μιᾶς μορφῆς σὲ ἄλλη. Σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ συνεργασθῆ ὥστε νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ ὑψηλότερα δυνατὴ μορφή ἐνεργείας ἢ ἡ ἄλλως λεγομένη αὐτοσυνείδησις. Ἡ μεταμόρφωσις αὐτὴ συντελεῖται ἀσυναίσθητα στὴν ζωικὴ ὑπαρξί, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἄνθρωπον τίθεται ὡς καθῆκον ἡ ἀπόκτησις συνειδήσεως αὐτῆς τῆς μεταμορφώσεως, ὥστε νὰ συνεργασθῆ ὁ ἴδιος στὸν μεγάλο σκοπὸ τῆς ζωῆς.

Βάσις τοῦ ἀνθρωπίνου χρέους εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῆς τροφῆς, ὥστε ὁ μόλυβδος νὰ μετατραπῆ εἰς χρυσόν, κατὰ τὴν ὁρολογίαν τῆς ἀλχημείας. Ἄς μεταχειρισθοῦμε ἓνα τετριμένο, ἀλλὰ ἐκφραστικὸ παράδειγμα: Ἐάν πρόκειται νὰ συλλάβωμε μερικὲς κοσμικὲς παλμικὲς δονήσεις πού εἶναι ἀσθενεῖς, θὰ χρειασθοῦμε ἓναν ἰσχυρὸ δέκτη, διαφορετικὰ αἱ δονήσεις αὐτὲς μᾶς διαφεύγουν τελείως. Τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ τὸν ἄνθρωπον. Γιὰ νὰ συλλάβῃ τις ἀσθενεῖς κοσμικὲς δονήσεις, πρέπει ὁ ὄργανισμὸς του νὰ εἶναι ὑγιέστατος καὶ νὰ διαθέτῃ τὸ τέλειον σχῆμα. Καὶ ἐδῶ προβάλλει ἡ σημασία τῆς ὑγιεινῆς τροφῆς. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, βέβαια, ὅτι μπορούμε νὰ ἐπαναπαυθοῦμε στὴν ἀκολούθησι μιᾶς ὀρισμένης διαίτας. Ἡ πρόοδος στὴν συνειδητότητα σημαίνει εὐαίσθησις γιὰ κάθε τι πού εἶναι συναφὲς μὲ τὴν ὑγιεινὴ τροφή καὶ τὸν εὐρύτερον ἐπιδιωκόμενον σκοπὸ.

Τὰ λίγα αὐτὰ λόγια ἄς εἶναι ἓνας ἐρεθισμὸς γιὰ τὴν σκέψιν σας.

Ed. NEUMAN

ΣΚΙΑΜΑΧΙΑΙ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

Ἐχει περάσει ἕνας καὶ πλέον αἰὼν ἀπὸ τοῦ 1866, ὅταν ἐνεσκηψεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀπόστολος Μακράκης, ἄνθρωπος δεισιδαίμων, εὐφραδῆς καὶ ἐπικριτῆς τῶν πάντων, ὁ ὁποῖος ἐπετέθη κατὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἱεραρχίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἐκήρυξεν ἐν καταπτώσει — ποῦ νὰ ἔζη σήμερον! — φυσικὰ δὲ καὶ κατὰ τῶν Τεκτόνων, καὶ ἔκαμε τὸν Τεκτονισμόν θέμα τῆς ἡμέρας. Τὸ κοινὸν καὶ αἱ ἔφημερίδες δὲν εἶχαν τότε ἄλλα ἐνδιαφέροντα, ὁ κόσμος ἐδιχάσθη, χωρὶς νὰ γνωρίζη κανεὶς περὶ τίνος περιπτώσεως πρόκειται. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τότε, ὅπως καὶ τώρα ἡ πρωτεύουσα ὑφίστατο τὴν ἐπίδρασιν τῶν νέων ιδεῶν, ὁ Μακράκης ἐστράφη πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν καὶ δὴ πρὸς τὰς Πάτρας, ὅπου ἕνας ἱερεὺς, ἕνας εὐαγγελιστῆς καὶ μερικοὶ προύχοντες ἀνέλαβαν νὰ «διαφωτίσουν» τὸν λαὸν διὰ τὸν κίνδυνον ποῦ διατρέχει τὸ Ἔθνος ἀπὸ τὸν Ἀντίχριστον — τὸν Μασονισμόν! Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὅμως εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην καὶ ἡ μόδα τοῦ μαλακοῦ καπέλλου. Καὶ ὁ κοσμάκης ἐφαντάσθη, ὅτι ὅσοι φοροῦν

μαλακὸ καπέλλο εἶναι καὶ φορεῖς... τοῦ μασονισμοῦ. Καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ κατὰ κανόνα ἦσαν Ἑπτανήσιοι, αὐτοὶ ὑπέστησαν... πρῶτοι τὴν ἐπίθεσιν. Ὁ σώζων ἑαυτὸν σωθήτω! Ὅσοι συνελήφθησαν ἀπὸ τὸν ὄχλον φοροῦντες μαλακὸν καπέλλο ἐγυμνώθησαν, διὰ ν' ἀποκαλυφθῆ... ἡ ἀνύπαρκτος βέβαια σφραγίς, ποῦ ἔφεραν εἰς τὴν πλάτην καὶ ὅταν κάποιος ἀπὸ τοὺς ἐρεθισθέντας ἐχθροὺς τῆς Μασονίας ὑπέδειξεν ἕνα σπίτι...ὡς κέντρον τῶν Τεκτόνων ἢ θύρα καὶ τὰ παράθυρά του ἐσπιάσθησαν, καὶ ἐνῶ αἱ γυναῖκες τοῦ σπιτιοῦ ἐφώναζαν «βοήθεια - βοήθεια! καιόμεθα!» οἱ... εὐλαβεῖς ἐχθροὶ τοῦ «Ἀντίχριστου» ἔβαλαν φωτιά καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἀντωνίου Καλλιπικῆ, ποῦ διέμενον εἰς τὸ σπίτι ἐκεῖνο, ἐσώθη διαφυγούσα ἀπὸ τὴν θύραν τῆς αὐλῆς, ἔσπευσεν εἰς τὸν λιμένα καὶ ἐπεβιβάσθη ἐνὸς πλοίου ποῦ τὴν μετέφερεν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν ἀπ' ὅπου κατήγετο, χωρὶς νὰ μάθη ποῖον ἦτο τὸ ἔγκλημα διὰ τὸ ὁποῖον ἐκινδύνευε νὰ καῆ ζῶσα. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα τῆς 5ης Ἰουνίου 1867 ἐκινδύνευσε νὰ καῆ μέσα εἰς τὸ σπίτι τῆς ἡ ἀνύποπτος οἰκογέ-

νεια τοῦ ἐν Πάτραις Ρώσου προξένου, ἃν δὲν ἐπενέβαινε ἐγκαίρως δύναμις στρατοῦ, ἢ ὅποια ἐπληροφορήθη τὰς διαθέσεις τοῦ ὄχλου.

Ἡ ἰδία «διαφώτισις» ἐγένετο καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ἀπὸ μερικοὺς φανατισμένους ἱεροκήρυκας. Ἔτσι τὴν 30ὴν Ἰουνίου τοῦ ἰδίου ἔτους εἰς τὴν Ἀμφισσαν, ἑορτὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἔπειτα ἀπὸ ἓνα σφοδρότατον φιλιππικὸν τοῦ ἱεροκήρυκος Χρήστου Σταματιάδου, κατὰ τῶν Μασόνων, ὁ εὐλαβὴς λαός, ἅμα ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν ναόν, ἀνεζήτη τοὺς ἀντιχρίστους. Καὶ ἐπειδὴ κάποιοι εἶπαν, ὅτι οἱ μασόνοι ἔχουν ὡς διακριτικὸν μοῦσι, ἕκακοποίησαν τὸν πρῶτον πού συνήντησαν μὲ ὑπογένειον, ὀνόματι Κουντούρη καὶ κατόπιν ἐρευνῶντες εὗρηκαν καὶ τοὺς ὑπολοίπους, τοὺς ὁποίους ἐγύμνωσαν μὲ δικαιολογητικὸν ὅτι ἦσαν μασόνοι.. ἀφοῦ εἶχαν μοῦσι.

Ἀπὸ τότε πού ἤρχισεν αὐτὸς ὁ περιβόητος «διαφωτισμός» περὶ τῆς Μασονίας, ἐνεφανίσθησαν καὶ οἱ πρῶτοι ἀπολογηταὶ τῆς, δημοσιογράφοι καὶ ἄλλοι μορφωμένοι ἄνθρωποι, τέκτονες καὶ μὴ, πού ἐβεβαίωσαν καὶ βεβαιώνουν, ὅτι ὁ τεκτονισμὸς δὲν εἶναι θρησκεία, ἀλλὰ παγκόσμιος ὀργάνωσις, εἰς τὰς διακλαδώσεις τῆς ὁποίας εἶχαν μνηθῆ ἀπὸ τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν ὁ Παλαῶν Πατρῶν Γερμανός, πού ὑψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἐλευθερίας, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ἀναρίθμητον ἄλλο

πλήθος ἐναρέτων καὶ σεμνῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι μὲ τὸ νὰ εἶναι τέκτονες δὲν ἔπαυσαν νὰ εἶναι ἄριστοι χριστιανοί, οἰουδήποτε δόγματος, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς ἀρχὰς δὲν παύουν νὰ πρεσβεύουν. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἔχει περὶ τούτου ὑποβάλλει ἔγγραφον εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, εἰς τὸ ὅποιον βεβαιώνει ὅτι ὁ Τεκτονισμὸς δὲν ἔχει θρησκευτικὸν χαρακτῆρα, ὅτι τὰ μέλη του, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνα πού ἔχουν ἀνώτατον τεκτονικὸν βαθμὸν, μένουν συνδεδεμένα μὲ τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν κλπ., κλπ., κλπ.

Τὸ κακὸν εἶναι ὅτι τὰ ἀναθέματα τῶν ἱεραρχῶν μας ἐναντίον τῆς Μασονίας ἐκτοξεύονται κάθε φορὰν πού ἡ Ἐκκλησία μας χειμάζεται ἀπὸ ἄλλας φοβερὰς τρικυμίας, ὡς νὰ ἠθέλαμεν ν' ἀποσπασθῆ ἢ προσοχὴ τῶν πιστῶν ἀπὸ αὐτὰς καὶ νὰ προσέξουν τὸν Τεκτονισμὸν.

Τὰ ἴδια περίπου συμβαίνουν μὲ τὸ παλιάρχαιον ἐκεῖνο ἔθιμον τῆς Πυροβασίας, τὰ Ἀναστενάρια, τὸ ὅποιον διατηρεῖται εἰς ὠρισμένα χωρία τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ἀπὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων. Εἰς μὴτην οἱ ἀτυχεῖς σύγχρονοι Ἀναστενάρηδες, οἱ ὅποιοι εἶναι θεοσεβέστατοι, θεωροῦν προστάτας τῶν τὸν Ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ τὴν Ἁγίαν Ἐλένην, τῶν ὁποίων προηγείται ἡ εἰκὼν κατὰ τὰς τελετάς των. Καὶ ὑπάρχουν Ἀρχιε-

ρείς, οί όποιοί θέλουν νά τους παραστήσουν ώς «είδωλολάτρες» και ζητοῦν ν' άπαγορευθοῦν τ' Άναστενάρια, ώς έάν εις αυτά έγκείται ή..κακοδαιμονία τής Έκκλησίας μας, ένώ ή κακοδαιμονία συνίσταται εις τόσα άλλα αίτια πού γνωρίζει τό Πανελλήνιον. Εις τό κάτω - κάτω τής γραφής «έκβαλον πρώτον τήν δοκόν έκ τοῦ όφθαλμοῦ σου και τότε διαβλέψεις έκβαλεῖν τό κάρφος έκ τοῦ όφθαλμοῦ τοῦ άδελφοῦ σου». Και τό σῶμα τής Έραρχίας περιλαμβάνει μέν κατ' άτομον πολλούς άγίους πράγματι άνθρωπους, αλλά έν τῷ συνόλω του περιέχει πολλά «κάρφη» εις τούς όφθαλμούς του, μέχρι σημείου μάλιστα νά προβάλλεται ένας φανατικός μέν πράγματι, όμως άγιος Έραρχης...ώς ψυχοπαθής. Άλλά θού Κύριε φυλακήν τῷ στόματί μου, δια τά άπίστευτα αυτά και άφάνταστα καμώματα, πού διασύρουν βεβαίως τήν Έκκλησίαν—αυτά, και όχι ή Μασονία ούτε τά Άναστενάρια.

ΒΑΣ. Α. ΣΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΡΑΔΥΝΗ, 3 Αύγ.

Άρχηγός Μασώνων

Κύριε Διευθυντά,

Μόλις παρέλαβον τήν υπό ήμερομηνίαν 1—15.4.73 πολύτιμον έφημερίδα σας και είδα τήν εις τήν πρώτην σελίδα αυτής προβαλλομένη φωτοτυπίαν μασωνικού έντύπου, δι' ής πληροφορεΐται σύμπας πλέον ό κόσμος τής Όρθοδοξίας ότι ό Πατριάρχης Άθηναγόρας ήτο Μασώνος και δη άρχηγός Μασώνων 33ου βαθμοῦ. Τό γεγονός αυτό και παλαιότερον γνωστοί Έλληνες κληρικοί

και δημοσιογράφοι μās τό προκατήγγειλαν

Άπό τήν άποκάλυψιν αυτήν πολύ έχω στενοχωρηθῆ, διοτι χωρίς πλέον άμφιβολίας πρέπει να πιστεύσωμεν ότι και Πατριάρχαι και Άρχιεπίσκοποι και Άρχιερείς και θεολογοί τής Έλλάδος και πάσης χώρας ύπήρξαν και είναι Μασώνοι

Μετα τής έν Κυρίω άγαπης
ΠΑΥΛΟΣ ΜΑΡΙΝΟΥ Μοναχος
Άμμοχωστος Κυπρου
ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΤΥΠΟΣ, 1-15 Ίουν

Άνθρωπος και πουλιά

«Σμηνη άρπακτικῶν πουλιῶν, που έχουν τίς φωλιές τους στο φρουριό τής πολεως τών Πατρῶν έπέτεθησαν και έτραυματίσαν πολλίτες οταν μερικά παιδια πέταξαν πέτρες και γκρεμισαν άπό τη φωλιά του ένα νεοσσο Τελικά έζητήθη ή βοήθεια τής Άμεσου Δρασεως, και του Δασαρχείου, άνδρες τών όποίων έφρονευσαν τα πουλιά με κυνηγετικά όπλα Έπειδη ή έπιθεσις τών πουλιῶν είναι άνεξήγητη »

Γιατί χριστιανέ μου είναι άνεξηγητη ή έπιθεση, Έπι αιῶνες τα πουλια ζούσαν ειρηνικά στα μπεντένια του κάστρου Με τους άνθρωπους δεν είχαν τίποτα νά μοιράσουν,ζούσαν στο δικό τους κοσμο Δεν ύπήρξε περίπτωση «άλληλοσυγκρουομενων συμφεροντων».

Στά καλά καθούμενα τούς καταστρέφεις την φωλιά και γκρεμίζεται ένα αδύναμο άφτερο πουλακι στο χῶμα. Τί θελετε; Να μεινη άδιαφορη ή κοινωνία τών πουλιῶν για την τραγωδία ενός άθωου πλασματος, για τήν συμφορά τών γονιῶν του, Νά πουν τα πουλια, «έ, τυχερό του ήταν, σωπάτε, μη μιλάτε», όπως κάνουν οί παγκακιστοι άνθρωποι μπροστά στα βάσανα και τις συμφορες του διπλανού τους; Είναι φανερό πώς οί κοινωνίες τών πουλιῶν δεν έχουν διαβρωθῆ οπως ή ανθρωπινη κοινωνια άπο τους έγωισμούς, τήν άρπακτικοτητα, τήν δειλία, τήν ανανδρία, την άδικια. Χυθθηκαν καταπάνω στους άνθρωπους νά τους βγάλουν τά μάτια Έπί δικαίους

και άδικους βέβαια. Και πολύ σωστά. Έδω πρόκειται περί συλλογικής ευθύνης. Τα πουλιά δεν έχουν άνακριτές και κρατητήρια και δικαστήρια για να βρουν τους άτυρούς.

Χύμηξαν λοιπόν έναντίον των ανθρώπων που έβλεπαν από ψηλά. Και κείνοι «προσπαθοῦσαν να άμυνθούν με ξύλα, κουβάδες και άλλα οικιακά σκεύη».

Καλά έκαναν τα πουλιά. Να μάθουν τα παιδιά τους οι άνθρωποι να μην πετροβολούν τις φωλιές. Να μη μοιάσουν στους μεγάλους σε άγριότητα. Γιατί, όπως καταλαβαίνετε, έλειψε από τα παιδιά ή άγωγή: τής οικογενείας και του σχολείου. Το πετροβόλημα τής φωλιάς ενός πουλιού είναι σημάδι πρωτογονισμού, σκληρής ψυχής, άναισθησίας.

Και τί έχετε να πητε γι' αυτά που έπακολούθησαν; Θαυμάστε την δικαιοσύνη των ανθρώπων. Ώπλίσθησαν με δίκαννα, έζωσαν το κάστρο και μπάμ και μπουμ έξώντωσαν τα πουλιά. Έτσι «άπεκατεστάθη ή τάξις εις το φρούριον». Δεν περιμένα οι εύλογημένοι μία μέρα; Το πένθος και ή όργη δεν κρατούν πολύ και στα ανθρώπους και στα πουλιά. Θα ήσυχάζαν. Ύστερα οι μανάδες, οι πατεράδες, οι δάσκαλοι και οι άρχες θα συμβούλευαν τα παιδιά να μην πετροβολούν τις φωλιές γιατί δεν είναι παλληκαρία να χτυπά κανεις τους άδυνάτους και άνυπερασπίστους.

Τέλος πάντων. Αυτή ή ιστορία των πουλιών του κάστρου τής Πάτρας θα μπορούσε να δώσει ένα μάθημα στους ανθρώπους. Η τουλάχιστον την εύκαιρία για να σκεφθούν.

Την έλλειψη άγωγής των παιδιών. Την άλληλεγγύη τής κοινωνίας των πουλιών μπροστά στην άδικία.

Την επιπόλαιη αντίδραση των άρχων. Την άναγκη ειρηνικής συμβιώσεως. Την μωρία τής βίας και τής άπερίσκεπτης καταφυγής στα όπλα.

Mr SIMSON

(Κυρ. Σιμόπουλος)

ΣΗΜΕΡΙΝΑ, 28 Μαΐου

«Η άποκάλυψις των ζώνων»

Ο σκηνοθέτης του κινηματογράφου Φρεντερίκ Ροσσίφ παρουσίασε στην γαλλική τηλεόρασι το πρώτο μέρος μιάς σειράς υπό τον τίτλο «Η άποκάλυψις των ζώνων».

Άποσποῦμε από συνέντευξι του ένα χαρακτηριστικό μέρος:

ΕΡ.: Γιατί διαλέξατε τον τίτλο «Άποκάλυψις»;

ΑΠ.: Γιατί στην Άποκάλυψη του Ίωάννου τα ζώα είναι εκείνα που άναγγέλλουν το τέλος του κόσμου. Σήμερα, αλλοίμονο, το άναγγέλλει ο άνθρωπος με την γνωστή μας μόλυσή του περιβάλλοντος.

ΕΡ.: Πιστεύετε ότι ο κόσμος των ζώνων είαι περισσότερο ίσορροπημένος από τον δικό μας;

ΑΠ.: Και βέβαια. Η ζωική όρμη των ζώνων είναι περισσότερο έξελιγμένη από την δική μας.

ΕΡ.: Πώς έπικοινωνούν μεταξύ τους τα έντομα;

ΑΠ.: Με την όσφρησι, με χημικά μέσα, με παλμούς καθώς και με διαφόρους άλλους τρόπους που δεν μās είναι γνωστοί άκόμη. Στην συνέχεια τής ταινίας μου μπορεί να δη κανεις πώς έπικοινωνούν τα ψάρια με υπέρηχους οι όποιοι έχουν καταγραφη στην Σοβιετική Ένωσι.

ΕΡ.: Πώς είναι δυνατό να φωτογραφίζονται οι γορίλες από τόσο κοντά;

ΑΠ.: Οι κινηματογραφικές μας μηχανές είναι έφωδιασμένες με τηλεφακούς. Έτσι τα πράγματα γίνονται εύκολα.

ΕΡ.: Θα δοῦμε ζώα που μās είαι λιγότερο γνωστά;

ΑΠ.: Βέβαια. Ηδη έχουμε προβάλλει σπάνια πουλιά από τα νησιά Γκαλαμπάγκος. Έπίσης ένα λιοντάρι να τρέχη σε ρυθμό ρελαντί. Πράγματα που δεν έχουν μέχρι τώρα ξαναγίαι.

Μητέρες και «χοιρομητέρες»

Εἰς μίαν διαφημιστικὴν περιγραφὴν ἀνεφέρετο ἡ φράσις: «Ἑλληνικὴ χοιροτροφία. Ἐγκατάστασις κτιρίου 560 χοιρομητέρων».

Αὐτὴ ἡ λέξις χοιρομητέρα προεκάλεσε τὴν «ἱεράν ἀγανακτῆσιν» τοῦ ἐπιτίμου γυμνασιάρχου κ. Παν. Ρογκάκου (Χρ. Μπότσαρη 47, Αἰγάλεω), ὁ ὁποῖος ἔγραψε πρὸς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας ἐπιστολὴν μετὰ τὸ κάτωθι περιεχόμενον:

«Ἐντροπή! Τὰ ἅγια τοῖς κυσί!... Μητέρα! Λέξις ἱερή, λέξις θεία (ἡ μητέρα τοῦ Θεανθρώπου). Λέξις ποῦ δονεῖ, συγκινεῖ καὶ προκαλεῖ σεβασμὸν, ρῖγος καὶ δέος. Ἡ γλυκύτερη λέξις, ΜΗΤΕΡΑ!... Λέξις καὶ θέλει καλῶς στόμα γιὰ νὰ προφερθῇ.

Καὶ ὅμως, ποῦ ξέπεσε ἡ γλυκύτερη λέξις!....

Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Ἡ λέξις Μητέρα στὰ γουρούνια! Δὲν ὑπῆρχε ἄλλη λέξις στὶς τόσες ἀναρίθμητες ἑλληνικὲς λέξεις; Δὲν ὑπῆρχεν ἡ λέξις χοιριδιοφόρος ἢ ἡ λέξις παραγωγικὲς κ.τ.ἄ.

Πρὸ τετραήμερου περίπου ἀπὸ τῆς Τηλεοράσεως εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν ἓνα κοινοκλιτρόφον εἰς Κρήτην νὰ λέγη: ὅτι ἔχει τόσες κοινοκλιμητέρες! Ἄλλη ἐντροπή! Δὲν ἠδύνατο νὰ εἶπη, φερ' εἰπεῖν, ὅτι ἔχει 100 παραγωγικὰς κουνέλες (κουνελοπαραγωγικὰς); Ποῦ τὸ τραβᾶμε! Αὐτὸς ὁ κόσμος δὲν βλέπει, δὲν ἀκούει, δὲν σκέπτεται,

δὲν αἰσθάνεται; Δὲν ὑπάρχει φραγμὸς καὶ ἀρμόδιος!...

Σταματῶ καὶ μετ' ἀγανακτῆσεως καὶ πάλιν ἐκφωνῶ τὴν λέξιν: Ἐντροπή, διὰ τὸ κατάντημα!...

Εἰς ἀπάντησιν, ὁ χρονογράφος τῶν «Σημερινῶν» Μίστερ Σίμσον ἔγραφε:

«Δὲν καταλαβαίνω γιὰτί ἐνοχλήθηκα ὁ κ. γυμνασιάρχος ἀπὸ τίς λέξεις «χοιρομητέρες» καὶ «κοινοκλιμητέρες». Καὶ γιὰτί ἡ χρησιμοποίησίς τους σημαίνει ἀναισθησία, τυφλῶσι κ.λ.π. Καὶ γιὰτί πρέπει νὰ ἐπέμβουν καὶ ἀρμόδιοι. Δὲν καταλαβαίνω δηλαδὴ ποῖους προσβάλλει ποιόν. Ἀπὸ ὅσα ξέρω ὅλες οἱ μητέρες τοῦ ζωικοῦ βασιλείου εἶναι ὑπεράξιες τοῦ τίτλου τους. Καὶ αὐθεντικὲς, γνήσιες, ἀπόλυτες. Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψην μου μητέρα τετραπόδη ἢ πτερωτὴ νὰ σκοτῶνῃ τὰ παιδιὰ της ἢ νὰ τὰ ἐγκαταλείπῃ. Ἐνῶ στὰ ἀνθρώπινο γένος ἀφθουοῦν τέτοια τέρατα. Ὑπερασπίζονται ὅλες μέγρι θανάτου τὰ παιδιὰ τους. Ἀδύναμα, εὐθραυστὰ πλάσματα ἀντιμετωπίζουν αἰμοβόρα θηρία ἀτρόμητες. Σὲ πολλὰς περιπτώσεις, φέρνοντας στὸν κόσμον νέες ζωὲς προσφέρουν τὸ σῶμα τους τροφήν στὰ παιδιὰ τους. Μόχθος βαρὺς καὶ παθιασμένη ἀγάπη καὶ αὐτοθυσία γιὰ νὰ τὰ ἀναστήσουν. Καὶ χωρὶς νὰ προσμένουν καμμιά ἀνταπόδοσιν. Μόλις σταθῶν στὰ πόδια τους τὰ τετραπόδα τέκνα παίρνουν τῶν ὀμματιῶν τους. Σχορπᾶνε «σάν τοῦ λαγοῦ τὰ παιδιὰ». Καλὴ ἀντάμωσις στὰ γουναράδικα, λέει ἢ ἀλεπού στὰ ἀλεπό-

πουλά της, τὴν ὥρα τοῦ χωρισμοῦ. Καὶ τὰ πουλιά τῆς ἀνοιξης, μὲ τὸ πρῶτο φτερούγισμα ἀποχαιρετοῦν τὴ μάνα.

Ἔχω ἀκόμα στὴν ἀκοή μου τὸ Ὄρηνητικὸ μουκανητὸ μιᾶς ἀγελάδας, ποὺ ἀκουσα κάποιον καλοκαίρι. Τῆς πῆραν τὸ μοσχάρι καὶ κείνη μούγκριζε μιὰ βδομάδα νύχτα - μέρα, δεμένη στὸν κορμὸ ἑνὸς δένδρου. Μούγκριζε ἀπελπισμένα, σπαρακτικά, ὅσο καμμιά γυναίκα - μάνα ποτέ. Κι' οὔτε ἔτραγε, οὔτε ἔπινε. Ὡσπου πέθανε (συγγνώμη, ψόφησε ἔπρεπε νὰ πῶ).

Οἱ μανάδες τοῦ ζωικοῦ κόσμου εἶναι οἱ τέλειες μητέρες. Μπροστά τους οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐγωιστικά, ὑπολογιστικά πλάσματα. Μοναδικὴ ἐξαίρεση ἢ κούκαινα τοῦ βασιλείου τῶν πτερωτῶν. Δὲν κλωσάει τὸ αὐγὸ της. Μπορεῖ νὰ εἶναι τεμπέλα καὶ ἀνεύθυνη. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς εἶναι κακὴ μάνα. Ἀντίθετα, ἐξασφαλίζει στὸ τέκνο τῆς καλοπέραση κάτω ἀπὸ τίς ξένες φτερούγες καὶ σίγουρη ἐπιβίωση μὲ τὴν ἐξόντωση τῶν ἄλλων πουλιῶν τῆς φωλιᾶς.

Καὶ μὴ μοῦ πῆτε πὼς ἡ μητρότης εἰς τὰ ζῶα εἶναι ἔστικτο, ἐνῶ στὸν ἄνθρωπο ἀποτελεῖ συνείδηση κ.λ.π. Γιατί καὶ στὴ μιὰ καὶ στὴν ἄλλη περίπτωση γιὰ ἐπιταγὴ τῆς φύσεως πρόκειται, παντοδύναμη, αἰώνια καὶ ἀνεξερευνήτη.

Ἀφήνω ποὺ ἡ χρησιμοποιεῖσθαι τῆς ξένης μητέρας γιὰ τὰ ζῶα δὲν ἀποτελεῖ τίποτα και-

νούργιο. Ὁ κ. Γυμνασιάρχης γνωρίζει ἀσφαλῶς ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔδιναν τὸ ὄνομα μητέρα καὶ στὸ ζωικὸ κόσμο. Ὑπενθυμίζω πρόχειρα ἓνα κείμενο τοῦ Ἀριστοτέλη ποὺ ἀναφέρεται στὴ βασίλισσα τῶν μελισσῶν: «καλοῦνται μητέρες, ὡς γεννῶνται».

Προφανῶς ὁ κ. γυμνασιάρχης ἔχει ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν βαρεῖα νεοελληνικὴ βρισιὰ «γουρούνια» — καὶ ὄχι μόνον ἐλληνική, οἱ Γάλλοι χρησιμοποιοῦν τὴ λέξη «γουρουνιές» — καὶ πιστεύει ὅτι τὸ εὐγενὲς γένος τῶν ἀνθρώπων δὲν πρέπει νὰ καταφεύγη σὲ λέξεις ποὺ θυμίζουν τὸ νοστιμώτατο κατὰ τὰ ἄλλα τετράποδο. Καὶ αἱ μὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι - γουρούνια μὲ τὴν τρέχουσα σημασία, ἀλλὰ ἡ βρισιὰ εἶναι ἀδικη γιὰ τὰ γουρούνια. Πρῶτα - πρῶτα τὰ γουρούνια εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ ἄκακα κατοικίδια. Ἐπειτα ἡ βρισιὰ ξεκίνησε ἀπὸ τὴ γενικὰ διαδεδομένη ἀντίληψη ὅτι τὰ γουρούνια εἶναι ἀκάθαρτα ζῶα ἐπειδὴ ἀρέσκονται νὰ κυλιοῦνται στὴ λάσπη. Ἄλλως μέγα. Τὰ γουρούνια ἀσφυκτιοῦν κατὰ τοὺς ζεστούς μῆνες ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας τῶν λιπῶν καὶ τοῦ σκληροῦ δέρματος εἶναι ἀδύνατη ἡ ἄδηλη ἀναπνοή καὶ ρίχνονται σ' ὅτι ὑγρὸ βροῦν μπροστά τους. Μοῦ ἔλεγε ἓνας νέος χοιροτρόφος ποὺ δημιούργησε ἐγκαταστάσεις μὲ κλιματισμὸ καὶ λουτρὰ γιὰ τὰ ζῶα του, ὅτι τὰ γουρούνια εἶναι τὰ πιὸ καθαρὰ ζῶα. Τρελλαίνονται καὶ τὸ λουτρό καὶ ἀπεχθάνονται κάθε ρύπο.

Ὅσο γιὰ τὸ εὐαγγελικὸ «μὴ

ρίπτετε τούς μαργαρίτας εἰς τούς χείρους» πόσοι καὶ πόσοι ἄνθρωποι καταμελόνουν μὲ τὴν ἀμάθεια καὶ τὴ κτηνωδία τους πολυτίμητους μαργαρίτες.

Ἄλλὰ ἄς ξαναγυρίσουμε στὴν ἔργη τοῦ κ. γυμνασιάρχου. Σὲν δάσκαλος πρέπει νὰ γνωρίζη ὅτι σ' ὀλόκληρη τὴ παιδικὴ λογοτεχνία καὶ κυρίως στὰ παιδικὰ παραμύθια τὰ θηλυκὰ ζῶα ποὺ ἔχουν νεογνά ἢ νεοσσοὺς ἀποκαλοῦνται μητέρες καὶ μα-νοῦλες. Καὶ πολὺ σωστά.

Διακρίσεις λοιπὸν καὶ στὸ πιὸ ἀληθινό, τὸ πιὸ γνήσιο ἀγαθὸ αὐτοῦ τοῦ κόσμου : στὴ μητρότητα; Κύριε ἐλέησον. Ἄλλὰ ἔτσι ἀρχίζουν κά-τι περιεργές θεωρίες τοῦ αἰ-ῶνος μας. Ὁ ἄνθρωπος εἶ-ναι ἡ κορωνὴ τῆς φύσεως. Ἄπὸ τούς ἀνθρώπους ὁ τάδε λαὸς εἶναι ὁ «περιούσιος».

Ἄπὸ τὸν τάδε λαὸ οἱ τάδε εἶναι ἐκλεκτοὶ καὶ οἱ προνο-μοῦχοι, οἱ καθαροί, οἱ θεό-σταλτοί, κλπ., κλπ.

Ἄς συζητήσουν τὸν κ. γυ-μνασιάρχη οἱ γουρούνες καὶ οἱ κουνέλες».

Ἐπίσης ὁ φιλόλογος κ. Ν. Μπεζιαντάκος (ἄπορρίπτοντας τίς γλωσσολογικὰς δοκιμὰς περὶ «χοιριδιοφύρων» ἢ «πα-ραγωγικοφύρων» ὡς ἀστείες), παρετήρησε:

«Δὲν φανταζόμουν ποτὲ πὼς θὰ ὑπῆρχαν ἄνθρωποι τόσο πο-λὺ σχολαστικοί, ὅπως ὁ Γυ-μνασιάρχης, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ κακὸ νὰ χρησιμοποιῆται ἡ λέ-ξις «μητέρα» στὰ ζῶα. Ἄξιζει ὅμως τὸν κόπο νὰ μάθῃ ὅτι ἤδη στὸν Ὅμηρον ὑπάρχει αὐτὴ ἡ χρῆσις τῆς λέξεως. Κι' ἀκόμη ὅτι κάθε ζῶο ἔχει μιὰ μητέρα».

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

1973 — 18ον Ἔτος

Ἐτησίᾳ συνδρομὴ Δρχ. 80 — Ἐξωτερικοῦ Δολ. 3.50

Διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Κωστήν Μελισσαρόπουλον

Ὀδὸς Δραγατσανίου 6, Ἀθήναι (122)

**Ο « Ι Λ Ι Σ Ο Σ » ΔΕΝ ΜΟΙΑΖΕΙ
ΜΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΛΛΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ**

Στέλλονται: τεύχη - δείγματα παρελθόντων ἐτῶν ΔΩΡΕΑΝ

ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Ίπποκράτους 33 — Τηλ. 602.883

ΒΙΒΛΙΑ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΜΑΣ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΥ:
ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ ΔΙΑΛΕΓΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΥ - ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΜΥΣΤΗΡΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΦΥΛΛΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΗΠΟ ΤΟΥ ΜΟΡΥΑ — ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ —

Τò πρώτο βιβλίο τής σειράς ΑΓΚΝΙ ΓΙΟΓΚΑ — μιὰ ζωντανή ήθική και πνευματική διδασκαλία για τόν σύγχρονο κόσμο.

2. Η ΘΙΒΕΤΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Τò κλασικώτερο παραδοσιακό κείμενο του Μαχαγιανικού ΄Αποκρυφισμού, για πρώτη φορά στα Έλληνικά, με έπισταμένη Είσαγωγή του Δρ. ΄Εβανς - Γουέντζ και ψυχολογικές παρατηρήσεις του Δρ. Κ. Γιούνγκ.

3. ΠΕΝΤΕ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΝΕΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Μία ψυχολογική μελέτη για τὰ προβλήματα τής προσεγγίσεως του Ούσιαστικού. Είναι και οι βασικές αρχές για τήν προσπάθεια τής άφυπνίσεως του από τόν Π. Ουσπένσκυ, τόν γνωστότερο μαθητή του Γκουρτζιέφ.

4. Ο ΤΡΕΛΛΟΣ

Συμβολικά ΄Αφηγήματα και Παραβολές του μεγάλου άνατολίτη ποιητή και μύστη Χαλίλ Γκιμπράν.

5. Ο ΦΑΡΑΩ ΑΧΕΝΑΤΟΝ — ΙΕΡΟ ΔΡΑΜΑ

Μία θεατρική βιογραφία του πρώτου θρησκευτικού επαναστάτη τής ΄Ιστορίας, του θεόπνευστου ΄Αχενατόν, δοσμένη από τόν άξέχαστο πνευματικό έργάτη, καθηγητή ΄Αγγελο Προκοπίου, με βαθειά γνώση τής άρχαίας Αίγύπτου και τών μυστηρίων τής.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΞΩΓΗΙΝΑ ΟΝΤΑ

Ο καθηγητής τής γεωδαισικής αστρονομίας κ. Λυσίμαχος Μαυρίδης, μιλώντας σε συνεισίασι του Ροταριανού Όμιλου για τήν δυνατότητα επίκοινωνίας μέ εξωγήινα όντα, ανέφερε ότι πολλοί στήν Άμερική, τήν Σοβιετική Ένωση και σ' άλλες τεχνολογικά προηγμένες χώρες ασχολούνται ήδη μέ τό νά συλλάβουν μηνύματα από όντα που κατοικοῦν σέ άλλους πλανήτες τουλάχιστό στόν δικό μας γαλαξία. Διαθέτουν, μάλιστα, πολλά μέσα για τόν σκοπό αυτό και ασχολοῦνται μέ όλη τους τήν σοβαρότητα και τήν ἐπίγνωση τῶν συνεπειῶν πού θά ἔχη μία τέτοια ἀνακάλυψη και ἐνδεχομένως συνενόηση γιά τήν ἀνθρωπότητα.

Ο κ. Μαυρίδης εἶπε ὅτι ἡ ἐπιτευχθεῖσα, μετά τόν β' παγκόσμιο πόλεμο, πρόοδος στόν τομέα τής αστρονομίας, ἐπιτρέπει τήν βάσιμη ὑπόθεση περί ὑπάρξεων και ἄλλων κατοικημένων κόσμων, διότι, ἐνώ στο παρελθόν δέν πίστευε κανένας ὅτι πέρα ἀπό τήν γῆ δέν ὑπάρχει νερό ἢ ὑδρογόνο ἢ ὀξυγόνο ἢ και ἀμμωνία σέ μοριακή κατάσταση, δηλαδή σέ σύνθεση πού νά ἀποτελοῦν όλες αὐτές οἱ ὑλες συστατικά ὀργανικῆς ἐνώσεως, κατά τά τελευταῖα χρόνια ἀσάλευτες ἀστρονομικές παρατηρήσεις ἔχουν ἀποδείξει ὅτι στά διάφορα νεφελώματα πού βρίσκονται στόν καλούμενο μεσοαστρικό χώρο, ὑπάρχουν όλες αὐτές οἱ ὑλες, πολλές μάλιστα φορές ὑπό μορφή πολυπλοκωτέρων ὀργανικῶν ἐνώσεων, ὅπως οἱ ἀλδεΐδες και ἄλλες. Ἔτσι δέν μπορεί να ἀποκλείση κανένας τήν ὑπαρξη πλανητῶν και

σε άλλα ἡλιακά συστήματα πού να ἔχουν ὀργανικες ἐνώσεις, ὅπως ἡ γῆ και συνεπῶς να ὑπάρχουν πιθανότητες ἡ μάλλον βεβαιότητες ἐξελιξως μίας μορφῆς προηγμένης ζωῆς.

«Και — εἶπε ὁ κ. Μαυρίδης — ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἔπαυσε να θεωρῆ τον ἑαυτό του κέντρο τοῦ συμπαντος και παραδεχεται ὅτι ὑπάρχουν ἀδελφια του σε άλλους πλανήτες άλλων ἡλιακῶν συστημάτων πού ἀπεχουν, τουλάχιστον ὁ πλησιεστερος, 200 ἔτη φῶτος, τότε γιατί να μην ὑποθεσωμε, ὅπως εἶπε ὁ κ. Μαυρίδης, ὅτι οἱ ἀπομακρυσμενοι αὐτοὶ ἀδελφοὶ μας, ἐφ' ὅσον ζοῦν ὑπο τις ἴδιες συνθήκες ὅπως στή γῆ, γιατί να μην ἔχουν ἀναπτυξει περίπου τον αὐτόν τεχνολογικό πολιτισμό ὅπως οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς; Νά μην ξευρουν να χρησιμοποιοῦν πανίσχυρους ἀσυρματους ἢ ἀκτίνες Λαϊτζερ; Ἡ να μην ὑπάρχουν σέ πλανῆτες πού ἡλικιωμένους κατά τι ἀπό τον δικο μας, ἐμφρονα ὄντα πού να ἔχουν σημειώσει μεγαλύτερη πρόοδο και νά σκέφτηκαν να στείλουν ἐνα μήνυμά στό συμπαν ἢ στήν γῆ μας για να φτάση ἔστω και με τῆς Λαϊτζερ ἢ μέ τον ἀσυρματο θα θέλη και πάλι διακοσια χρονια φῶτος.

Τα ἐρωτηματα αὐτα εἶναι λογικά. Μέ τήν παρατήρησι ὅτι ἐάν, καθως ὑποστηρίζουν οἱ στατιστικοὶ ἐπιστημονες, ὁ ἐπόμενος πλανῆτης με ζωῆ πρεπει να εὑρισκεται εἰς ἀποστασιν 100 ἐτῶν φῶτος ἀπό τήν γῆ (και ἐνα ἔτος φῶτος εἶναι ἡ ἀποσταση πού διανυει σε ἐνα χρόνο το φῶς πού ἔχει ταχυτητα 300.000 χιλιόμετρων το δευτερόλεπτο), ἂν θελαμε να ἔλθωμε εἰς

ἐπαφὴν μὲ διάνοιες πού τυχόν εὐρίσκονται σέ ἓνα τέτοιο πλανήτη μὲ τὴν βοήθεια τῶν ραδιοκυμάτων, θὰ ἐχρειαζόταν νὰ περάσουν διακόσια χρόνια μέχρι νὰ πάρωμε ἀπάντηση στο σήμα μας ἂν παίρναμε ποτέ.

Τὸ «πρόσωπο τῶν Χριστιανῶν»

Ὁ δόκτωρ Ἀλέξ. Παπαδερὸς, γενικός διευθυντὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, μιλώντας στὴν Σύναξι τοῦ γερμανικοῦ Προτεσταντισμοῦ στὸ Ντύσελντορφ γιὰ τὴν ἀνάγκη ἐπικοινωνίας τῶν Χριστιανῶν ἀδιαφόρως δογμάτων, προέκλεσε αἰσθησιὸν ὅταν ἀνέφερε τὸν διάλογο τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου μὲ μιὰ νεκροκεφαλὴ.

«Κάποτε — ἀφηγήθη — πού περπατοῦσε στὴν ἔρημο βρῆκε μιὰ νεκροκεφαλὴ, κι' ὅταν τὴν σκούνησε μὲ τὸ ραβδί του, ἄκουσε μιὰ φωνή. Ὁ Μακάριος τῆς εἶπε: «Ποιά εἶσαι τοῦ λόγου σου;». Ἡ φωνὴ ἀπάντησε: «Ἦμουν ἀρχιερέας τῶν Ἑλλήνων... καὶ κάθε φορὰ πού σπλαχνίζεσαι τοὺς κολασμένους καὶ κάνεις προσευχὴ γι' αὐτούς, ἀνακουφίζονται λιγάκι». Καὶ στὴν ἐρώτησι τοῦ Γέροντα: «Τί λογῆς εἶναι ἡ κόλασή σας καὶ τί λογῆς ἡ ἀνακούφιση» ἡ νεκροκεφαλὴ ἀποκρίθηκε: «Ὅση εἶναι ἡ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τὴ γῆ, τόσο ψηλὸς εἶναι καὶ οἱ φλόγες τῆς φωτιάς πού καίει ἀπὸ κάτω μας. Τοῦτο, ὅμως, εἶναι ἀκόμη πιὸ φοβερό: μᾶς βάζουν νὰ στεκόμαστε πλάτη μὲ πλάτη, ἔτσι πού δὲν μπορεῖ νὰ βλέπῃ ὁ ἓνας τὸ πρὸ σὺ π ο ὦ ἄ λ λ ο υ. Νὰ ποιά εἶναι ἡ ἀληθινὴ κόλασίς μας. Ὅταν, λοιπόν, σὺ δεεσαι γιὰ μᾶς, μπορούμε νὰ βλέπωμε στὰ πεταχτά ὁ ἓνας τ' ἄλλουνοῦ τὸ πρόσωπο — νὰ ποιά'ναι ἡ ἀνακούφισή μας».

Ὁ δρ. Παπαδερὸς ἐσχολίασε τὴν ἀφήγησί του ὡς ἐξῆς: «Ὅτι μιὰ τέτοια εἰκόνα — εἶπε — δὲν ἔχει μόνον ἐσχολογικὸ περιεχόμενο, εἶναι τελείως περριττό νὰ σημειώσωμε. Ἀρκεῖ νὰ ἀναλογισθοῦμε τὰ πάθη καὶ τὰ συμφύροντα, τὶς ἰδεολογίες καὶ τὰ συστήματα, πού ἑρῶνουν ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους τὸν «μεσότοιχον τῆς ἔχ-

θρας» καὶ κάνοντας δύσκολη τὴν ἐπικοινωνία τῶν προσώπων, δηλητηριάζουν τὸν καθημερινὸ μας βίον μὲ μιὰ πρόγευση τῆς κολάσεως».

Ἡ «Ἀδελφότης τῶν ἁγίων Ἀλβανοῦ καὶ Σεργίου»

Ὁ κ. Χρ. Γιανναρᾶς («Βῆμα» 2 Σεπτ.) ἀναφέρεται στὸ ἐφετεινὸ συνέδριο τῆς «Ἀδελφότητος τοῦ Ἁγίου Ἀλβανοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Σεργίου», πού ἀποβλέπει στὴν ἀμοιβαία γνωριμία καὶ τὸν θεολογικὸν διάλογο μεταξὺ Προτεσταντῶν καὶ Ὁρθοδόξων.

Στὸ συνέδριο αὐτὸ — διαπιστώνει μὲ λύπη ὁ κ. Γιανναρᾶς — «δὲν παρευρέθηκε οὔτε ἓνας Ἑλληνας κληρικὸς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, παρόλο πού ὑπάρχουν πενήντα περίπου σέ ὁλόκληρη τὴν Ἀγγλία, οὔτε, φυσικά, καὶ κάποιος εἰδικὰ σταλμένος ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς θεολογικὲς σχολές ἢ τὴν ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία. Ἔτσι, ἡ λειτουργικὴ, κυρίως, ἐκπροσώπησις τῆς Ὁρθοδοξίας περιορίστηκε, ἀποἀποκλειστικὰ στοὺς Ρώσους.»

Φαίνεται ὅμως πῶς ὑπάρχει κατὰ χειρότερον ἀπὸ μιὰ ἀπουσία. Μιλώντας στὸ συνέδριο ὁ γνωστός θεολόγος τῆς Ὁξφόρδης κ. Ἄλτσιν, γιὰ τὶς ἐργασίες μιᾶς ἐπιτροπῆς θεολογικοῦ διαλόγου, παρήτηρησε ὅτι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐξεπροσώπησαν στὸν ἐπίσημον διάλογο μὲ τοὺς Ἀγγλικανούς δυὸ καθηγητὲς πανεπιστημίου «πού δὲν καταλάβαιναν καθόλου τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ μιλοῦσαν μόνο λίγα γερμανικά».

«Ἡ παρατήρησις αὕτη — σημειώνει ὁ κ. Γιανναρᾶς — ἦταν φυσικὸ νὰ προκαλέσῃ ἐξαιρετικὴ θυμηδία στὸ ἀκροατήριον, καθὼς συμπληρώθηκε ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἀντιδράσεις τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας, πού ὄφειλονταν στὴν ἄλλειψη κατανόησις τῶν λεγομένων, προκάλεσαν τέτοια σύγχυσις μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων, ὥστε οἱ Ἀγγλικοὶ ἀναγκάστηκαν νὰ ἀποχωρήσουν, ἀφήνοντας τοὺς Ὁρθοδόξους νὰ λύσουν μόνοι τοὺς τὶς διαφορὰς τους. Μεταφέρω ἐδῶ τὴν παρατήρησι τοῦ Ἄλτσιν, ὑπογραμμίζον-

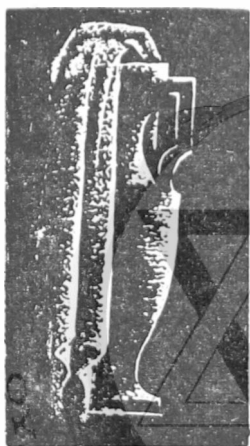
τας πώς δεν έγινε καθόλου με διάθεση ύποτιμησης των Έλλήνων, αλλά άπλως με τὸ παράπονο καὶ τὴν ἀπορία, πὼς ἡ ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία δεν ἐνδιαφέρθηκε νὰ στειλὴ στὴν ἐπίσημη αὐτὴ συνάντηση ἐκπροσώπους πού

νὰ κατανοοῦν, τουλάχιστο, τὴν γλῶσσα τῶν συζητητῶν τους».

Ἄλλα δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καὶ ἡ μοναδικὴ περιπτώσις παρομοίων ἀποστολῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ συνέδρια καὶ συσκεψεις..

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ὁ πνευματικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος ἔχασε ἓνα ξεχωριστὸ ἐργάτη— καὶ ὁ ΙΑΙΣΟΣ ἓνα συνεργάτη πολύτιμον— μετὸν θάνατο τοῦ διακεκριμένου λογίου Εὐαγγέλου Π. Φωτιάδου.

Ἐπίτιμος γενικὸς διευθυντὴς τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης (στὴν ὁποία ἀφιέρωσε τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς του), καθηγητὴς ἱστορίας σὲ στρατιωτικὲς σχολές, μέλος δημιουργικὸ πολλῶν πνευματικῶν ὀργανώσεων ὅπως ἡ Ἑταιρία Φίλων τοῦ Αἰοῦ, ἡ Ἱστορικὴ καὶ ἔθνολογικὴ Ἑταιρία, ἡ ἑταιρία βυζαντινῶν σπουδῶν κ. ἄ.

Ὁ Εὐάγγελος Φωτιάδης ὑπῆρξεν ἐπίσης συγγραφεὺς μεγάλης ἀξίας,

ὅπως «Ἡ ἱστορία τῶν Ἑλλήνων» καὶ πολλῶν μονογραφιῶν ἱστορικῶν, βιβλιογραφικῶν καὶ ἐν γένει φιλολογικῶν. Ἐπίσης ὑπῆρξε κατὰ τὴν περίοδο 1967-69 γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου, τελευταίως δὲ μέλος ἀριστινόδου τῆς Συμβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, στὶς ἐργασίες τῆς ὁποίας προσέφερε τὴν ἀνεκτίμητη συμβολὴ του ἐπὶ πνευματικῶν θεμάτων.

Ὁ Εὐάγγελος Φωτιάδης, ἄριστος χειριστὴς τῆς ἑλληνικῆς, (ὄχι μόνον ἔγραφε, ἀλλὰ καὶ μιλοῦσε στὴν καθαρεύουσα, μετὰ μία ἐξαιρετικὴ γλαφυρότητα, ἡ ὁποία ἐξηφάνιζε καθὲς σκέψι γλωσσικοῦ «ζητήματος» καὶ ἔκανε τοὺς ἀκροατὰς του κυριολεκτικῶς «νὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ χεῖλη του», κατὰ τὶς πολυάριθμες ὁμιλίες του (ποὺ ἦσαν, ἐξ ἄλλου, ἀληθινὲς ὁμιλίες καὶ ὄχι ἀνάγνωσις χειρογράφων, διότι, σὺν τοῖς ἄλλοις, διέθετε καταπληκτικὴ μνήμη καὶ μπορούσε νὰ ὁμιλῇ ἐπὶ πολὺ, ἀντλῶντας ἀπὸ τὴ «φορητὴ βιβλιοθήκη του» ἀκόμη καὶ περικοπὲς ἀρχαίων, ἰδίως, συγγραφέων).

Γενικῶς, ἦταν ἓνας ἀγαθότατος καὶ εὐγενέστατος ἄνθρωπος, ἀληθινὸς εὐπατρίδης, πού ἀκτινοβολοῦσε φῶς καὶ καλωσύνη. Εἶθε ἡ πορείαι του στοὺς φωτεινότερους κόσμους νὰ εἶναι, ὅπως ἔδειχνε νὰ τὸ ἀξίωζι, ἀνοδική.

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεία τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος βος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτά μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευή 9,30 — 12,30 π.μ.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικὰς ἐπιταγὰς ἢ ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν. Νὰ ἀναγράφεται καθαρὰ τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀποστολέως.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΟΙ

Δὲν ὑπάρχουν μεμονωμένα τεύχη ὑπ' ἀριθ. 1 - 9, 11 - 19, 21 - 23, 25 - 26, 28 - 30, 32 - 33, 43 - 44, 49 - 50, 55 - 60, 67 - 70, 79 - 80, 91, οὔτε τόμοι 1959, 1962. Οἱ λοιποὶ ὑπάρχουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνώστως». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των.

Θ. Κοντίστας, Ἀλεξάνδρας 33. Ἐλ. Μαντζουράνη, Δεληγιάννη 19. Ε. Μαυραειδῆς, Λισίων - Χαρώνδου 1. Ἰω. Μιτατάκης, Κουντουριώτου 161, Πειραιεὺς. Νικ. Παντίκ, Καραϊσκού 130, Πειραιεὺς. Ἀλίκη Πυλαρινῶ, Θρασημβούλου 55. Σάβ. Ρήγας, Φειδιππίδου 45, Παν. Ρωζακάς, Εὐριπίδου 9. Θεόδ. Κακουδάκης, Νομομηχανικός ΥΕΚΕ, Ἰωάννινα.

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ἡλίας Ἀθανασιάδης, Ἀθήναι
Ἄντ. Κάσσης, Πειραιεὺς
Ἄνδρ. Κωνσταντόπουλος, Ἀθήναι
Εὐάγ. Λίνος, Θεσσαλονίκη
Μαρίκα Παπαδημητρίου, Ἀθήναι
Νικ. Παπακωνσταντίνου, Καθῶλα
Μεν. Πασιλίδης, Ἀθήναι
Κ. Πολυδάκης, Ἡράκλειον.
Εὐάγ. Φωτιάδης, Ἀθήναι

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Οἱ κ.κ. Νικ. Πασχάλης καὶ Rowland K. Parry ἐκ Βικτωρίας Ἀυστραλίας ἀπέστειλαν Ἰσλ. 10 ὑπὲρ τῶν Θεοδοσικῶν ἐκδόσεων εἰς μνήμην Γεωργίου Κουρτίδη, Μέλους τῆς Τεκτονικῆς Στοῦς ΑΛΦΑ τῆς Βικτωρίας. Αἱ Θεοδοσικαὶ Ἐκδόσεις θερμῶς εὐχαριστοῦν.

ΒΙΒΛΙΑ

ΠΟΥ ΕΛΑΒΕΝ Ο «ΙΛΙΣΟΣ»

(κατὰ σειρὰν λήψεως)

Βασ. Ἰ. Λαζαῆ: Διηγήματα ξένων συγγραφέων ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν κωφασάλων. Ἀθήναι
Δημ. Λακέρδας: Ταξιδεύοντας σπὴν Ἑλλάδα Ἀθήναι 1973.
Διδῶς Καλλέργη: Ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα, ἡ γνώση. Ἀθήναι
Κύπρου Χρυσάνθη: Πεζὸς Λόγος 111. Ἱστορίες ἀπὸ τὴν Κύπρον τὴν ἀγερνῆ.
Δρος Εὐαγγέλου Γ. Σαβθοπούλου: Πανευρώπη καὶ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς. Ἀνάτοπον.
Πανου Ἀτταλιώτη: Ἐρωτογραφίες (ποιήματα). Ἀθήναι 1973.
Κάρλ Γιούγκ: Τὸ πρόβλημα τοῦ τετάρτου. Μετάφρ. Σοφίας Ἀντζακὰ. Ἀθήναι 1973.

Γιάννη Γαλανοματίδη: Ποντιακή Μεύσα Νο 3. (Βραβείο Έστιας Ν. Σμύρνης) Ποήματα.

Δρος Θεοφανή Ν. Μανιά: Το Έλληνικό πνεύμα εις τας πυραμίδας τής Αίγυπτου. Αθήναι 1973. 'Η Δημοκρατία επί Περικλέους και η προϊστορική Δημοκρατία τής Μεγάλης Ελλάδος. Αθήναι '73.

Γ. Ε. Γαλανάκη: Τα μυστικά τής ζωής Ε. Έκδοσις Αθήναι.

Τριάντ. Αθ. Γεροζήση: Έλεος και Άρχη. (Θεατρικό). Αθήναι 1973.

Κώστα Παπαπανου: Οί ποιητικοί διαγωνισμοί (1851—1873) και η δημοστική μας γλώσσα. Αθήνα.

Σοφίας Άντζακα: 'Η ποίηση τω Γ. Θέμελη (Ψυχολογική ανάλυση). Αθήνα 1973.

Όλγας Βότση: Γυμνά Πελάστα (Ποήματα). Αθήνα 1973.

Πάουλο Λάμπρου: Χερα γυναίκας χαρίζουν στοργή (Ποήματα).

Αικατερίνης Τσοπέλα: 'Η συμφωνία τών κρίνων (ποίηματα). Αθήνα 1973.

Λάμπη Λούκου: 'Ο καταξιώτης Άλθερτος Σβαιτσερ, 1973.

Γιάγκου Μ. Καράθη: 'Ο βελονισμος εις τó πλαισιον τής όλης ιατρικής.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Πνευματική Έπαρχία (Ίαν - Μάρτ.)

Ήπειρωτική Έστία (Άπρ. - Μάιος)

Σμύρνα (Μάιος, Ίούν, Ίούλ - Αύγ.)

Ή Πρωτοτυπη (Μάιος - Ίούν, Ίούλ. - Αύγ.)

Πνευματική Κύπρος (Μάης - Ίούν, Ίούλ.)

Διεθνής Συνεργασία (Ίούν)

Σταθμοί (Ίούν, Ίούλ. - Αύγ.)

Περιοδικό Έλληνίδων Βορ. Έλλάδος (Μάι. - Ίούλ.)

Κρίκος (Ίούν, Ίούλ. - Αύγ.)

Ό Κόσμος τής Ψυχής (Μάιος - Ίούν, Ίούλ. Αύγ.)

Νέα Σύνορα (Μάης - Αύγ. 73)

Προσανατολισμοί (Ίούλ. - Αύγουστ, Σεπτ.)

Ό Φυσιολάτρης (Ίούλ., Σεπτ.)

Ίδιοκτήτης: Έκδόσεις «Ίλισός» Συν. Π. Ε., Δραγατσάνιου 6, Έκδοτής - Διευθυντής: Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος, Πλατ. Έθνικής Τραπέζης 3, Φιλοθέη. Προιστάμ. Τυπογραφείου: Ίορδ. Α. Όρφανίδης, Ποσειδώνος 51, Π. Φάληρον. Στοιχειοθεσία - Έκτύπωσης: «Έπιτάλοφος» Ε. Π. Ε., Ζαλοκώστα 5, τηλεφ. 631.675. Αθήναι, Σεπτ. Όκτ. 1973. Τιμή τεύχους δρχ. 15.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ «ΊΛΙΣΟΥ»

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Δράμα: Φίλ. Τζάλλας

Ζάκυνθος: Ν. Ταμπαλής

Ήράκλειον: Λ. Κουντή

Θεσσαλονίκη: Γ. Βαράνος

Καβάλα: Σ. Ρωμανιάς

Κέρκυρα: Άχ. Άβραμίδης

Λαμία: Ε. Παπαντωνίου - Κ. Φαλίδας

Λάρισα: Έσδράς Μωυσης

Μυτιλήνη: Ήλ. Κουκέλλης

Ξάνθη: Εϊέλπις Ράνος

Πάτραι: Αθ. Κοντοσάκης

Ρόδος: Μ. Φωστήρης

Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίς: Θεόδ. Οικονόμου

Χανιά: Ή. Βαρδάκης

Άμμόχωστος: Άνδ. Τσόκκος

Λεμεσός: Άντ. Στυλιανού

Λευκωσία: Άχ. Ζαθαλλής

Πάφος: Κ. Καθητζιώτης

Ίσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος.

ΚΥΠΡΟΣ

Τεύχη «Ίλισού», τόμοι και βιβλία στο Βιβλιοπωλείον Άντωνίου Στυλιανού, Λεμεσός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	Σελίς
Ἡ Χρυσή Ἀλυσίδα	257
Σαρ. Παυλεά : Οἱ ξυλοκόποι	258
Μηνᾶ Λογοθέτη : ὁ Παράκελσος.	260
Β. Καραμαλίκης : Ἡ ψυχὴ καὶ ἡ μετὰ θάνατον πιθανὴ πορεία της.	278
Χρ. Πολάτωφ : Το ἀληθές νόημα τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ἰδεώδους.	292
Παραμχάνσα Γιογκανάντα : Σῶμα - Ζωή - Θάνατος καὶ παντοδυναμία τοῦ Νοῦ.	295
ΕΤΗΣΙΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	299
— Το Σκυλοχορτο διήγημα	300
— Ἡ ἔκτε ἀίσθησι τῶν σκύλων	308
— Ὁ λαγός εἶναι δειλός ;	310
— Ἡ γλώσσα τῶν μελισσῶν	312
— Ὑπέροχα καὶ θαυμάσια ζῶα	319
Σοφίας Ἄντζακα : Ἐνα πείραμα σε βάθος	317
Ζ. Γουγουτᾶ : «Ὁ Ἰησοῦς Κ. Μελισσαροπούλου»	321
Ἡ τροφή μας προσδιορίζει τὸ τί εἴμεθα	322
Ἀποκόμματα : Σκιαμαχίαι Ἀρχιερέων	323
— Ἀρχηγός Μασωνων	325
— Ἄνθρωποι καὶ πουλιά.	325
— «Ἡ ἀποκάλυψις τῶν ζῶων»	326
— Μητέρες καὶ «Χοιρομητέρες»	327
Χρονικά	331
Εὐάγγελος Π. Φωτιάδης	333
Μεταξὺ μας	334
Περιεχόμενα	336

Τὸ ὠραιότερο δῶρο

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων
εἰς σελ. 2 ἔξωφύλλου

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν)

ΕΓΓΡΑΨΑΤΕ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Συνδρομὴ 1973 δρχ. 80 (ἔξωτερικοῦ \$ 3.50)

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουσι τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α' Τριετίας 1956—1957—1958

Β' Τριετίας 1959—1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 80 ἀντὶ δρχ. 100

ΒΙΒΛΙΑ ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 30 δεμ. 50

Μελετήματα ἄδ. 60 δεμ. 80

Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία ἄδ. 70 δεμ. 90

Τὰ Βήματα τῆς Φιλοσοφίας ἄδ. 50 δεμ. 70

ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) Β' ἔκδοσις ἀναθεωρημένη 1971 δεμ. 90

Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμούρτι . . ἄδ. 50 δεμ. 70

Ὁ Ἰησοῦς ἄδ. 50

Βραβεία Έκδησεων
ΛΟΝΔΙΝΟΥ · ΒΟΛΩΝΙΑΣ · ΝΙΚΑΙΑΣ

“ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΙΑ”

- ΟΜΒΡΕΛΛΕΣ
- ΜΠΑΣΤΟΥΝΙΑ
- ΕΙΔΗ ΕΞΟΧΗΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ: ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ-ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΑΙΟΛΟΥ 70

Δ.ΡΗΓΑΣ

ΑΙΟΛΟΥ 70 · ΤΗΛ. 32.12.322 · ΑΘΗΝΑΙ
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ · 25 · ΤΗΛ. 831.768 · ΑΘΗΝΑΙ
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ 289 · ΤΗΛ. 968.467 · ΚΑΛΛΙΘΕΑ